



GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

Monitoring banków 2013

Monitoring of banks 2013

STATISTICAL ANALYSES AND STUDIES

STUDIA I ANALIZY STATYSTYCZNE

WARSZAWA 2014 WARSAW

Opracowanie publikacji

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

DEPARTAMENT STUDIÓW MAKROEKONOMICZNYCH I FINANSÓW

Preparation of the publication

CENTRAL STATISTICAL OFFICE

MACROECONOMICS STUDIES AND FINANCE DEPARTMENT

kierujący

supervisor

Mirosław Błazej

Dyrektor Departamentu Studiów

Makroekonomicznych i Finansów GUS

Director of Macroeconomic Studies and Finance

Department CSO

zespół

team

Maciej Banaś

Wojciech Bąbik

Katarzyna Gałczyńska

Katarzyna Golik

Jarosław Jędrych

Joanna Kulczycka

aneks statystyczny

statistical appendix

Wojciech Bąbik

projekt okładki

cover design

Lidia Motrenko-Makuch

druk i oprawa

printed by

Zakład Wydawnictw Statystycznych

Statistical Publishing Establishment

ISSN: 1689–4626

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

<http://www.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Główny Urząd Statystyczny przekazuje Państwu kolejne wydanie publikacji *Monitoring banków*. Głównym jej celem jest przedstawienie informacji dotyczących działalności i wyników finansowych sektora bankowego w Polsce na tle uwarunkowań makroekonomicznych oraz sytuacji na krajowym oraz światowych rynkach finansowych.

W publikacji wykorzystano dane pochodzące ze sprawozdawczości Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, a także dane i informacje publikowane przez instytucje międzynarodowe, w tym Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejski Bank Centralny (EBC), Komisję Europejską oraz Międzynarodową Organizację Pracy.

W publikacji prezentujemy główne tendencje rozwojowe sektora bankowego oraz analizę wyników finansowych polskich banków i wskaźniki określające ich standing finansowy. W części tabelarycznej (także *Aneks Statystyczny* w formie elektronicznej) zawarte zostały informacje o bilansie, rachunku zysków i strat, rachunku przepływów pieniężnych i adekwatności kapitałowej poszczególnych grup banków.

Przekazując Państwu *Monitoring Banków 2013*, autorzy publikacji proszą o uwagi, komentarze i wnioski, które będą wykorzystane w doskonaleniu następnych edycji.

Dyrektor Departamentu

Studiów Makroekonomicznych i Finansów

Mirosław Błazej

Warszawa, grudzień 2014 r.

PREFACE

The Central Statistical Office presents the following edition of Monitoring of Banks. The aim of this publication is to present data on banking sector in Poland with reference to the macroeconomic situation as well as to the conditions of international and national financial markets.

Data presented comes from the reports of the National Bank of Poland and the Polish Financial Supervision Authority, as well as from international institutions, such as the International Monetary Fund, the Organization for Economic Co-operation and Development (OECD), the European Central Bank (EBC), the European Commission and the International Labour Organization.

In the publication there are presented main trends of the banking sector, analysis of the financial results of Polish banks and financial standing indicators. Statistical Annex (also annex in digital version) includes assets balance, profit and loss and cash flow statements as well as capital adequacy of particular groups of banks.

Any comments and suggestions are very welcome and will constitute a valuable input for subsequent releases of this publication.

Director of Macroeconomic Studies and

Finance Department

Mirosław Błazej

Warsaw, December 2014

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	3
UWAGI METODYCZNE	7
I. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA ŚWIECIE I W UNII EUROPEJSKIEJ	9
I. 1. WZROST GOSPODARCZY	9
I. 2. SYTUACJA FINANSÓW PUBLICZNYCH NA ŚWIECIE.....	10
I. 3. HANDEL MIĘDZYNARODOWY	11
I. 4. RYNEK PRACY	12
I. 5. BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE	12
II. SYTUACJA NA GLOBALNYCH RYNKACH FINANSOWYCH	14
II.1. CZYNNIKI MAKROEKONOMICZNE	14
II.2. POLITYKA MONETARNA	14
II.3. SYTUACJA NA ŚWIATOWYCH GIEŁDACH	16
II.4. NADZÓR FINANSOWY	17
III. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE SYTUACJI SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE	19
III.1. WZROST GOSPODARCZY	19
III.2. SYTUACJA FINANSÓW PUBLICZNYCH.....	20
III.3. RYNEK PRACY	21
III.4. DOCHODY GOSPODARSTW DOMOWYCH	22
III.5. RYNEK MIESZKANIOWY	22
III.6. SYTUACJA FINANSOWA PRZEDSIĘBIORSTW	24
III.7. BEZPOŚREDNIE INWESTYCJE ZAGRANICZNE	24
III.8. RYNEK FINANSOWY	25
III.9. POLITYKA MONETARNA	26
IV. SEKTOR BANKOWY W UNII EUROPEJSKIEJ	29
V. POLSKI SEKTOR BANKOWY	38
V. 1. REGULACJE POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO	38
V. 2. STRUKTURA PODMIOTOWA SEKTORA BANKOWEGO.....	39
V. 3. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	46
V. 4. TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH	51
V. 5. RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....	52
V. 6. WYNIKI FINANSOWE POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO	59
V. 7. WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI SEKTORA BANKOWEGO	68
PODSUMOWANIE	69
BIBLIOGRAFIA	70
ANEKS STATYSTYCZNY – WYBRANE TABLICE	71
SPIS TABLIC (ANEKS STATYSTYCZNY – WYBRANE TABLICE)	107
SŁOWNICZEK POJĘĆ	108
SKRÓTY	109
SPIS WYKRESÓW W TEKŚCIE	111
SPIS TABLIC W TEKŚCIE	112
SPIS TABLIC ANEKSU STATYSTYCZNEGO (DOSTĘPNEGO W WERSJI ELEKTRONICZNEJ W FORMACIE XLS)	113

CONTENTS

PREFACE	4
METHODICAL NOTES	8
I. SOCIO-ECONOMIC SITUATION IN THE WORLD AND THE EUROPEAN UNION	9
I.1. ECONOMIC GROWTH	9
I.2. SITUATION OF PUBLIC FINANCES	10
I.3. INTERNATIONAL TRADE	11
I.4. LABOUR MARKET	12
I.5. FOREIGN DIRECT INVESTMENTS.....	12
II. SITUATION ON GLOBAL FINANCIAL MARKETS	14
II.1. MACROECONOMIC FACTORS	14
II.2. MONETARY POLICY	14
II.3. GLOBAL STOCK MARKETS.....	16
II.4. FINANCIAL SUPERVISION.....	17
III. SOCIO-ECONOMIC CONDITIONS OF THE SITUATION OF BANKING SECTOR IN POLAND	19
III.1. ECONOMIC GROWTH	19
III.2. SITUATION OF PUBLIC FINANCES	20
III.3. LABOUR MARKET	21
III.4. HOUSEHOLD INCOME	22
III.5. DWELLING MARKET	22
III.6. FINANCIAL SITUATION OF ENTERPRISES	24
III.7. FOREIGN DIRECT INVESTMENTS	24
III.8. FINANCIAL MARKET	25
III.9. MONETARY POLICY	26
IV. BANKING SECTOR IN THE EUROPEAN UNION	29
V. POLISH BANKING SECTOR	38
V.1. POLISH BANKING SECTOR REGULATIONS.....	38
V.2. STRUCTURE OF BANKING SECTOR.....	39
V.3. CAPITAL ADEQUACY	46
V.4. STRESS-TEST	51
V.5. CASH FLOW STATEMENT.....	52
V.6. FINANCIAL RESULTS OF POLISH BANKING SECTOR	59
V.7. PROFITABILITY INDICATOR OF POLISH BANKING SECTOR	68
SUMMARY	69
REFERENCES	70
STATISTICAL APPENDIX – SELECTED TABLES	71
LIST OF SELECTED TABLES IN STATISTICAL APPENDIX	107
GLOSSARY	108
ABBREVIATIONS	109
LIST OF CHARTS IN THE TEXT	111
LIST OF TABLES IN THE TEXT	112
LIST OF TABLES IN STATISTICAL APPENDIX (Appendix is available only in the digital version in XLS format)	113

UWAGI METODYCZNE

Prezentowane dane polskiego sektora bankowego pochodzą z systemu informacji statystycznej Narodowego Banku Polskiego i są zbierane od poszczególnych banków na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jednolity ogłoszony w Dz. U. z 2013, poz. 908 wraz z późn. zm.), a także zgodnie z uchwałami Zarządu Narodowego Banku Polskiego w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego:

- za lata 2010-2011 – uchwałą nr 23/2003 z dnia 25 lipca 2003 r. (Dz. Urz. NBP z 2003 r. nr 16, poz. 26 z późn. zm.),
- za lata 2012-2013 – uchwałą nr 53/2011 z dnia 22 września 2011 r. (Dz. Urz. NBP z 2011 r. nr 14, poz. 15, z późn. zm.).

Ze względu na to, że ww. uchwały spowodowały zasadnicze zmiany w układzie i treści sprawozdań składanych przez banki, dane statystyczne prezentowane w niniejszej publikacji obejmują jedynie lata 2010-2013.

Dane statystyczne dotyczące sektora bankowego w 2013 r. zostały przekazane przez Narodowy Bank Polski do Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 28 sierpnia 2014 r. Dane te są odzwierciedleniem stanu finansowego banków na ten dzień, to znaczy, że nie uwzględniają ewentualnych korekt danych złożonych przez banki po tym terminie.

Prezentowane dane za lata 2010-2013 zawierają bilans, rachunek zysków i strat, rachunek przepływów pieniężnych, adekwatność kapitałową, strukturę kredytów i depozytów oraz dane o sieci dystrybucji i zatrudnienia. Dane zostały przedstawione dla całego polskiego sektora bankowego ogółem oraz w rozbiciu na szereg analitycznych grup banków. Grupy banków komercyjnych i spółdzielczych stanowią podstawowy podział sektora bankowego i łącznie składają się na grupę banków ogółem. Pozostałe grupy obejmują banki komercyjne charakteryzujące się określonym zakresem działalności, wartością aktywów lub faktem, że ich akcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Ze względu na to, że banki komercyjne mogą być zaklasyfikowane do kilku grup banków jednocześnie, dane z poszczególnych grup innych niż banki komercyjne i spółdzielcze nie sumują się do wartości ogółem.

O ile nie zaznaczono inaczej, pozostałe dane (za lata 2009-2013) przedstawiono według stanu na 15 listopada 2014 r.

METHODICAL NOTES

Data presented for the Polish banking sector comes from statistical system of the National Bank of Poland, and is collected on the basis of The Act on the National Bank of Poland of August 29th, 1997 as published in Dziennik Ustaw (Polish Journal of Laws) of 2013, item 908 with further amendments, and according to resolutions of NBP Management Board of Directors on method and detailed rules of transmitting information from banks to the National Bank of Poland concerning essential data for monetary policy and periodic assessment of monetary situation of state and financial situation of banks and risk of banking sector:

- *for the years 2010-2011 – resolution no 23/2003 of July 25, 2003 (Dz. Urz. NBP of 2003, no 16, item 26 with further amendments),*
- *for the years 2012-2013 – resolution no 53/2011 of September 22, 2011 (Dz. Urz. NBP of 2011, no 14, item 15 with further amendments).*

Due to the fact, that the resolutions introduced important changes in layout and content of bank reports provided, statistical data presented in this publication cover only years 2010-2013.

Statistical data on a banking sector in 2013 was transferred to the Central Statistical Office from the National Bank of Poland on August 28th 2014. Data reflects financial condition of banks on this day (cut-off date), and does not take into account corrections made by individual banks after this term.

Data presented for 2010-2013 includes: annual balance, income and cash flow statements, capital adequacy, structure of credits and deposits as well as the data about distribution network and employment. Data contented in publications presents information for all banking sector in Poland and in division into several analytic groups of banks. Commercial and cooperative groups of banks constitute the main division of banking sector and set for the group banks in total. Remaining groups of commercial banks are characterized by definite scale of performance, value of assets and banks, which are quoted after the Warsaw Stock Exchange. Commercial banks can be classified in more than one group at the same time, therefore the data from separate group (different than commercial and cooperatives banks group) is not summing up to the same value as total value for banking sector.

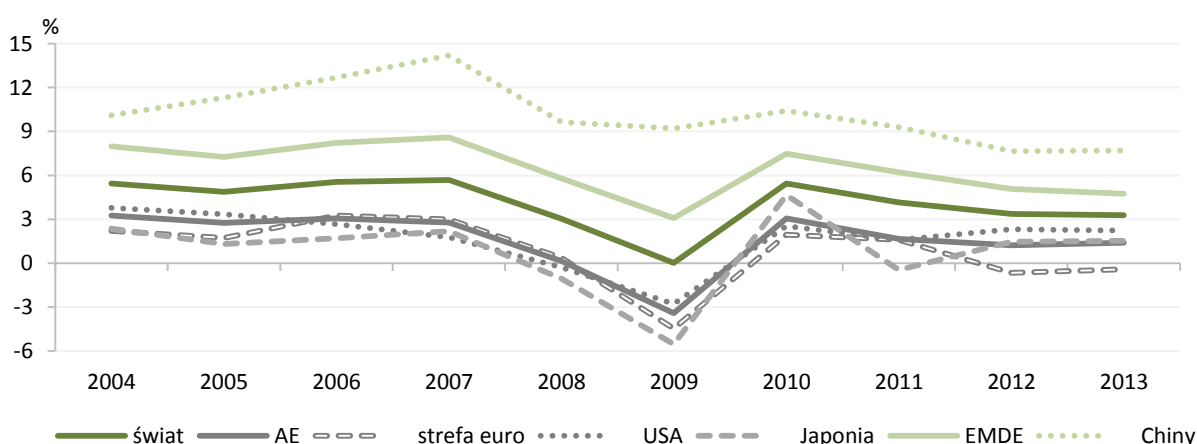
Unless otherwise stated, other data (covering 2009-2013 period) as of the 15th of November 2014.

I. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA ŚWIECIE I W UNII EUROPEJSKIEJ

I. 1. Wzrost gospodarczy¹

Rok 2013, podobnie jak rok wcześniejszy, był okresem powolnej odbudowy aktywności gospodarczej na świecie. Globalny produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł o 3,3%, a tempo wzrostu było nieznacznie niższe niż w 2012 r. (kiedy to wyniosło 3,4%) i jednocześnie najniższe od 2009 r. Wpływ na spadek tempa wzrostu miały słabsze wyniki gospodarek wschodzących i rozwijających się (EMDE)², dla których wzrost PKB w 2013 r. wyniósł 4,7% w porównaniu do 5,1% rok wcześniej i był tym samym najniższy od 2009 r. Wśród grupy państw rozwiniętych (AE) zaobserwowano natomiast w 2013 r. nieznaczne przyspieszenie wzrostu (1,4%) w stosunku do roku wcześniejszego (1,2%).

Wykres 1. Zmiany PKB w wybranych państwach i grupach państw



Źródło: dane MFW (baza WEO).

Decydujący wpływ na poziom globalnej aktywności gospodarczej miały efekty światowego kryzysu finansowego. Problemy związane z kryzysem zadłużeniowym i konieczność konsolidacji fiskalnej, jak również niekorzystna sytuacja na rynku pracy nie zostały jeszcze do końca przezwyciężone i wpływały na ocenę bieżącej sytuacji gospodarczej przez konsumentów w krajach rozwiniętych. Ich niepewność co do przyszłego rozwoju sytuacji znajdowała odbicie w ograniczonym popycie notowanym w państwach rozwiniętych. Wpływało to niekorzystnie również na ograniczenie wzrostu gospodarczego wśród zorientowanych na eksport krajów rozwijających się.

W strefie euro w 2013 r. odnotowano spadek PKB o 0,4%; jego skala była jednak mniejsza niż rok wcześniej (spadek PKB o 0,7%). W Japonii wzrost o 1,5% (wyższy o 0,1 p. proc. niż w 2012 r.) spowodowany był zwiększonymi (dzięki aktywnej polityce rządu

¹ Na podstawie danych Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

² Podział na grupy krajów za Międzynarodowym Funduszem Walutowym (baza *World Economic Outlook*), dalej: MFW (baza WEO).

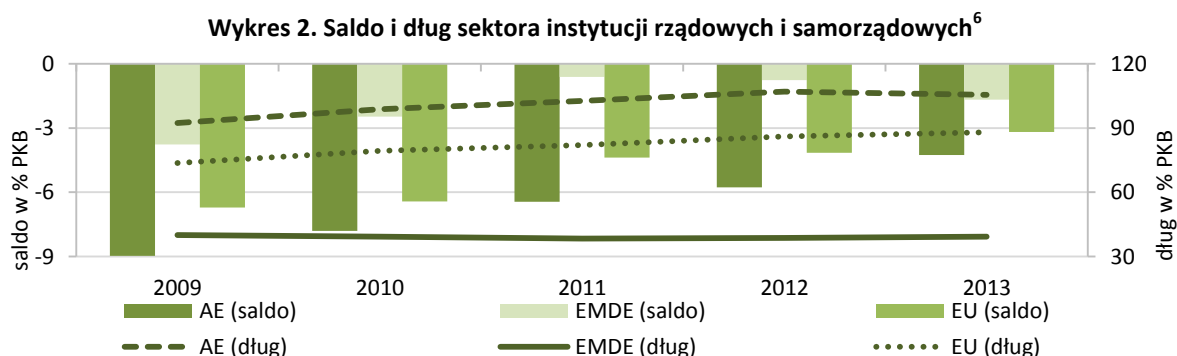
- tzw. *Abenomika*³) inwestycjami oraz popytem wewnętrznym. Na przyspieszenie wzrostu gospodarczego świata w II połowie 2013 r. wpływ miała istotna poprawa sytuacji gospodarczej w Stanach Zjednoczonych, spowodowana m.in. wzrostem eksportu. Jednocześnie w Chinach zaobserwowano wzrost o 7,7% (identyczny ze wzrostem zanotowanym w 2012 r.), mający swe źródło - w obliczu ograniczonego popytu zewnętrznego ze strony gospodarek rozwiniętych – w zwiększonej konsumpcji wewnętrznej oraz inwestycjach.

Luka produktowa⁴ (szacowana przez MFW) dla gospodarek wysoko rozwiniętych zmniejszała się systematycznie z poziomu 5,5% w 2009 r., by w 2013 r. osiągnąć poziom 2,9%. W krajach strefy euro proces ten w 2012 r. uległ natomiast odwróceniu i luka zaczęła się zwiększać, by w 2013 r. osiągnąć poziom 2,8%.

Inflacja (wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych) w 2013 r. na świecie wyniosła 3,9% i była niższa niż rok wcześniej (4,2%). Decydujący wpływ na ten spadek miało obniżenie się inflacji w krajach rozwiniętych (z poziomu 2,0% w 2012 r. do 1,4% rok później). W szczególności, spadek inflacji w 2013 r. wystąpił w krajach UE (1,5% wobec 2,7% w roku poprzednim), w tym w strefie euro (1,3% w porównaniu z 2,5% rok wcześniej).

I. 2. Sytuacja finansów publicznych na świecie

Utrzymująca się w 2013 r. trudna sytuacja makroekonomiczna w skali globalnej negatywnie wpływała na stabilność sektora finansów publicznych. Państwa rozwinięte zwiększyły wysiłki na rzecz konsolidacji, zaś gospodarki wschodzące i rozwijające kontynuowały politykę poluzowania fiskalnego. W efekcie tych tendencji saldo instytucji sektora rządowego i samorządowego gospodarek rozwiniętych osiągnęło poziom -4,3% PKB wobec -5,8% PKB w 2012 r. i wpłynęło na spadek⁵ zadłużenia tej grupy gospodarek w relacji do PKB do 105,5% (wobec 106,9% PKB w 2012 r.). Deficyt fiskalny w krajach rozwijających się wyniósł 1,7% PKB, podczas gdy w 2012 r. było to 0,8% PKB. Wzrosło również zadłużenie – z 86,1% PKB w 2012 r. do 88,0% PKB w 2013 r.



Źródło: dane MFW (baza WEO).

³ Nazwa polityki gospodarczej pochodzi od połączenia nazwiska premiera japońskiego (Shinzo Abe) z terminem „ekonomika”.

⁴ Luka produktowa to różnica pomiędzy PKB potencjalnym a PKB nominalnym jako procent PKB potencjalnego.

⁵ Działo się to pomimo wzrostu zadłużenia głównych gospodarek w ramach tego agregatu.

⁶ Agregaty MFW, dane pochodzą z bazy WEO (według SNA).

W 2013 r. w Unii Europejskiej kontynuowana była konsolidacja fiskalna⁷. Przy niskim, ale jednak dodatnim, wzroście PKB, skala zacieśnienia była większa niż w roku poprzednim. Deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zgodny z procedurą EDP⁸ uległ obniżeniu z poziomu 4,0% PKB w 2012 r. do 3,3% PKB. Redukcji uległ także deficyt skorygowany cyklicznie, z 2,7% PKB do 1,8% PKB. Jednocześnie utrzymywał się wzrost zadłużenia sektora publicznego. W 2013 r. dług sektora instytucji rządowych i samorządowych według ESA'95 wyniósł 88,9% PKB (wobec 86,8% PKB w roku poprzednim). W analizowanym okresie deficyt strefy euro wyniósł 3,0% PKB, wobec 3,7% PKB w 2012 r., zaś deficyt skorygowany cyklicznie zmniejszył się do 1,4% PKB (w porównaniu do 2,5% PKB w roku poprzednim). Pomimo redukcji deficytu budżetowego w tej grupie krajów, nastąpił dalszy wzrost długu sektora. W 2013 r. wyniósł on 95,0% PKB wobec 92,7% PKB w roku poprzednim.

I. 3. Handel międzynarodowy⁹

Wzrost wolumenu globalnego handlu towarami i usługami w 2013 r. wyniósł 3,0% i był nieznacznie wyższy niż w roku wcześniejszym (2,9%). Intensyfikacja światowej wymiany handlowej powiązana była ze wzrostem importu ze strony państw rozwijających się (o 5,3%). W szczególności, rozwijające się kraje Azji odnotowały wzrost importu o 6,1%, a kraje Europy Środkowo-Wschodniej o 4,6%. Tempo wzrostu eksportu państw rozwijających się nie dorównywało ich tempu wzrostu importu (eksport w tej grupie krajów w 2013 r. wzrósł o 4,4%). Wyjątek pośród tych gospodarek stanowiły rozwijające się kraje Azji oraz kraje Europy Środkowo-Wschodniej (gdzie eksport w 2013 r. wzrósł odpowiednio o 6,8% oraz o 5,2%). W tym czasie eksport towarów i usług krajów rozwiniętych zwiększył się o 2,4%, a import wzrósł o 1,4%. Czynnikiem ograniczającym światową wymianę handlową był ograniczony popyt wewnętrzny krajów strefy euro, związany z niepewnością dotyczącą kierunku rozwoju ogólnej sytuacji gospodarczej, a szczególnie sytuacji na rynku pracy. Import krajów strefy euro wzrósł o 0,5% (po spadku o 1,0% w roku 2012), natomiast eksport w 2013 r. zwiększył się o 1,8%.

Wzrost wolumenu globalnego handlu towarami i usługami w 2013 r. (wynoszący 3,0%) pozostawał wyraźnie poniżej średniego tempa wzrostu handlu dla ostatnich 10 oraz 20 lat (odpowiednio: 5,4% oraz 6,1%).

W 2013 r., w przeciwieństwie do lat 2010-2012, wskaźniki *terms of trade* w handlu towarami uległy poprawie w przypadku gospodarek rozwiniętych (wzrost o 1,1 p. proc.) oraz nieznacznie pogorszyły się w przypadku gospodarek wschodzących i rozwijających się

⁷ Dane dla poniższego akapitu pochodzą z bazy Komisji Europejskiej, Ameco (według metodologii ESA'95).

⁸ W ramach Procedury Nadmiernego Deficytu (EDP) wykorzystywana jest koncepcja salda sektora instytucji rządowych i samorządowych (ESA'95), ale po wprowadzeniu szeregu korekt. Porównaj: GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2013 r. na tle procesów w gospodarce światowej*, (2014), Warszawa, s. 104-105, 107-108.

⁹ Jeśli nie podano inaczej, to dane w niniejszym podrozdziale przytoczono za MFW (baza WEO).

(spadek o 0,2 p. proc.). W grupie krajów Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik *terms of trade* w 2013 r. wzrósł o 0,9 p. proc. (w porównaniu ze wzrostem o 0,1 p. proc. w 2012 r.).

Zgodnie z danymi Światowej Organizacji Handlu (WTO) wartość światowego eksportu towarów w 2013 r. wyniosła 18,3 bln USD¹⁰. W szczególności, udział Unii Europejskiej (z uwzględnieniem handlu wewnątrzunijnego) w eksporcie światowym wyniósł 33,2%, udział Stanów Zjednoczonych 8,6%, Japonii 3,9%, a udział Chin osiągnął 12,1%. Natomiast w przypadku Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę wyłącznie eksport kierowany poza jej granice, udział w światowym eksporcie w 2013 r. wyniósł 12,6%.

I. 4. Rynek pracy

W 2013 r. zarówno wskaźnik zatrudnienia, jak i stopa bezrobocia dla świata utrzymywały się na tym samym poziomie, co w poprzednim roku. W krajach rozwiniętych obserwowano z reguły spadek bądź wyhamowanie wzrostu stopy bezrobocia. W Stanach Zjednoczonych stopa bezrobocia obniżała się trzeci rok z kolei i w 2013 r. wyniosła ona 7,4%. Pomimo tego trendu, w tym kraju miało miejsce spowolnienie wzrostu liczby pracujących. Z kolei w Japonii spadkowi stopy bezrobocia o 0,3 p. proc. do poziomu 4,0% towarzyszyło przyspieszenie wzrostu liczby pracujących. W strefie euro stopa bezrobocia wyniosła 12,0%, co w skali roku oznaczało wzrost o 0,7 p. proc. w porównaniu z 2012 r. W ujęciu kwartalnym można było jednak obserwować jej spadek w drugiej połowie 2013 r. Spadek liczby pracujących w strefie euro w 2013 r. wyniósł 0,8%, choć w drugiej połowie 2013 r. doszło do jego wyhamowania. Na rynku pracy UE liczba pracujących zmniejszyła się w ujęciu rocznym o 0,3%, zaś stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie 10,8%, tj. wyższym o 0,4 p. proc. niż w 2012 r.

W krajach rozwijających się wzrost liczby pracujących wyhamowywał, zaś stopy bezrobocia pozostawały na podobnym poziomie, co w poprzednim roku, bądź nieznacznie wzrosły. Tempo wzrostu liczby pracujących w największym stopniu spowolniło w grupie krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz Wspólnoty Niepodległych Państw¹¹ (o 0,9 p. proc. do poziomu 0,2%; głównie ze względu na pogorszenie sytuacji gospodarczej, w szczególności w Rosji). Stopa bezrobocia w tej grupie krajów wzrosła o 0,2 p. proc. do poziomu 8,2%. Odmiennie sytuacja przedstawiała się w regionie Azji Południowej, gdzie liczba pracujących wzrosła o 0,9 p. proc., głównie ze względu na istotny wzrost zatrudnienia kobiet.

I. 5. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Po spadku odnotowanym w 2012 r., napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na świecie w 2013 r. wzrósł o 9,1% do poziomu 1,45 bln USD. Nadal był on jednak niższy niż w 2011 r. (1,70 bln USD). Napływ kapitału w formie BIZ w 2013 r. w krajach rozwiniętych¹² wyniósł 565,6 mld USD i był wyższy o 9,5% w relacji do roku poprzedniego. Napływ BIZ w UE

¹⁰ Dane World Trade Organization (WTO), por. np.: *World Trade Report 2014*, WTO, 2014, s. 32.

¹¹ Grupowania krajów w podrozdziale „Rynek pracy” podane zostały za Międzynarodową Organizacją Pracy (MOP). Por. MOP, *Global Employment Trends 2014*, (2014), Genewa.

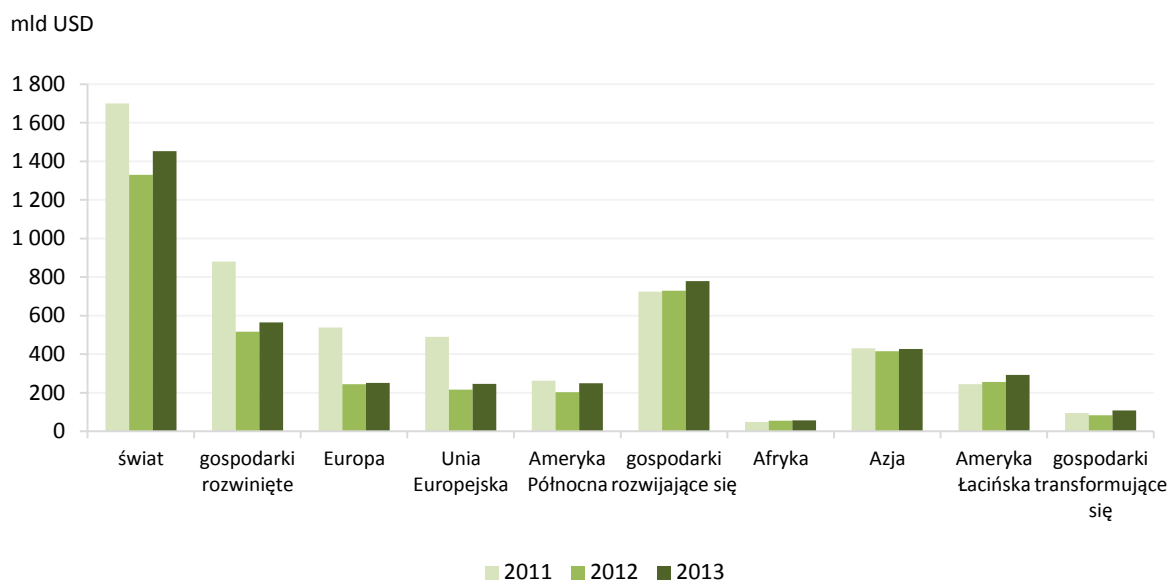
¹² Grupowanie krajów według UNCTAD.

osiągnął poziom 246,2 mld USD, co oznaczało wzrost o 14,0% wobec 2012 r. Najwyższy napływ BIZ w UE w 2013 r. odnotowano w Hiszpanii (39,2 mld USD). Napływ BIZ w Ameryce Północnej wzrósł o 22,7% i wyniósł 249,9 mld USD. Z kwoty tej 75,1% stanowiły bezpośrednie inwestycje zagraniczne na terenie Stanów Zjednoczonych. Napływ BIZ do Stanów Zjednoczonych wzrósł o 16,8% wobec 2012 r.

W 2013 r. wzrost BIZ w gospodarkach rozwijających się był niższy niż w gospodarkach rozwiniętych i wyniósł 6,7%. Wartość BIZ osiągnęła poziom 778,4 mld USD. Najwyższy napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2013 r. charakteryzował region Azji, gdzie wyniósł 426,4 mld USD (wzrost o 2,7% wobec 2012 r.). Najwyższy wzrost napływu BIZ spośród regionów gospodarek rozwijających się (o 14,2%) wystąpił w Ameryce Łacińskiej. Inwestycje w tym regionie wyniosły 292,1 mld USD. W Afryce napływ inwestycji bezpośrednich wyniósł 57,2 mld USD i wzrósł o 3,7% w relacji do 2012 r.

W 2013 r. wzrost napływu BIZ w gospodarkach transformujących się¹³ wyniósł 28,3%, osiągając poziom 108,0 mld USD - w tym udział Rosji wyniósł 73,4%. Napływ BIZ do tego kraju wzrósł o 56,7%.

Wykres 3. Napływ BIZ według wybranych gospodarek na świecie



Źródło: dane UNCTAD.

W ujęciu globalnym wartość inwestycji typu „greenfield”¹⁴ wzrosła o 9,5% do poziomu 672,1 mln USD. W strukturze tych inwestycji najwyższy udział stanowił napływ tej formy kapitału do gospodarek rozwijających się (63,5% globalnej ich wartości). Udział ten istotnie wzrósł wobec poprzedniego roku, o 6,9 p. proc., ze względu na spadek wartości tych inwestycji w gospodarkach rozwiniętych.

¹³ Grupowanie krajów według UNCTAD.

¹⁴ Ta forma inwestycji wiąże się z utworzeniem w kraju docelowym nowej jednostki poprzez rozpoczęcie jej działalności od podstaw.

II. SYTUACJA NA GLOBALNYCH RYNKACH FINANSOWYCH

II.1. Czynniki makroekonomiczne

Utrzymująca się niepewność na rynkach finansowych w 2013 r. wiązała się przede wszystkim ze słabym wzrostem gospodarczym oraz napięciami będącymi pochodną przedłużającego się kryzysu zadłużeniowego w strefie euro. Istotnym czynnikiem wpływającym na sytuację globalną okazała się w połowie roku zapowiedź Federalnego Komitetu do spraw Operacji Otwartego Rynku (FOMC¹⁵) wygaszenia zakupu aktywów przez Fed. Jednocześnie, sygnały ożywienia gospodarki amerykańskiej i ponowne zwiększenie limitu zadłużenia tego kraju oraz postępy w konsolidacji fiskalnej niektórych gospodarek rozwiniętych, działały uspokajająco na rynki finansowe.

II.2. Polityka monetarna

W 2013 r. polityka monetarna głównych banków w krajach rozwiniętych była kontynuowana m.in. poprzez dalsze utrzymywanie stóp procentowych na niskim poziomie. Do czynników stabilizujących sytuację na świecie należała także kontynuacja niestandardowej polityki pieniężnej przez najważniejsze banki centralne¹⁶.

Utrzymanie się dotychczasowych warunków makroekonomicznych w Stanach Zjednoczonych (w tym niskiej inflacji i wysokiego bezrobocia) powodowało nie tylko utrzymanie niskich stóp procentowych, ale również kontynuację luzowania monetarnego¹⁷. Stopa docelowa funduszy federalnych nie przekraczała 0,25%.

W 2013 r. miały miejsce łącznie dwie zmiany stóp procentowych EBC: w maju i listopadzie. Stopa podstawowa została obniżona z poziomu 0,75% najpierw do 0,50%, zaś następnie do 0,25%. W rezultacie jej wysokość była najniższa w okresie ostatnich pięciu lat. Dwuetapowo zmieniana była też wartość stopy lombardowej – z 1,50% do 1,00%, aby ostatecznie wynieść 0,75%. Stopa depozytowa niezmiennie utrzymywała się na wysokości 0,00%. W lipcu 2013 r. miała miejsce zapowiedź EBC utrzymania niskich stóp przez dłuższy czas, wraz z dopuszczeniem możliwości ich dalszego obniżenia. W następstwie przeprowadzenia na przełomie 2011 r. i 2012 r. dwóch 3-letnich dłuższych operacji refinansujących (LTRO)¹⁸, w listopadzie 2013 r. zapowiedziane zostało podtrzymywanie płynności banków przez Eurosystem przynajmniej do połowy 2015 r. Również w dalszym ciągu łagodząco na sytuację strefy euro działała zapowiedź EBC z 2012 r. o możliwości skupu europejskich obligacji

¹⁵ Federal Open Market Committee.

¹⁶ MFW, *Global Financial Stability Report, Moving from Liquidity- to Growth-Driven Markets*, (2014), Waszyngton, s. 2, 20-27.

¹⁷ EBC, *Raport roczny 2013 r.*, (2014), Frankfurt, s. 24.

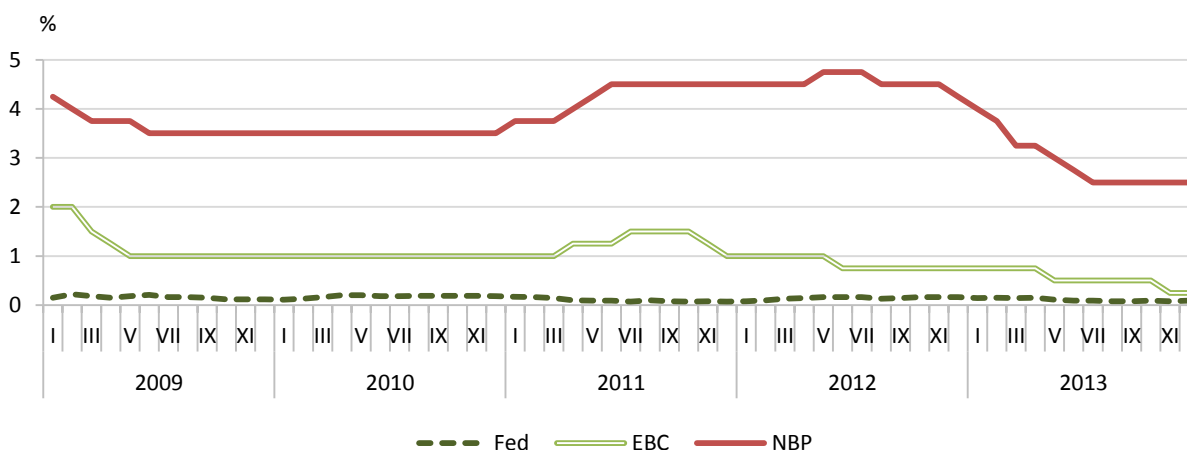
¹⁸ W grudniu 2011 r. Europejski Bank Centralny rozpoczął emisję trzyletnich niskoprocentowych pożyczek dla banków komercyjnych w ramach operacji długoterminowego finansowania (LTRO – ang. *Long Term Refinancing Operation*).

w ramach bezwarunkowych transakcji monetarnych (OMT)¹⁹. Działania te wpłynęły na poprawę transmisji stóp procentowych i zmniejszenie napięć na rynkach finansowych²⁰.

W Japonii przeprowadzone zostało luzowanie ilościowe i jakościowe (QQE)²¹, które miało miejsce równoległe z impulsem fiskalnym i reformami strukturalnymi. Szczegóły programu zostały ogłoszone na początku II kw. 2013 r., przy jednoczesnym wygaszeniu wprowadzonego na początku tego samego roku programu zakupu aktywów. Program luzowania ilościowego i jakościowego poprzez trzy kanały (stóp procentowych, wzrostu oczekiwań inflacyjnych oraz zrównoważenia struktury papierów wartościowych instytucji finansowych) miał poprawić sytuację sektora finansowego. W 2013 r. zaobserwowano pewne powodzenie tej polityki w zakresie dwóch pierwszych kanałów²². O skuteczności działań przeciwdroga inflacyjnych świadczyły zmiany cen. Wskaźnik CPI był na poziomie najwyższym od rozpoczęcia światowego kryzysu gospodarczego w 2008 r. i dość blisko celu inflacyjnego. W 2013 r. odnotowano również wystąpienie inflacji bazowej wyższej od zera, podczas gdy rok wcześniej była ona ujemna²³.

Perspektywa wygaszenia zakupu aktywów przez Fed wpłynęła na sytuację niektórych, ważnych gospodarek rozwijających się (w tym Indii i Indonezji), gdzie nastąpiło zacieśnienie monetarne. Kraje te stanowiły wyjątek na tle państw azjatyckich, w których poziomy stóp były stosunkowo stabilne, np. w Chinach stopy procentowe pozostały niezmiennie przez cały 2013 r.²⁴.

Wykres 4. Podstawowe stopy procentowe banków centralnych



Źródło: dane Fed, EBC, NBP.

¹⁹ *Outright Monetary Transactions*, por. też GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2012 r. na tle procesów w gospodarce światowej*, (2013), Warszawa, s. 128-9, 134.

²⁰ EBC, *Raport roczny 2013 r.*, (2014), Frankfurt, s. 17.

²¹ *Quantitative and qualitative easing*.

²² MFW, *Global Financial Stability Report, Moving from Liquidity- to Growth-Driven Markets*, (2014), Waszyngton, s. 7.

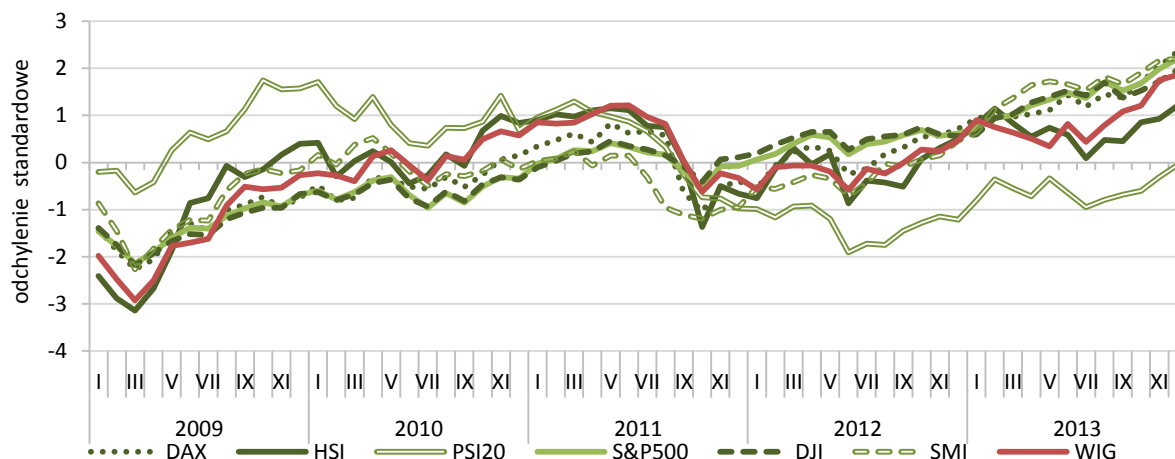
²³ EBC, *Raport roczny 2013 r.*, (2014), Frankfurt, s. 25.

²⁴ Tamże, s. 21-22, 26.

II.3. Sytuacja na światowych giełdach

Sytuacja na giełdach w 2013 r. była zmienna. W I połowie roku wzrosty na giełdzie były znacznie wyższe w USA niż strefie euro. W czerwcu miały miejsce gwałtowne spadki, po czym w II połowie roku odnotowano stabilny wzrost.

Wykres 5. Znormalizowane indeksy giełd

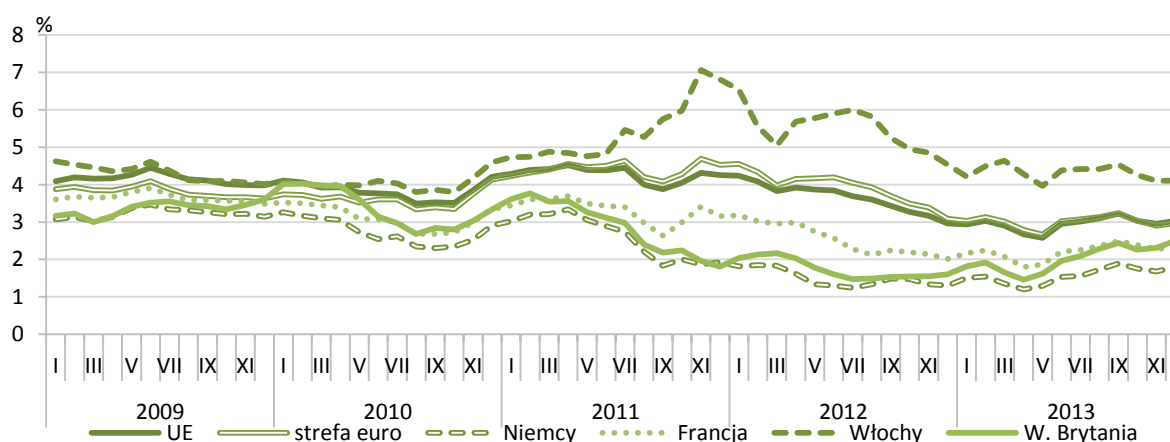


Uwaga: normalizacja została przeprowadzona dla danych miesięcznych z wykorzystaniem średniej oraz odchylenia standardowego obliczonego dla lat 2009-2013.

Źródło: opracowanie na podstawie www.stooq.pl.

W I kwartale 2013 r. długoterminowe obligacje amerykańskie oraz państw europejskich o najwyższym ratingu agencji Fitch²⁵ zwiększyły swoją rentowność. Następnie, w drugim kwartale spadły one do najniższego poziomu w historii. W przypadku USA wynikało to z lepszych prognoz makroekonomicznych, zaś dla wspomnianych państw europejskich – uruchomienia pomocy dla Cypru. Wzrost rentowności w II połowie roku w obu wypadkach uwarunkowany był m.in. komunikatem FOMC²⁶.

Wykres 6. Rentowność obligacji 10-letnich



Źródło: dane Eurostatu.

²⁵ Tj. Austrii, Finlandii, Niemiec, Luksemburga i Holandii (oraz do lipca 2013 r. Francji).

²⁶ EBC, *Raport roczny 2013 r.*, (2014), Frankfurt, s. 43-46.

II.4. Nadzór finansowy

Głównym celem EBC jest utrzymanie stabilności cen, czemu służy szereg instrumentów polityki pieniężnej. Do podstawowych narzędzi należą: operacje otwartego rynku, operacje kredytowo-depozytowe, rezerwy obowiązkowe. W sytuacji strukturalnych zakłóceń transmisji impulsów stóp procentowych i ich nierównomiernego wpływu na całość strefy euro, EBC rezerwuje sobie ponadto możliwość użycia wszelkich niestandardowych narzędzi polityki monetarnej pod warunkiem, że nie są niezgodne z Traktatem²⁷. Interwencja taka wystąpić może jedynie w kontekście znacznej niestabilności finansowej na zasadzie wyjątkowej i tymczasowej. Do instrumentów niestandardowych, które mogą zostać użyte przez EBC, należą m.in.: zasilanie w płynność w trybie przetargu kwotowego z pełnym przydziałem, rozszerzenie listy aktywów kwalifikowanych, zasilanie w płynność na dłuższy okres, zasilanie w płynność w walutach obcych, zmiany stopy rezerwy obowiązkowej oraz przede wszystkim bezwarunkowe transakcje monetarne (OMT)²⁸.

W 2013 r. w dalszym ciągu przed Unią Europejską stało wezwanie rewizji bilansów bankowych. Pod znakiem zapytania stała jakość kredytów, co wiązało się z ewentualnością rekapitalizowania słabych banków. W strefie euro trwał proces tworzenia unii bankowej, mającej umożliwić uzdrowienie systemu bankowego. Jednym z elementów tego procesu było utworzenie niezależnego Jednolitego Mechanizmu Restrukturyzacji (*Single Resolution Mechanism*), mającego możliwość zastąpienia państw w zakresie zarządzania niestabilnością banków²⁹. Jednocześnie, strefa euro wzmacniała pozycję kapitałową banków. Procesy te nie zostały dotąd zakończone i stabilność systemu nie została do końca przywrócona. Jednak przeprowadzenie testów warunków skrajnych dla banków³⁰, w związku z ich pozytywnymi wynikami, wpłynęły na poprawę nastrojów rynkowych³¹.

W 2013 r. kontynuowane było wzmacnianie zakresu działania polityki makroostrożnościowej. W Unii Europejskiej 27 czerwca 2013 r.³² opublikowany został pakiet składający się z rozporządzenia³³ oraz dyrektywy³⁴ określanych jako CRDIV/CRR, który wyznaczył nowy zespół standardów polityki makroostrożnościowej (w ramach tzw. pakietu Bazylea III). Zmiany dotyczą modyfikacji definicji, struktury oraz wymogów kapitału. Ważnym elementem było też wyeksponowanie zagrożeń o charakterze systemowym, w tym wpływu cyklu finansowego na sytuację banków. W CRDIV/CRR do prowadzenia polityki makroostrożnościowej wskazane zostały cztery rodzaje buforów kapitałowych oraz siedem

²⁷ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

²⁸ EBC, *Polityka pieniężna*, http://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/monpol/html/mp_009.pl.html.

²⁹ MFW, *World Economic Outlook (WEO), Recovery Strengthens, Remains Uneven*, (2014), Waszyngton, s. xvi.

³⁰ Są to stress-testy, których najistotniejszą część stanowią warunki skrajne przedsiębiorstw (*corporate stress*).

³¹ MFW, *Global Financial Stability Report, Moving from Liquidity- to Growth-Driven Markets*, (2014), Waszyngton, s. ix, 27-28, 39-40.

³² Przepisy weszły w życie z początkiem 2014 r.

³³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (OJ L176).

³⁴ Dyrektywa w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE. (OJ L176).

rodzajów innych narzędzi. W odniesieniu do niektórych instrumentów wprowadzono mechanizm wzajemności ich stosowania przez państwa członkowskie³⁵.

W połowie roku nastąpiło też zastąpienie Europejskiego Mechanizmu Stabilizacji Finansowej (EFSM) oraz Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej (EFSF) przez Europejski Mechanizm Stabilizacyjny (ESM), czyli główny element systemu antykryzysowego zarządzania ryzykiem.

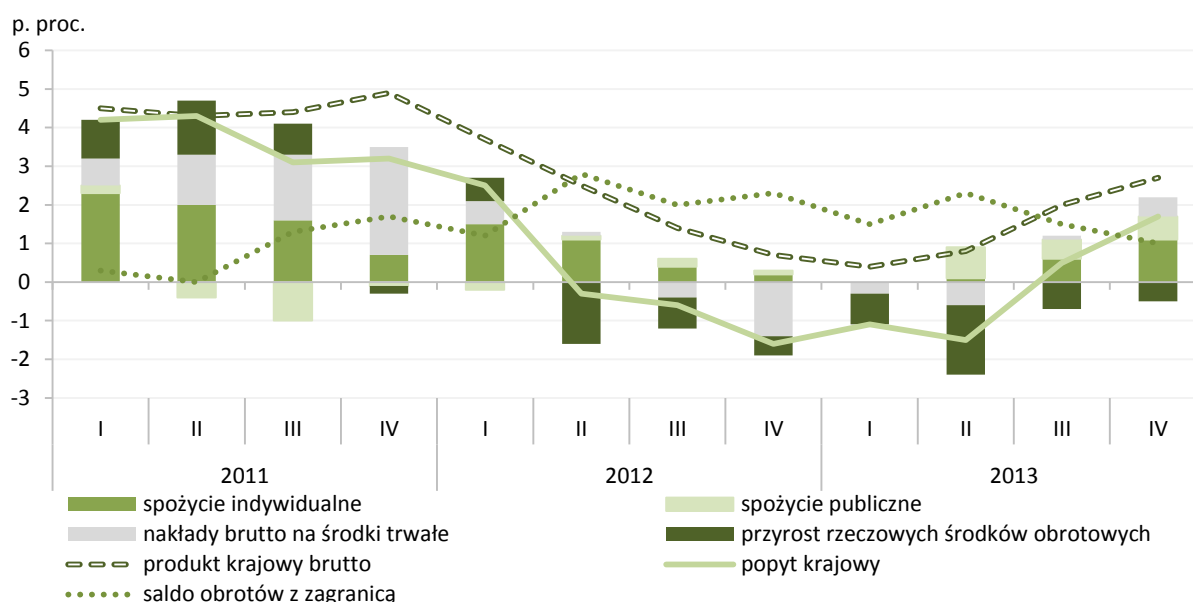
³⁵ M. Brzozowski, *CRD IV, CRR – instrumenty makroostrożnościowe*, (2014), NBP, Warszawa, s. 3-7, 21-23.

III. UWARUNKOWANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE SYTUACJI SEKTORA BANKOWEGO W POLSCE

III.1. Wzrost gospodarczy³⁶

W 2013 r. produkt krajowy brutto (PKB) w ujęciu realnym wzrósł w Polsce o 1,6%³⁷. Wzrost ten, rozpatrywany w ujęciu rocznym, okazał się wprawdzie niższy niż w każdym z lat okresu 2010-2012, jednak dane kwartalne wskazywały na stopniowe poprawianie się stanu aktywności gospodarczej w Polsce w 2013 r. W IV kwartale 2013 r. tempo wzrostu PKB w ujęciu realnym osiągnęło najwyższy poziom w roku (2,7%). Polska gospodarka odnotowała w 2013 r. siódmy poziom wzrostu wśród krajów europejskich i był on wyraźnie wyższy niż średnia dla krajów UE, wynosząca 0,1%. Dodatkowo, biorąc pod uwagę skumulowany wzrost PKB za lata 2007-2013³⁸, który wyniósł 20,1%, Polska pozostawała zdecydowanym liderem wśród krajów Unii Europejskiej, dla której zmiana PKB w tym okresie wyniosła -0,9%.

Wykres 7. Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny PKB



Źródło: GUS, *Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w II kwartale 2014 r.*, Warszawa 2014.

W 2013 r., podobnie jak w 2012 r., wzrost PKB w Polsce podtrzymywany był nie przez popyt krajowy (jak miało to miejsce w latach 2010-2011), a przez saldo obrotów z zagranicą (dodatnia kontrybucja w wysokości 1,6 p. proc.). Wyższy poziom salda handlowego (mierzonego zgodnie z metodologią badania handlu zagranicznego³⁹) związany był m.in. ze zintensyfikowaniem wymiany z krajami UE, gdzie wzrost eksportu (o 7,2 mld EUR) przewyższał wzrost importu (który zwiększył się o 3,2 mld EUR). W 2013 r. poprawie uległo

³⁶ Jeśli nie zaznaczono inaczej, dane na temat gospodarki Polski pochodzą z publikacji: GUS, *Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w II kwartale 2014 r.*, (2014), Warszawa.

³⁷ Liczony zgodnie z metodologią Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA'95).

³⁸ Tj. od ostatniego roku przed pełnym uzewnętrznieniem się kryzysu finansowego.

³⁹ Por. GUS, *Handel zagraniczny styczeń-grudzień 2013 r.*, (2014), Warszawa.

również saldo wymiany z krajami Europy Środkowo-Wschodniej⁴⁰. Związane było to z równoczesnym spadkiem importu (o 3,1 mld EUR) i wzrostem eksportu (o 0,8 mld EUR).

Na neutralny wkład popytu krajowego (0,0 p. proc.) złożyły się, w równej mierze, ujemny wkład akumulacji (-1,0 p. proc.) oraz działający w przeciwnym kierunku wkład spożycia ogółem (1,0 p. proc.). Ujemna kontrybucja akumulacji była efektem ujemnego wkładu zapasów (tj. kategorii przyrostu rzeczowych środków obrotowych) w wysokości -1,0 p. proc. Natomiast na dodatni wkład spożycia ogółem w równej mierze wpływ miały konsumpcja (kategoria: spożycie indywidualne) oraz spożycie publiczne - obie kontrybucje w wysokości po 0,5 p. proc. Chociaż wkład popytu krajowego do PKB w ujęciu rocznym był neutralny, to jednak zwiększona dynamika popytu krajowego w II połowie 2013 r. miała wpływ na przyspieszenie tempa wzrostu PKB w tym okresie.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych (inflacja) w Polsce w 2013 r. wyniósł 0,9% i był niższy niż w 2012 r., kiedy to wyniósł 3,7%. Był on także niższy od poziomu zakładanego w ustawie budżetowej (2,7%) i znajdował się poniżej przedziału wahań celu inflacyjnego, ustalonego przez Radę Polityki Pieniężnej (2,5%, ± 1 p. proc.). Należy zauważyć, że w 2013 r. inflacja była istotnie niższa od wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, który wynosił nominalnie 3,4%. Do wzrostu inflacji w 2013 r. w największym stopniu przyczyniły się zmiany cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz cen związanych z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii. Z drugiej strony, ograniczenie poziomu inflacji związane było z niższym niż w 2012 r. poziomem cen odzieży i obuwia, cen łączności oraz cen transportu. W ujęciu miesięcznym⁴¹ inflacja obniżała się od początku roku aż do czerwca 2013 r., kiedy to osiągnęła poziom 0,2%, tj. najniższy po 1989 r. W lipcu nastąpił skokowy, jednorazowy jej wzrost (o charakterze w dużej mierze administracyjnym oraz metodologicznym⁴²) do poziomu 1,1%. Od września inflacja ponownie zaczęła się obniżać, jedynie w grudniu zaobserwowano kolejny jej wzrost (0,7% r/r).

III.2. Sytuacja finansów publicznych⁴³

W 2013 r. w Polsce deficyt instytucji rządowych i samorządowych zgodny z procedurą EDP⁴⁴ zwiększył się z 3,9% PKB w 2012 r. do 4,3% PKB. Wzrost deficytu (przy równoległej konsolidacji fiskalnej w UE) sprawiły, że jego wartość w relacji do PKB była wyższa niż średnia dla UE i w dalszym ciągu przekraczała poziom referencyjny wynoszący 3,0% PKB. Polska

⁴⁰ Uwaga: grupa krajów Europy Środkowo-Wschodniej (w skład której wchodzi Albania, Białoruś, Mołdawia, Rosja oraz Ukraina) jest konstrukcją używaną w związku z podziałem na grupy krajów prezentowanym m.in. w *Biuletynie Statystycznym* (GUS). Podział ten należy odróżnić np. od podziału (za MFW) zastosowanego w innych częściach niniejszej publikacji.

⁴¹ Analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100.

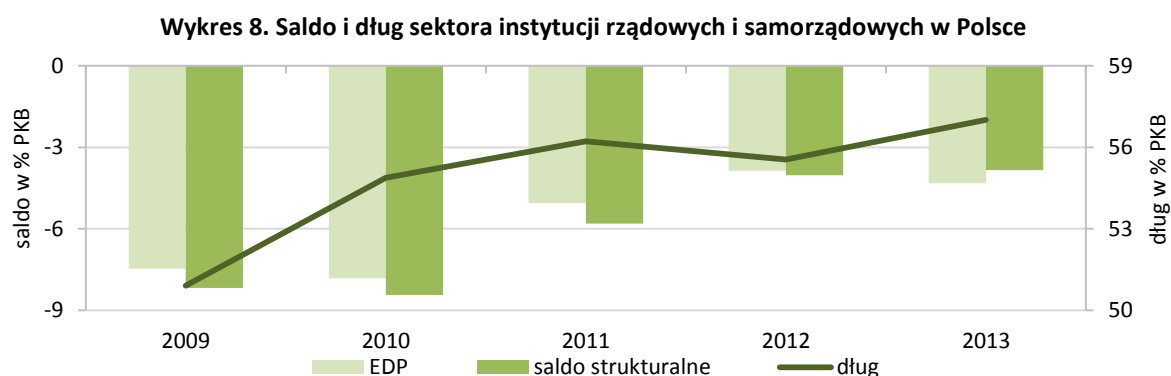
⁴² Spowodowany wzrostem opłat za wywożenie nieczystości oraz zmianą sposobu notowania cen ziemniaków.

⁴³ Dane zgodne z ESA'95.

⁴⁴ Saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych (ESA'95) skorygowane zgodnie z Procedurą Nadmiernego Deficytu.

od 2009 r. objęta była procedurą EDP⁴⁵, co wiązało się ze zobowiązaniem do przedstawienia reform strukturalnych oraz obniżenia deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych.

Wraz ze wzrostem deficytu, zwiększyło się zadłużenie publiczne. W 2013 r. dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniósł 57,0% PKB, wobec 55,6% PKB w roku poprzednim. Zadłużenie Polski w relacji do PKB było zatem niższe niż średnio w Unii Europejskiej i utrzymywało się poniżej wartości zapisanej w traktacie z Maastricht (60% PKB).

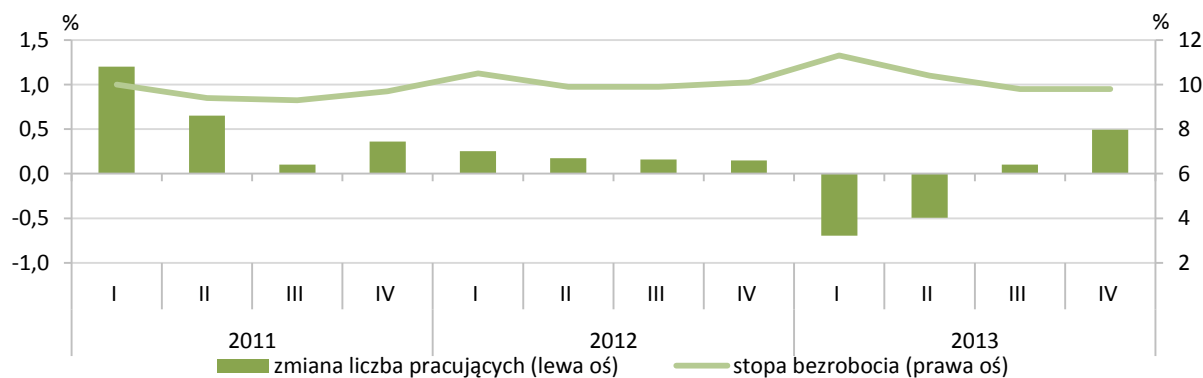


Źródło: KE (Ameco).

III.3. Rynek pracy

W I połowie 2013 r. utrzymywały się negatywne zjawiska na polskim rynku pracy, o czym świadczył m.in. spadek liczby pracujących. W II połowie 2013 r. nastąpiło odwrócenie negatywnych trendów, odbudowa liczby pracujących oraz spadek stopy bezrobocia. Przeciętna liczba pracujących w 2013 r. według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) wyniosła 15 568 tys. osób i była niższa o 23 tys. niż w poprzednim roku. W 2013 r. stopa bezrobocia według BAEL wyniosła 10,3%, co oznaczało jej wzrost o 0,2 p. proc. wobec poprzedniego roku.

Wykres 9. Zmiana liczby pracujących w Polsce (w stosunku do analogicznego kwartału poprzedniego roku) oraz stopa bezrobocia w Polsce



Źródło: opracowanie na podstawie danych GUS.

⁴⁵ KE, *Poland, Report prepared in accordance with Article 104(3) of the Treaty*, (2009), Bruksela.

W odpowiedzi na poprawę warunków na rynku pracy w II połowie 2013 r., rosła presja na wzrost płac. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w 2013 r. wzrosło o 2,5%, co stanowiło odwrócenie negatywnego trendu w kształtowaniu się jego dynamiki z lat 2009-2012.

W działalności finansowej i ubezpieczeniowej przeciętne zatrudnienie wyniosło 280 tys. osób, co oznaczało spadek o 2,2% wobec 2012 r.⁴⁶. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie 6 149 zł, co oznacza, że było ono wyższe o 68,5% od średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Tempo wzrostu wynagrodzenia nominalnego w działalności finansowej i ubezpieczeniowej w 2012 r. wyniosło 2,7%. Wynagrodzenie realne w tej sekcji PKD wzrosło o 2,0%⁴⁷.

III.4. Dochody gospodarstw domowych

Odwrócenie negatywnych trendów na rynku pracy znalazło odzwierciedlenie we wzroście realnego dochodu rozporządzalnego na osobę, który to wzrost zgodnie z danymi z badania budżetów gospodarstw domowych w 2013 r. wyniósł 0,7%. Było to odwrócenie kierunku zmian z lat 2011-2012, gdy dochód realny gospodarstw domowych obniżał się. Wzrost dochodów w ujęciu realnym w 2013 r. nastąpił wśród wszystkich grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych: rolników (5,6%), osób pracujących na własny rachunek (2,2%), emerytów (2,1%), pracowników (0,4%) oraz rencistów (0,1%).

Udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym wyniósł 81,7% i był niższy o 0,5 p. proc. niż rok wcześniej. W latach 2009-2013 udział ten zmniejszał się z każdym kolejnym rokiem. Udział wydatków w dochodzie w 2012 r. był najwyższy w gospodarstwach domowych rencistów (93,9%), najniższy zaś wśród rolników (67,9%). Wśród pracowników wyniósł 80,4%, zaś wśród pracujących na własny rachunek 81,5%. W 2013 r. udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe obniżył się w wydatkach ogółem o 0,2 p. proc., zaś udział wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania lub domu i nośnikami energii wzrósł o 0,5 p. proc.

Pomimo pozytywnych trendów w zakresie przeciętnego realnego dochodu rozporządzalnego, w 2013 r. odsetek gospodarstw domowych żyjących poniżej skrajnej granicy ubóstwa zwiększył się o 0,6 p. proc. do poziomu 7,4%. Skala ubóstwa skrajnego rosła w Polsce od 2009 r., gdy wynosiła 5,7%.

III.5. Rynek mieszkaniowy

Rozwój rynku mieszkaniowego wiąże się m.in. z możliwością finansowania kredytów mieszkaniowych przez sektor bankowy. Udział budownictwa w strukturze tworzenia wartości

⁴⁶ *Biuletyn Statystyczny nr 9/2014*. Dane odnośnie przeciętnego zatrudnienia dotyczą pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

⁴⁷ Dane dotyczące wynagrodzenia realnego w działalności finansowej i ubezpieczeniowej pochodzą z publikacji GUS, *Zatrudnienie i wynagrodzenie w 2013 r.*, (2014), Warszawa.

dodanej w 2013 r. stanowił 7,4% (w 2012 r. było to 7,6%). Produkcja budowlano-montażowa⁴⁸ zrealizowana w 2013 r. na terenie kraju przez przedsiębiorstwa budowlane była o 10,3% niższa niż w 2012 r., w którym odnotowano również spadek produkcji (o 6,3%)⁴⁹.

W 2013 r. oddano do użytkowania 99,6 tys. nowych budynków, tj. o 0,3 tys. budynków więcej niż w 2012 r. W tym czasie udział budownictwa indywidualnego w ogólnej liczbie nowych budynków oddanych do użytkowania zwiększył się z 88,4% do 89,7%. Liczba nowych budynków mieszkalnych (bez budynków zbiorowego zamieszkania oraz budynków jednorodzinnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania⁵⁰) przekazanych w 2013 r. do użytkowania wyniosła 75,5 tys. (w 2012 r. było to 75,2 tys.).

W 2013 r. rozpoczęto budowę 127,4 tys. mieszkań, tj. o 14,4 tys. mieszkań (o 10,2%) mniej niż w 2012 r. I tak, mniej mieszkań rozpoczęto w budownictwie indywidualnym (o 7,0 tys., tj. o 8,8% mniej), w kategorii mieszkań przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem (o 6,1 tys., tj. o 10,6% mniej), w budownictwie społecznym czynszowym (o 1,0 tys., tj. o 69,0% mniej) oraz w budownictwie spółdzielczym (o 0,7 tys., tj. o 32,5% mniej). W porównaniu z 2012 r. nie zmieniła się liczba rozpoczętych mieszkań zakładowych, a ponadto rozpoczęto budowę większej ilości mieszkań komunalnych (o 0,3 tys., tj. o 31,7%).

W 2013 r. oddano do użytkowania 145,1 tys. mieszkań, tj. o 7,8 tys. mieszkań (o 5,1%) mniej niż w 2012 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wybudowanego w 2013 r. przez inwestorów indywidualnych wyniosła 139,7 m² i była o 0,8 m² większa niż w roku poprzednim, natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania zrealizowanego w budownictwie innym niż indywidualne wyniosła 59,9 m² i była o 1,3 m² mniejsza niż w 2012 r.

Rok 2013 był okresem, w którym nie funkcjonowały rządowe programy wsparcia nabywania mieszkań. W grudniu 2012 r. nastąpiło zakończenie funkcjonowania programu „Rodzina na swoim”, natomiast na mocy ustawy z dnia 27 września 2013 r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (Dz.U. 2013, poz. 1304), z początkiem 2014 r. wszedł w życie program „Mieszkanie dla młodych”.

⁴⁸ GUS, *Budownictwo – wyniki działalności w 2013 r.*, (2014), Warszawa.

⁴⁹ W przypadku informacji dotyczących 2013 r., dane nt. przedsiębiorstw budowlanych o liczbie pracujących do 9 osób są szacunkowe.

⁵⁰ Są to domy letnie i domki wypoczynkowe oraz rezydencje wiejskie.

Tabl. 1. Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia, których budowę rozpoczęto oraz które oddano do użytkowania (w tys.)

	Liczba mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych, na których budowę wydano pozwolenia	Liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania
2009	168,4	142,9	160,0
2010	165,1	158,1	135,8
2011	175,1	162,2	131,0
2012	156,4	141,8	152,9
2013	131,5	127,4	145,1

Źródło: dane GUS.

III.6. Sytuacja finansowa przedsiębiorstw

Przedsiębiorstwa niefinansowe o liczbie pracujących 10 osób i więcej wykazywały w 2013 r. wyniki finansowe zbliżone do prezentowanych rok wcześniej⁵¹. Przychody z całokształtu działalności w tych przedsiębiorstwach wzrosły w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. o 0,6% i wyniosły 2843,7 mld zł. Najwyższy udział w strukturze przychodów stanowiły przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w wysokości 2750,6 mld zł (wzrost o 0,9% w relacji do roku poprzedniego).

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw były w 2013 r. w porównaniu do roku poprzedzającego wyższe o 0,4% i wyniosły 2 716,9 mld zł. Relacja kosztów z całokształtu działalności w odniesieniu do przychodów tych podmiotów kształtowała się w 2013 r. na poziomie 95,5%. W związku z szybszym wzrostem przychodów niż kosztów, relacja ta uległa obniżeniu o 0,2 p. proc. w stosunku do 2012 r.

Wynik finansowy brutto przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej kształtował się w 2013 r. na poziomie 126,9 mld zł i był wyższy o 5,2% w relacji do 2012 r. Wynik finansowy netto tych podmiotów również wykazał wzrost (o 8,1%), kształtując się na poziomie 108,2 mld zł. Wskaźniki rentowności brutto i netto tej grupy przedsiębiorstw niefinansowych w 2013 r. wzrosły w porównaniu z 2012 r. i wyniosły odpowiednio 4,5% (wzrost o 0,2 p. proc.) oraz 3,8% (wzrost o 0,3 p. proc.). Nakłady na inwestycje w 2013 r. wyniosły 115,0 mld zł i były wyższe o 3,9% niż w 2012 r.

III.7. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Kwota napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Polsce w 2013 r. wyniosła 2,2 mld EUR⁵². Kategoria BIZ „udziały kapitałowe” w zagranicznych inwestycjach bezpośrednich miała w 2013 r. wartość ujemną w kwocie 5,4 mld EUR. Napływ kapitału w formie reinwestowanych zysków w 2013 r. wyniósł 4,1 mld EUR, zaś pozostałego kapitału 3,5 mld EUR.

⁵¹ GUS, *Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych I-XII 2013 r.*, (2014), Warszawa.

⁵² Dane nie są porównywalne z poprzednimi latami ze względu na zmiany metodologiczne. Por. NBP, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2013 roku*, (2014), Warszawa.

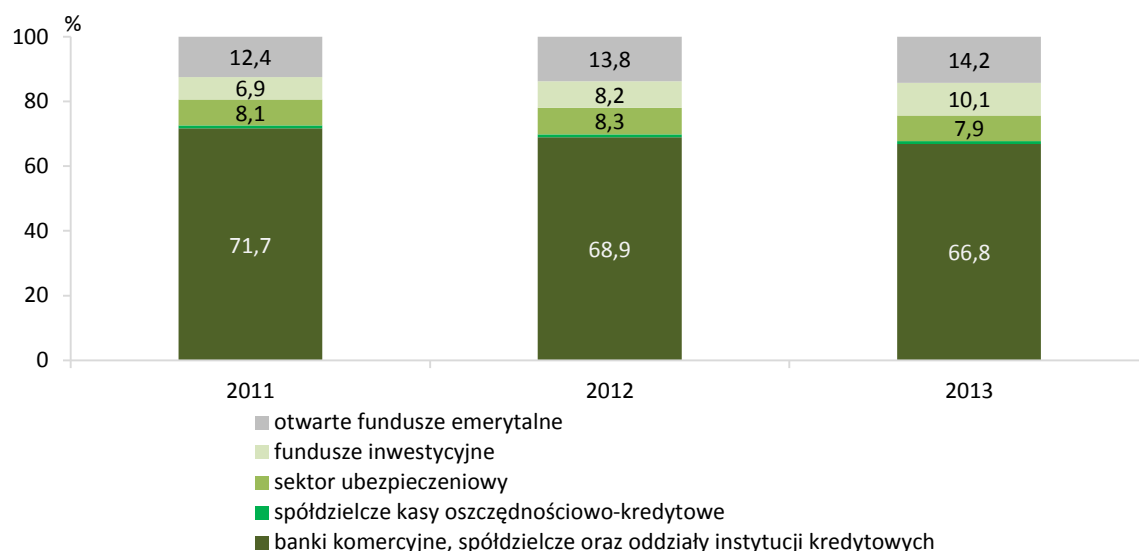
Biorąc pod uwagę wybrane rodzaje działalności gospodarczej, największy napływ BIZ do Polski w 2013 r. odnotowano dla działalności informatycznej i komunikacyjnej (2,2 mld EUR), handlu i naprawy pojazdów samochodowych (1,6 mld EUR) oraz przetwórstwa przemysłowego (1,5 mld EUR).

III.8. Rynek finansowy

Rynek finansowy w Polsce w 2013 r., mierzony wartością aktywów instytucji finansowych, wzrósł o 7,4% do poziomu 2 103,4 mld zł⁵³. Wyższą wartość aktywów finansowych odnotowano w 2013 r. w każdej grupie podmiotów funkcjonujących na rynku finansowym. Najwyższą wartość aktywów na rynku finansowym w Polsce w 2013 r. miały banki komercyjne i spółdzielcze – łącznie 1 405,7 mld zł i aktywa te były wyższe o 4,1% wobec poprzedniego roku. Najszybszy wzrost aktywów w 2013 r., podobnie jak w poprzednim roku, odnotowano dla funduszy inwestycyjnych i były one wyższe o 32,8% w stosunku do 2012 r.

Najwyższy udział w strukturze aktywów należał do banków i wyniósł 66,8%. Aktywa otwartych funduszy emerytalnych z udziałem 14,2% były drugimi po bankach podmiotami o najwyższej wartości aktywów. Na trzecim miejscu plasowały się fundusze inwestycyjne z udziałem 10,1%. Udział aktywów banków obniżał się w latach 2012-2013 kosztem wzrostu udziału aktywów OFE oraz funduszy inwestycyjnych. W szczególności udział funduszy inwestycyjnych w aktywach systemu finansowego rósł dynamicznie w ostatnich dwóch latach, zwiększając się o 3,2 p. proc. z poziomu 6,9% w 2011 r.

Wykres 10. Struktura aktywów finansowych instytucji finansowych

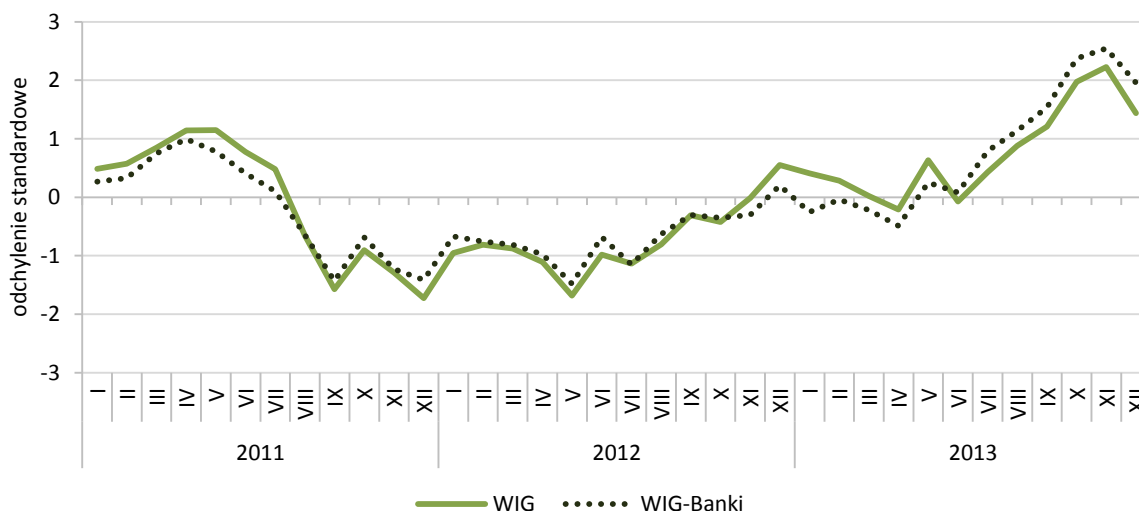


Źródło: opracowanie na podstawie GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2013 roku na tle procesów globalnych*, (2014), Warszawa, s. 132. Zaktualizowano dane dot. aktywów sektora ubezpieczeniowego oraz sektora bankowego na podstawie bazy danych KNF.

⁵³ Na podstawie GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2013 roku na tle procesów globalnych*, (2014), Warszawa, s. 132. Zaktualizowano dane dot. aktywów sektora ubezpieczeniowego oraz sektora bankowego na podstawie bazy danych KNF.

Wartość kapitalizacji GPW w 2013 r. wyniosła 840,8 mld zł, wykazując wzrost o 14,6% wobec 2012 r. Na rynku głównym GPW notowanych było 450 spółek (438 spółek w 2012 r.), w tym 47 spółek zagranicznych (43 na koniec 2012 r.). W 2013 r. na GPW odbyły się 23 debiuty wobec 19 w poprzednim roku. Nastroje inwestorów na rynkach kapitałowych przełożyły się na roczną stopę zwrotu, która dla indeksu WIG była dodatnia i wyniosła 8,1% (w 2012 r. było to 26,2%), a dla WIG-Banki również była dodatnia i osiągnęła poziom 20,5% (rok wcześniej 22,6%).⁵⁴

Wykres 11. Znormalizowane indeksy WIG i WIG-Banki



Uwaga: normalizacja została przeprowadzona dla danych miesięcznych z wykorzystaniem średniej oraz odchylenia standardowego obliczonego dla lat 2011-2013.

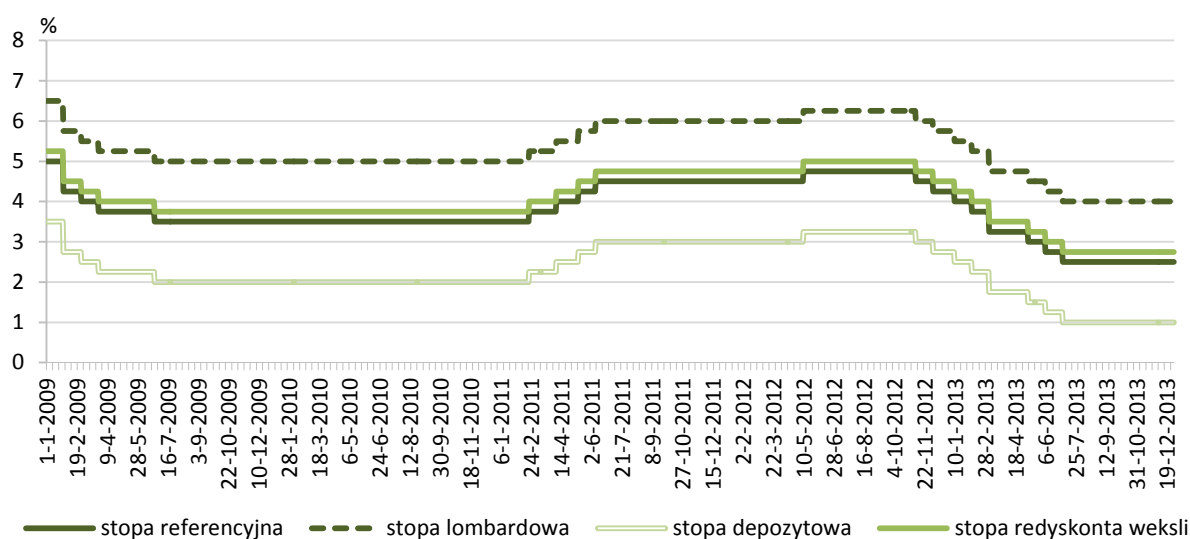
Źródło: opracowanie na podstawie danych GPW.

III.9. Polityka monetarna

W 2013 r. polityka pieniężna prowadzona przez Radę Polityki Pieniężnej (RPP) ukierunkowana była w średnim okresie na stabilizowanie inflacji na poziomie 2,5%. W roku tym RPP sześciokrotnie zmieniła poziom stóp procentowych. W okresie od stycznia do lipca (za wyjątkiem kwietnia) następowała obniżka wszystkich stóp procentowych. Decyzje te uwarunkowane były przede wszystkim słabą koniunkturą gospodarczą. Od lipca RPP stopy pozostały niezmienione do końca roku. Komunikat po grudniowym posiedzeniu zawierał podsumowanie działań Rady w 2013 r. RPP stwierdziła, że znaczące obniżki, a następnie utrzymanie stóp na niezmienionym poziomie sprzyja ożywieniu gospodarczemu oraz stopniowemu powrotowi inflacji do założonego celu.

⁵⁴ GPW, *Rocznik Giełdowy 2014*, (2014), Warszawa.

Wykres 12. Stopy procentowe NBP



Źródło: dane NBP.

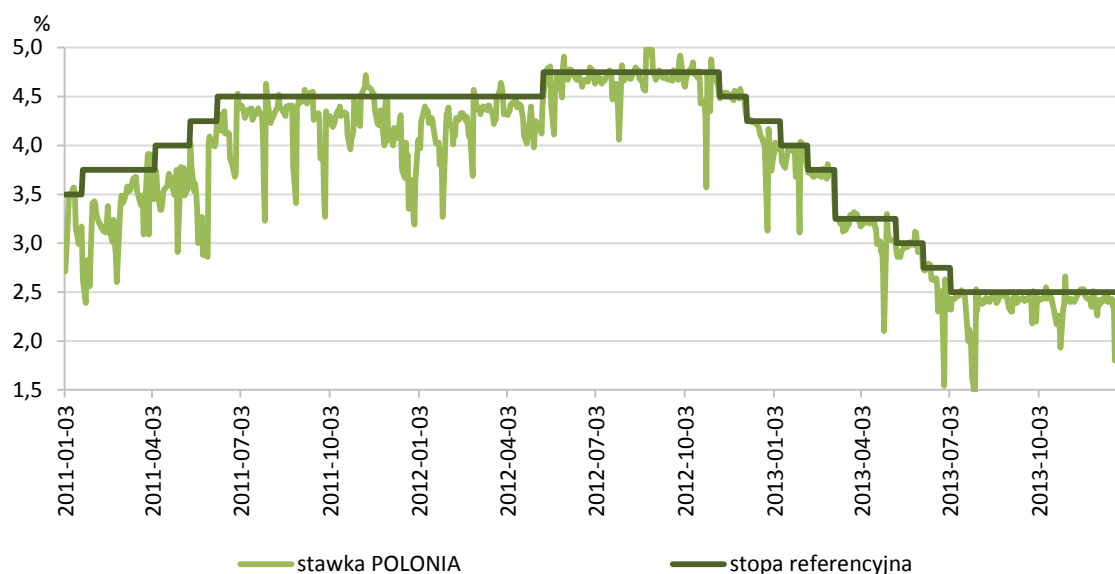
Ważnym uwarunkowaniem polityki pieniężnej NBP w 2013 r. była nadpłynność sektora bankowego⁵⁵. Saldo emisji bonów pieniężnych NBP i operacji depozytowo-kredytowych wskazujących na krótkoterminową płynność kształtowało się w granicach 123,5 – 129,0 mld zł, co dało wartość średnioroczną na poziomie 126,5 mld zł. Oznaczało to wzrost o 31,4% w porównaniu do 2012 r. W grudniu przyrost poziomu krótkoterminowej płynności sektora bankowego wyniósł 6,6 mld zł w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Wzrost poziomu płynności w sektorze bankowym uwarunkowany był przede wszystkim skupem walut obcych przez NBP ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz skupem z rachunku walutowego Ministerstwa Finansów prowadzonego w NBP. Czynnikiem zwiększającym płynność sektora bankowego była również wpłata z zysku banku centralnego za 2012 r. do budżetu państwa w wysokości 5,3 mld zł.

W 2013 r. stawka POLONIA kształtowała się blisko poziomu stopy referencyjnej NBP, jako że średnie absolutne odchylenie stawki tej od stopy referencyjnej wyniosło 18 p. b. (wobec 21 p. b. w roku poprzednim)⁵⁶. Zmniejszenie odchylenia stawki POLONIA uwarunkowane było stopniową stabilizacją sytuacji na rynku międzybankowym.

⁵⁵ Nadpłynność sektora bankowego to nadwyżka środków pozostająca w sektorze bankowym ponad wymagany poziom rezerwy obowiązkowej. Miarą nadpłynności jest saldo przeprowadzanych przez bank centralny operacji otwartego rynku oraz depozytowo-kredytowych.

⁵⁶ NBP, *Raport Roczny 2013. Płynność sektora bankowego. Instrumenty polityki pieniężnej NBP*, (2014), Warszawa, s. 31.

Wykres 13. Stawka POLONIA i stopa referencyjna NBP



Źródło: dane NBP.

W 2013 r. NBP w ramach podstawowych operacji otwartego rynku emitował bony pieniężne z 7-dniowym terminem zapadalności, których średnia dzienna wartość wyniosła 124,2 mln zł i była wyższa od średniego poziomu w 2012 r. o 29,9 mln zł. Ponadto bank centralny dokonał emisji w ramach operacji dostrajających, sprzedając bony pieniężne o krótszych terminach zapadalności o średniej dziennej wartości 1,8 mln zł. W 2013 r. przeprowadzono 25 transakcji dostrajających otwartego rynku, tj. o 2 więcej niż w 2012 r.

W 2013 r. nie nastąpiły zmiany w systemie rezerwy obowiązkowej. Podstawowa stopa rezerwy obowiązkowej wynosiła 3,5%⁵⁷, a wartość rezerw kształtowała się na poziomie 31,9 mld zł, co oznaczało wzrost o 6,5% w relacji do stanu z dnia 31 grudnia roku poprzedniego. Współczynnik płynności krótkoterminowej systemu bankowego pozostawał stabilny i kształtował się znacznie powyżej wymaganej wartości minimalnej⁵⁸.

⁵⁷ Od środków złotych i środków w walutach obcych zgromadzonych na rachunkach bankowych, od środków uzyskanych z tytułu emisji papierów wartościowych.

⁵⁸ KNF, *Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, (2014), Warszawa, s. 29.

IV. SEKTOR BANKOWY W UNII EUROPEJSKIEJ

Liczba instytucji kredytowych w końcu 2013 r. w krajach Unii Europejskiej wyniosła 4 588, co oznaczało spadek o 1,2% w relacji do roku poprzedniego. Spadek liczebności tych instytucji wynikał ze zmniejszenia się liczby samodzielnych banków (o 49 podmiotów) i grup bankowych, których liczba zmniejszyła się o pięć.

Aktywa sektora bankowego UE według EBC w końcu 2013 r. kształtowały się na poziomie 39,5 bln EUR i był to spadek w relacji do roku poprzedniego o 9,5%. Niższą wartością w porównaniu do 2012 r. charakteryzowały się również przychody z tytułu odsetek, które zmniejszyły się o 172,4 mld EUR i wyniosły 963,1 mld EUR. Sektor bankowy w UE odnotował w 2013 r. zysk netto na poziomie 51,2 mld EUR, wobec straty netto 24,2 mld EUR w roku poprzednim. Wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) dla banków w całym sektorze UE osiągnął w 2013 r. wartość dodatnią i wyniósł 2,2% (wobec -1,0% w 2012 r.). Poziom wskaźnika rentowności aktywów (ROA) dla europejskiego sektora bankowego w 2013 r. również był dodatni i wyniósł 0,1% (wobec -0,1% w poprzednim roku).

Tabl. 2. Dane dotyczące sektora bankowego w UE

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba instytucji kredytowych	4 740	4 642	4 588
z tego:			
samodzielne banki	4 322	4 242	4 193
grupy banków	418	400	395
Aktywa instytucji kredytowych (mld EUR)	44 916,2	43 611,5	39 468,1
Wynik finansowy netto sektora bankowego UE (mld EUR)	-5,5	-24,2	51,2
Przychody z tytułu odsetek (mld EUR)	1 241,7	1 135,5	963,1
ROE (%)	-0,3	-1,0	2,2
ROA (%)	0,0	-0,1	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EBC.

W 20 spośród 27 zbadanych krajów Unii Europejskiej, w 2013 r. wystąpił spadek wartości aktywów sektora bankowego⁵⁹ w porównaniu z 2012 r. Najgłębszy był on na przeżywającym kryzys finansowy Cyprze (spadek o 39,8%) oraz w Irlandii (spadek o 20,9%). Z kolei wzrost wartości aktywów odnotowano w 7 krajach – były to bez wyjątku postsocjalistyczne kraje Europy Środkowo-Wschodniej. Najwyższy wzrost wystąpił na Łotwie (o 4,3%) oraz w Bułgarii (o 3,9%); w Polsce zanotowano wzrost wartości aktywów o 2,6%. Rok wcześniej sytuacja w Unii Europejskiej przedstawiała się korzystniej: spadek wartości aktywów w 2012 r. w porównaniu z 2011 r. zaobserwowano w 16 krajach, natomiast wzrost odnotowano w 11 państwach.

⁵⁹ Aktywa wyceniono w EUR.

Tabl. 3. Dynamika wartości aktywów sektora bankowego w krajach UE (aktywa wyceniono w EUR)

Kraj	2009	2010	2011	2012	2013	
	Rok poprzedni=100				2007=100	
Austria.....	97,0	99,2	103,1	99,8	93,7	101,6
Belgia.....	83,8	96,7	99,7	91,4	91,6	60,8
Bułgaria.....	102,0	104,1	104,1	107,4	103,9	150,9
Chorwacja.....	.	.	.	.	.	.
Cypr.....	115,0	99,7	87,1	89,9	60,2	64,2
Czechy.....	101,9	107,8	103,6	106,1	100,6	128,9
Dania.....	94,9	100,8	100,8	100,2	94,5	98,5
Estonia.....	88,7	93,0	64,1	104,8	101,6	58,2
Finlandia.....	99,0	121,4	136,7	94,5	87,1	180,5
Francja.....	88,3	101,1	104,5	102,0	93,1	98,8
Grecja.....	107,0	100,6	86,1	96,3	90,3	92,5
Hiszpania.....	102,8	102,0	102,8	99,2	89,8	104,3
Holandia.....	88,4	102,2	104,4	94,9	90,5	88,0
Irlandia.....	82,6	88,1	101,1	83,7	79,1	58,7
Litwa.....	91,9	93,9	92,4	92,2	102,7	80,0
Luksemburg.....	86,7	93,9	103,8	93,2	97,0	88,1
Łotwa.....	87,4	100,2	90,0	105,8	104,3	87,6
Malta.....	96,4	119,2	102,4	103,6	93,3	128,4
Niemcy.....	84,0	91,5	101,3	94,6	89,0	101,7
Polska.....	103,7	113,8	99,0	112,8	102,6	154,8
Portugalia.....	107,1	104,1	96,4	96,8	93,0	104,1
Rumunia.....	98,7	101,9	102,4	99,1	98,1	208,6
Słowacja.....	83,0	103,4	102,3	100,5	101,9	115,5
Słowenia.....	106,6	97,6	95,9	92,7	87,8	91,6
Szwecja.....	104,7	114,1	115,7	100,8	96,3	150,5
Węgry.....	99,5	89,7	91,5	98,2	96,8	95,3
Wielka Brytania.....	112,8	105,6	109,4	95,3	87,5	107,4
Włochy.....	96,1	102,0	101,1	102,0	92,2	97,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EBC.

Jakość portfela kredytowego banków w Unii Europejskiej w 2013 r. uległa nieznacznej poprawie w porównaniu do 2012 r.

Największy udział „wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych w kredytach, pożyczkach i instrumentach dłużnych w aktywach ogółem” wystąpił w 2013 r. na Cyprze (33,2%) oraz w Grecji (24,2%) i w obu przypadkach był wyższy niż rok wcześniej. Najniższy udział tej kategorii, podobnie jak rok wcześniej, odnotowano w Finlandii (0,7%) i w Szwecji (0,8%). W 2013 r., w porównaniu z 2012 r., spadek udziału pozycji miał miejsce w 12 krajach, natomiast w 11 krajach odnotowano wzrost tego wskaźnika.

Relacja „wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych netto do funduszy własnych ogółem” w 2013 r. była najwyższa na Cyprze i wyniosła 273,2%. Wysoki udział tej relacji odnotowano również w Grecji, gdzie wyniósł on 134,7%. Oba państwa również w 2012 r. charakteryzowały się najwyższym poziomem omawianej relacji na tle Unii

Europejskiej. Najniższy poziom relacji „wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych netto do funduszy własnych ogółem” odnotowano w Estonii (3,1%) oraz w Wielkiej Brytanii (5,6%). W 16 spośród 23 krajów Unii Europejskiej, dla których dostępne były pełne dane, omawiana relacja w 2013 r. w porównaniu z 2012 r. uległa poprawie, a w 7 pogorszeniu.

Stosunek utrzymywanych rezerw na straty ogółem w relacji do kredytów wątpliwych i nieregularnych brutto ogółem w 2013 r. najwyższy poziom osiągnął w Rumunii (86,5%) i na Łotwie (79,3%). Najniższy poziom tego wskaźnika stwierdzono na Cyprze (27,6%) oraz w Belgii (29,3%). W 13 spośród 25 krajów UE, dla których dostępne były dane, poziom tego wskaźnika w 2013 r. był wyższy niż 50,0%. W 2013 r., w porównaniu do 2012 r., spośród 23 państw, dla których dostępne były pełne dane, poziom omawianego wskaźnika wzrósł w 17 krajach, a w 6 spadł.

Według danych EBC, wzrost średniego poziomu wskaźnika wypłacalności⁶⁰ w 2013 r. w relacji do roku poprzedniego odnotowano w 24 krajach. Spadek średniego wskaźnika wypłacalności odnotowano jedynie w 3 krajach – były to Malta, Finlandia i Estonia. Najwyższy średni poziom wypłacalności w 2013 r. odnotowano na Malcie (46,4%), w Luksemburgu (24,4%) oraz w Estonii (23,1%). Najniższy poziom tego wskaźnika stwierdzono w Szwecji (12,3%) oraz w Hiszpanii (13,3%). W przypadku 8 krajów, w przedziale wypłacalności wyższym niż 14,0%, znajdowało się powyżej 90% aktywów ogółem ich sektora bankowego; w przypadku Estonii i Litwy w przedziale tym znalazło się 100% aktywów.

⁶⁰Wskaźnik wypłacalności (adekwatności kapitałowej) to relacja funduszy własnych netto do aktywów ważonych ryzykiem.

Tabl. 4. Jakość portfela kredytowego banków w krajach UE w latach 2012–2013

Kraj	Rok	Udział wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych brutto w kredytach, pożyczkach i instrumentach dłużnych ogółem	Relacja wątpliwych i nieregularnych kredytów i dłużnych papierów wartościowych netto do funduszy własnych ogółem dla wyliczania współczynnika wypłacalności	Rezerwy na straty ogółem do kredytów wątpliwych i nieregularnych brutto ogółem
		w %		
Austria.....	2013	4,23	14,46	71,94
	2012	4,29	15,03	68,53
Belgia	2013	5,27	48,02	29,25
	2012	5,05	46,89	28,10
Bułgaria	2013	18,59	67,95	53,03
	2012	19,78	72,75	49,36
Chorwacja	2013	11,79	42,18	48,07
	2012	.	.	.
Cypr	2013	33,16	273,19	27,57
	2012	18,72	233,77	49,29
Czechy	2013	.	.	.
	2012	.	.	.
Dania	2013	3,87	28,93	44,04
	2012	3,87	29,73	43,59
Estonia	2013	1,89	3,05	75,25
	2012	3,04	4,86	75,00
Finlandia.....	2013	0,67	.	.
	2012	0,76	.	.
Francja	2013	4,64	33,80	48,72
	2012	4,49	40,45	42,04
Grecja	2013	24,19	134,66	50,36
	2012	17,81	142,10	51,84
Hiszpania	2013	7,91	58,74	46,59
	2012	6,40	31,95	68,08
Holandia	2013	2,73	24,01	40,98
	2012	2,66	25,22	37,63
Irlandia	2013	18,38	100,42	57,15
	2012	16,60	106,42	53,18
Litwa.....	2013	10,66	52,87	32,28
	2012	10,94	46,93	44,13
Luksemburg.....	2013	.	.	.
	2012	.	.	.
Łotwa	2013	5,56	7,92	79,28
	2012	7,94	12,81	76,19
Malta.....	2013	2,01	8,83	37,62
	2012	1,67	5,50	41,79
Niemcy	2013	1,81	11,59	42,82
	2012	1,73	12,77	38,32
Polska	2013	5,98	25,49	53,02
	2012	6,35	27,30	52,58
Portugalia.....	2013	7,79	41,62	56,40
	2012	7,04	38,56	54,25
Rumunia.....	2013	17,87	17,07	86,52
	2012	.	.	.
Słowacja	2013	3,75	16,19	57,24
	2012	3,78	17,91	56,38
Słowenia.....	2013	17,14	65,34	61,33
	2012	19,25	110,53	44,50
Szwecja	2013	0,77	8,02	38,66
	2012	0,89	9,10	38,83
Węgry.....	2013	14,03	42,02	63,80
	2012	14,07	48,29	59,01
Wielka Brytania.....	2013	1,78	5,62	70,05
	2012	2,05	8,73	61,78
Włochy	2013	12,92	89,87	42,62
	2012	11,02	79,66	40,04

Źródło: dane EBC.

Tabl. 5. Współczynniki wypłacalności banków w krajach UE w latach 2012–2013 w % aktywów ogółem wszystkich banków w danym kraju

Kraj	Rok	Współczynnik wypłacalności					Średni	Tier 1
		< 8%	8-10%	10-12%	12-14%	> 14%	w %	
Austria.....	2013	–	0,14	1,55	40,53	57,77	15,39	11,89
	2012	–	1,58	22,11	36,28	40,04	14,18	10,99
Belgia.....	2013	.	.	0,97	6,60	96,55	18,71	16,37
	2012	.	.	0,94	18,94	80,63	18,20	15,86
Bułgaria	2013	–	–	–	26,31	73,69	16,97	16,01
	2012	–	–	–	34,82	65,18	16,64	15,13
Chorwacja	2013	0,98	0,51	0,76	6,87	90,88	19,62	18,59
	2012	.	.	.	.	.	.	.
Cypr	2013	0,89	–	48,57	2,89	47,64	14,31	13,14
	2012	57,90	0,68	–	9,84	31,58	6,65	5,64
Czechy	2013	–	–	3,41	9,32	87,26	16,56	15,99
	2012	–	–	3,89	2,37	93,74	15,63	14,93
Dania	2013	–	0,03	0,66	2,68	96,63	19,24	17,27
	2012	0,21	0,13	0,53	2,90	96,22	18,70	16,66
Estonia	2013	–	–	–	–	100,00	23,14	22,74
	2012	–	–	–	–	100,00	23,19	22,77
Finlandia.....	2013	–	–	–	0,93	99,07	16,30	15,46
	2012	–	–	–	0,53	99,47	17,24	16,31
Francja.....	2013	.	.	.	4,08	95,92	15,01	13,16
	2012	.	.	.	62,85	37,15	13,99	13,33
Grecja	2013	–	0,21	30,57	22,62	46,60	13,57	13,18
	2012	5,74	68,92	19,45	–	5,89	8,70	7,96
Hiszpania	2013	0,01	1,43	7,95	72,96	17,65	13,26	11,85
	2012	4,63	11,95	66,17	5,18	12,07	11,46	9,80
Holandia	2013	0,68	0,26	–	37,63	61,43	15,27	12,86
	2012	0,85	3,16	0,83	62,43	32,73	14,49	12,30
Irlandia	2013	–	–	–	21,56	78,44	20,50	17,31
	2012	–	0,31	5,83	0,29	93,57	19,24	16,69
Litwa.....	2013	–	–	–	–	100,00	17,47	17,04
	2012	–	1,50	–	43,99	54,51	15,65	14,57
Luksemburg.....	2013	–	1,18	8,24	6,18	84,40	24,39	21,30
	2012	–	2,89	3,90	7,59	85,61	21,89	18,60
Łotwa	2013	–	13,05	–	12,19	74,76	18,04	16,50
	2012	–	12,67	10,97	16,14	60,22	16,73	14,52
Malta	2013	–	2,21	–	22,27	75,52	46,38	43,87
	2012	–	1,54	–	17,00	81,46	51,87	49,56
Niemcy	2013	–	0,25	2,78	8,44	88,52	18,67	15,19
	2012	–	0,22	5,04	15,11	79,64	17,39	13,80
Polska.....	2013	–	1,68	5,45	41,47	51,40	15,57	13,96
	2012	–	0,46	9,19	34,27	56,08	14,87	13,14
Portugalia.....	2013	0,02	0,13	26,07	26,56	47,21	13,71	12,23
	2012	3,13	0,21	25,01	58,04	13,61	12,64	11,31
Rumunia	2013	.	.	0,97	13,49	85,65	18,79	15,77
	2012	.	0,96	0,45	11,59	87,90	17,24	14,80
Słowacja	2013	–	–	2,91	13,86	83,24	17,51	16,22
	2012	–	–	6,46	18,67	74,87	15,90	14,88
Słowenia.....	2013	6,85	7,23	4,69	9,72	71,51	13,67	12,91
	2012	–	22,84	33,97	43,19	–	11,41	9,77
Szwecja.....	2013	–	18,33	34,85	41,01	5,81	12,33	11,46
	2012	–	1,95	50,23	41,55	6,28	12,07	11,29
Węgry.....	2013	0,05	0,16	13,66	3,14	82,98	17,43	14,67
	2012	0,07	16,23	1,73	17,16	64,81	16,30	13,31
Wielka Brytania	2013	0,01	0,56	0,04	0,26	99,13	19,28	14,38
	2012	0,01	–	0,01	0,18	99,80	17,11	12,32
Włochy	2013	–	4,14	14,27	44,61	36,98	13,70	10,55
	2012	–	1,88	13,61	43,22	41,29	13,43	10,55

Źródło: dane EBC.

Dodatnią rentowność aktywów banków (ROA) w 2013 r. odnotowano w 20 spośród 26 krajów Unii Europejskiej, dla których dostępne były dane, natomiast ujemną – w pozostałych 6 przypadkach. Sytuacja w 2013 r. przedstawiała się zatem nieznacznie korzystniej w porównaniu z 2012 r., kiedy to dodatnią rentowność odnotowano w 18 krajach, a ujemną w 8. Najwyższą rentowność w 2013 r. odnotowano w Estonii (1,8%), w Polsce oraz w Czechach (po 1,1%). Wymienione kraje również w 2012 r. wykazały się najwyższą wartością wskaźnika ROA. Najniższą rentowność aktywów banków w 2013 r. zaobserwowano natomiast na Słowenii (-8,0 p. proc.) oraz na Cyprze (-3,4%), które to kraje również w 2012 r. były dwoma krajami o najniższym poziomie wskaźnika ROA.

W 2013 r. w przypadku pięciu krajów Unii Europejskiej (Słowenia, Irlandia, Włochy, Portugalia, Cypr) ponad 70% aktywów ich sektora bankowego należało do instytucji o ujemnym poziomie wskaźnika ROE. Odsetek aktywów sektora bankowego przypisanych do instytucji o ujemnym poziomie wskaźnika ROE zmniejszył się w Unii Europejskiej w 2013 r. w porównaniu z rokiem poprzedzającym w 14 krajach (tzn. sytuacja uległa tam poprawie), a w 8 krajach odsetek ten zwiększył się (sytuacja uległa pogorszeniu).

W 2013 r., w porównaniu do 2012 r., wzrost stopnia koncentracji na rynku instytucji kredytowych (mierzony udziałem aktywów pięciu największych instytucji kredytowych w aktywach ogółem) zaobserwowano w 18 spośród 28 państw Unii Europejskiej, w 9 krajach wystąpił jego spadek, natomiast na Łotwie sytuacja nie zmieniła się w tym okresie. Sytuacja pod względem zmian stopnia koncentracji, mierzona w dłuższym okresie (tj. w latach 2009-2013) była jednak bardziej zrównoważona – wzrost stopnia koncentracji wystąpił w 14 spośród 27 ówczesnych krajów członkowskich Unii Europejskiej, a spadek w 13 krajach.

W 2013 r., w porównaniu z 2012 r., największy spadek stopnia koncentracji zaobserwowano w Niemczech (o 2,4 p. proc.) oraz w Belgii (o 2,3 p. proc.), natomiast największy wzrost zanotowano w Grecji (o 14,5 p. proc.) oraz w Hiszpanii (o 4,8 p. proc.). W tych dwu krajach wystąpił również największy wzrost stopnia koncentracji mierzony dla okresu 2009-2013: był to wzrost o 24,8 p. proc. w przypadku Grecji oraz o 12,9 p. proc. w przypadku Hiszpanii. Oba kraje, spośród wszystkich państw Unii Europejskiej, należały do krajów najgłębiej dotkniętych skutkami kryzysu finansowego i zmuszonych do najgłębszych dostosowań sektora bankowego. Największy spadek stopnia koncentracji w latach 2009-2013 zaobserwowano natomiast w Belgii (o 13,1 p. proc.) oraz w Bułgarii (o 8,4 p. proc.).

W 2013 r. w instytucjach kredytowych państw Unii Europejskiej zatrudnionych było ogółem 2,93 mln osób. Liczba ta była o 3,2% niższa niż rok wcześniej, kiedy to zatrudnionych było 3,0 mln osób i o 7,3% niższa niż w 2009 r., kiedy zatrudnienie wynosiło 3,2 mln osób. W 2013 r., w porównaniu z 2012 r. średnia liczba zatrudnionych w instytucjach kredytowych wzrosła w zaledwie trzech krajach (Malta, Szwecja, Portugalia) spośród 26 państw członkowskich Unii Europejskiej, dla których dostępne były te dane.

Tabl. 6. Rozkład współczynnika ROE banków w krajach UE w latach 2012–2013 w % aktywów banków ogółem w danym kraju

Kraj	Rok	Współczynnik ROE						ROE średnie	ROA średnie
		< 0%	0-5%	5-10%	10-15%	15-20%	> 20%	w %	
Austria	2013	24,49	33,63	35,71	2,66	0,70	1,57	-0,68	-0,04
	2012	7,67	58,41	22,28	6,36	0,03	4,15	4,05	0,31
Belgia	2013	4,30	51,71	40,39	3,46	.	0,15	6,17	0,39
	2012	26,26	31,11	41,97	0,53	.	0,13	3,28	0,19
Bułgaria.....	2013	9,43	49,17	20,22	21,18	–	–	4,45	0,59
	2012	14,95	30,72	33,90	20,43	–	–	4,73	0,64
Chorwacja	2013	14,18	85,83	–	–	–	–	0,56	0,07
	2012	.	.	.	.	.	.	.	.
Cypr.....	2013	73,00	8,00	–	6,00	–	13,00	-45,80	-3,42
	2012	76,00	5,00	1,00	–	–	17,00	-137,53	-4,04
Czechy.....	2013	2,13	8,83	21,15	38,25	20,67	8,97	11,36	1,08
	2012	1,04	4,52	12,19	9,74	42,39	30,12	13,73	1,36
Dania.....	2013	2,00	78,00	3,00	18,00	–	–	4,44	0,24
	2012	3,00	95,00	1,00	1,00	–	–	2,04	0,10
Estonia	2013	6,00	95,00	–	–	–	–	10,74	1,77
	2012	.	.	.	.	.	.	11,70	2,01
Finlandia	2013	0,24	1,60	85,12	0,43	2,95	9,65	8,06	0,39
	2012	5,83	6,84	18,43	57,51	0,15	11,23	8,90	0,35
Francja	2013	–	19,00	81,00	–	–	–	6,00	0,33
	2012	26,00	33,00	40,0	–	–	–	3,42	0,17
Grecja.....	2013	23,28	0,51	0,11	29,55	–	46,57	.	.
	2012	88,31	3,91	0,17	0,01	–	7,60	.	.
Hiszpania.....	2013	.	.	.	.	.	.	5,77	0,36
	2012	.	.	.	.	.	.	-24,88	-1,38
Holandia.....	2013	7,26	35,76	53,91	1,39	0,08	1,61	5,00	0,24
	2012	8,40	33,13	48,28	6,56	0,02	3,60	4,12	0,18
Irlandia.....	2013	80,28	14,74	2,63	2,34	–	–	-13,16	-0,88
	2012	24,50	67,35	3,59	4,56	–	–	-14,57	-0,92
Litwa	2013	–	3,79	8,38	–	19,12	68,72	8,56	1,02
	2012	0,61	43,99	22,75	32,65	–	–	7,84	0,95
Luksemburg	2013	7,97	26,37	34,07	15,07	3,48	13,02	6,45	0,50
	2012	7,44	18,13	32,90	19,73	2,86	18,96	6,98	0,49
Łotwa	2013	5,43	5,41	31,02	31,11	2,53	24,49	8,75	0,91
	2012	7,74	5,00	40,71	31,51	15,04	.	4,89	0,59
Malta.....	2013	9,15	26,65	7,92	47,32	8,96	–	3,68	0,72
	2012	1,31	31,41	12,00	32,41	22,87	–	4,67	1,15
Niemcy.....	2013	1,62	98,38	–	–	–	–	1,26	0,06
	2012	2,14	97,86	–	–	–	–	1,11	0,05
Polska	2013	2,29	12,65	28,86	52,07	1,02	3,11	9,97	1,12
	2012	5,21	8,92	29,94	32,97	19,99	2,97	10,76	1,20
Portugalia.....	2013	73,48	15,00	9,16	1,30	0,12	0,91	-9,34	-0,71
	2012	47,14	27,23	9,22	0,56	9,46	6,39	-3,32	-0,26
Rumunia.....	2013	27,22	25,85	20,49	10,03	7,39	9,04	0,01	0,08
	2012	58,22	9,86	8,69	14,62	2,43	6,17	-7,15	-0,64
Słowacja.....	2013	4,73	14,70	30,75	27,58	20,61	0,54	10,01	0,96
	2012	7,63	9,25	32,26	22,39	27,14	–	9,04	0,95
Słowenia	2013	81,74	18,26	–	–	–	–	-90,25	-7,99
	2012	72,11	27,89	–	–	–	–	-19,43	-1,49
Szwecja	2013	–	–	5,67	42,50	48,96	2,85	11,11	0,54
	2012	0,18	0,22	6,63	18,78	73,67	0,52	11,35	0,51
Węgry	2013	33,69	4,70	1,91	43,06	11,39	5,25	-0,42	–
	2012	37,80	1,07	4,83	36,44	2,50	17,36	-5,06	-0,44
Wielka Brytania.....	2013	22,00	43,00	9,00	28,00	–	–	2,19	0,12
	2012	51,00	16,00	27,00	5,00	–	–	1,93	0,10
Włochy.....	2013	73,83	22,48	1,36	0,13	–	2,19	-11,51	-0,77
	2012	21,19	75,21	1,99	0,45	–	1,16	-1,00	-0,07

Źródło: dane EBC.

Tabl. 7. Udziały pięciu największych instytucji kredytowych w aktywach ogółem instytucji kredytowych w krajach Unii Europejskiej

Kraj	2009	2010	2011	2012	2013
	w %				
Austria	37,2	35,9	38,4	36,5	36,7
Belgia	77,1	74,9	70,8	66,3	64,0
Bułgaria	58,3	55,2	52,6	50,4	49,9
Chorwacja	.	.	.	73,9	72,9
Cypr	64,9	64,2	60,8	62,5	62,6
Czechy	62,4	62,5	61,8	61,5	62,8
Dania	64,0	64,4	66,3	65,6	68,4
Estonia	93,4	92,3	90,6	89,6	89,7
Finlandia	82,6	83,8	80,9	79,0	84,1
Francja	47,2	47,4	48,3	44,6	45,9
Grecja	69,2	70,6	72,0	79,5	94,0
Hiszpania	43,3	44,3	48,1	51,4	56,2
Holandia	85,1	84,2	83,6	82,1	83,8
Irlandia	52,6	49,9	46,7	46,4	47,8
Litwa	80,5	78,8	84,7	83,6	87,1
Luksemburg	29,3	31,1	31,2	33,1	33,7
Łotwa	69,3	60,4	59,6	64,1	64,1
Malta	72,8	71,3	72,0	74,4	76,5
Niemcy	25,0	32,6	33,5	33,0	30,6
Polska	43,9	43,4	43,7	44,4	45,2
Portugalia	70,1	70,9	70,8	69,9	70,6
Rumunia	52,4	52,7	54,6	54,7	54,4
Słowacja	72,1	72,0	72,2	70,7	70,3
Słowenia	59,7	59,3	59,3	58,4	57,1
Szwecja	60,7	57,8	57,8	57,4	58,3
Węgry	55,2	54,6	54,6	54,0	51,9
Wielka Brytania	40,8	42,5	43,5	42,8	43,7
Włochy	31,0	39,8	39,5	39,7	39,6

Źródło: dane EBC.

Tabl. 8. Średnia liczba zatrudnionych w krajowych instytucjach kredytowych w Unii Europejskiej w latach 2009-2013

Kraj	2009	2010	2011	2012	2013	
						2012=100
Unia Europejska	3 161 758	3 123 791	3 092 895	3 027 328	2 929 700	96,8
Austria	77 246	78 098	78 085	77 424	75 980	98,1
Belgia	63 723	61 861	61 197	60 068	58 233	96,9
Bułgaria	34 290	34 133	33 897	33 527	32 756	97,7
Chorwacja	.	.	.	.	21 355	x
Cypr	12 513	12 643	12 825	12 853	11 142	86,7
Czechy	38 394	38 359	39 461	40 147	39 742	99,0
Dania	50 101	47 739	47 224	44 900	36 367	81,0
Estonia	5 693	5 497	5 516	5 563	4 861	87,4
Finlandia	24 879	23 353	23 188	22 510	22 402	99,5
Francja	416 772	421 933	426 336	421 037	415 953	98,8
Grecja	65 673	63 408	59 958	57 006	51 242	89,9
Hiszpania	267 383	261 389	245 956	234 292	215 663	92,0
Holandia	110 000	108 000	105 408	103 447	96 423	93,2
Irlandia	38 178	36 438	35 612	31 776	.	x
Litwa	10 902	9 993	8 707	8 671	8 392	96,8
Luksemburg	26 416	26 255	26 696	26 534	26 237	98,9
Łotwa	12 365	11 534	11 188	10 565	10 029	94,9
Malta	3 836	3 914	4 026	4 007	4 197	104,7
Niemcy	673 500	667 900	663 800	659 100	651 250	98,8
Polska	183 064	184 858	186 331	181 991	179 385	98,6
Portugalia	61 593	61 504	59 911	57 348	57 556	100,4
Rumunia	67 898	66 753	65 772	61 769	58 612	94,9
Słowacja	18 750	18 234	18 452	18 655	18 540	99,4
Słowenia	12 188	11 995	11 813	11 498	11 218	97,6
Szwecja	49 256	49 799	49 784	52 186	53 594	102,7
Węgry	42 609	41 526	41 305	41 103	40 750	99,1
Wielka Brytania	471 129	455 594	454 087	439 873	421 508	95,8
Włochy	323 407	321 081	316 360	309 478	306 313	99,0

Źródło: dane EBC.

V. POLSKI SEKTOR BANKOWY

V. 1. Regulacje polskiego sektora bankowego

Wśród najważniejszych zmian, które weszły w życie w 2013 r. i dotyczyły bezpośrednio polskiego systemu finansowego, a głównie sektora bankowego, wyróżnić należy ustawy (bądź nowelizacje ustaw), rozporządzenia Rady Ministrów oraz rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego.

Do ustaw, do których wprowadzono istotne zmiany wpływające na rynek finansowy w Polsce w 2013 r. należą:

- ustawa z dnia 25 stycznia 2013 r.⁶¹ o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Ustawa m.in. umożliwia Bankowi Gospodarstwa Krajowego udzielanie – w ramach rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego – pomocy *de minimis* w formie gwarancji spłaty kredytów dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, a także organizacji pożytku publicznego. Ustawa weszła w życie 27 lutego 2013 r.;
- ustawa z dnia 12 lipca 2013 r.⁶² o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw. Nowa ustawa m.in. określa zasady świadczenia usług płatniczych oraz wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego, a także zasady prowadzenia działalności przez instytucje płatnicze, biura usług płatniczych, instytucje pieniądza elektronicznego i oddziały zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego, w tym za pośrednictwem agentów, oraz zasady sprawowania nadzoru nad tymi podmiotami. Ustawa weszła w życie z dniem 7 października 2013 r., za wyjątkiem art. 1 pkt 35, który wszedł w życie z dniem 7 grudnia 2013 r.;
- ustawa z dnia 26 lipca 2013 r.⁶³ o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym oraz niektórych innych ustaw. Ustawa m.in. określa źródła finansowania funduszu stabilizacyjnego Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, rodzaje działań finansowanych ze środków funduszu stabilizacyjnego oraz zasady i tryb wykorzystania środków gromadzonych na tym funduszu. Ustawa weszła w życie z dniem 4 października 2013 r.;
- ustawa z dnia 27 września 2013 r.⁶⁴ o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi. Ustawa dotyczy tzw. programu MdM (Mieszkanie dla Młodych) i określa zasady udzielania ze środków Funduszu Dopłat finansowego wsparcia w związku z nabyciem lokalu mieszkalnego albo domu jednorodzinnego,

⁶¹ Dz.U. 2013 poz. 198.

⁶² Dz.U. 2013 poz. 1036.

⁶³ Dz.U. 2013 poz. 1012.

⁶⁴ Dz.U. 2013 poz. 1304.

będącego pierwszym własnym mieszkaniem, oraz reguluje zasady zwrotu ze środków budżetu państwa części wydatków poniesionych na zakup materiałów budowlanych przez osoby fizyczne w związku z budową pierwszego własnego mieszkania. Ustawa weszła w życie z dniem 23 listopada 2013 r., za wyjątkiem art. 27 pkt 1, art. 32 oraz art. 33, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.;

- ustawa z dnia 19 kwietnia 2013 r. o zmianie ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz niektórych innych ustaw. Ustawa dotyczy m.in. obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów zgromadzonych w spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, a także sposobów przeprowadzania ewentualnej restrukturyzacji kas. Ustawa, w zależności od artykułu, weszła w życie pomiędzy dniem 12 czerwca 2013 r. a dniem 29 maja 2014 r.

Do istotniejszych rozporządzeń należy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 2013 r.⁶⁵ zmieniające rozporządzenie w sprawie rozliczeń z bankami z tytułu przejściowego wykupienia ze środków budżetu państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych. Opisywane rozporządzenie weszło w życie z dniem 19 stycznia 2013 r.

Dużą rolę dla polskiego sektora bankowego odgrywają prawnie niewiążące, ale o dużej sile oddziaływania rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego. Do ważniejszych wydanych w 2013 r. należały:

- uchwała nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 8 stycznia 2013 r. w sprawie wydania Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach⁶⁶;
- uchwała nr 59/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie wydania Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych⁶⁷;
- uchwała nr 148/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie wydania Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie⁶⁸.

V. 2. Struktura podmiotowa sektora bankowego

W strukturze podmiotowej polskiego sektora bankowego w 2013 r. zaszły niewielkie zmiany w porównaniu do roku poprzedniego. Na koniec 2013 r. działalność operacyjną prowadziło 640 banków. W wyniku połączeń⁶⁹ oraz zmian formy prawnej⁷⁰, mających miejsce w 2013 r., liczba banków komercyjnych zmniejszyła się o cztery i na koniec grudnia 2013 r.

⁶⁵ Dz.U. 2013 poz. 89.

⁶⁶ Dz. Urz. KNF z 2013 r., poz. 6.

⁶⁷ Dz. Urz. KNF z 2013 r., poz. 11.

⁶⁸ Dz. Urz. KNF z 2013 r., poz. 23.

⁶⁹ W 2013 r. miało miejsce połączenie dwóch banków należących do Banco Santander: Banku Zachodniego WBK i Kredyt Banku.

⁷⁰ DZ Bank Polska i RCI Bank Polska zostały przekształcone w oddziały instytucji kredytowych.

wyniosła 41⁷¹. Działalność operacyjną rozpoczęły trzy oddziały instytucji kredytowych, w związku z czym ich liczba wzrosła do 28. W wyniku połączenia dwóch banków w sektorze banków spółdzielczych, ich liczba zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego i na koniec badanego okresu wyniosła 571 podmiotów. Wszystkie banki spółdzielcze (poza jednym działającym samodzielnie) zrzeszone były w dwóch strukturach: Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie, który skupiał 365 banków oraz Spółdzielczej Grupie Bankowej – Bank S.A. w Poznaniu, który zrzeszał 206 banków spółdzielczych.

Tabl. 9. Liczba banków w Polsce (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
	ogółem					w tym liczba oddziałów instytucji kredytowych				
Banki razem	643	646	642	642	640	18	21	21	25	28
komercyjne	67	70	68	70	69	18	21	21	25	28
spółdzielcze.....	576	576	574	572	571	–	–	–	–	–
Banki prowadzące usługi										
powiernicze	15	16	17	16	15	2	2	2	2	2
Banki giełdowe	14	14	14	15	14	–	–	–	–	–
Banki prowadzące działalność										
maklerską	13	14	14	15	14	–	–	–	–	–
Banki ze 100% udziałem kapitału										
zagranicznego	37	42	40	43	43	18	21	21	25	28
Banki samochodowe	8	7	7	7	7	1	1	1	1	2
Banki hipoteczne	4	4	3	3	3	1	1	1	1	1
Banki zrzeszające.....	3	3	2	2	2	–	–	–	–	–

Źródło: opracowanie na podstawie danych KNF.

Struktura własnościowa polskiego sektora bankowego nie uległa w 2013 r. istotnym zmianom. Kapitał krajowy kontrolował 10 banków komercyjnych oraz wszystkie banki spółdzielcze, zaś Skarb Państwa posiadał większościowy udział w 4 bankach, pozostających pod kontrolą kapitału krajowego: PKO Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego, Banku Pocztowym i Banku Ochrony Środowiska. Kapitał zagraniczny miał większościowy udział w 31 bankach komercyjnych oraz kontrolował wszystkie oddziały instytucji kredytowych. Kapitał zagraniczny stanowił 55,3% kapitału podstawowego sektora bankowego i w porównaniu do roku poprzedniego udział ten zmniejszył się o 5,1 p. proc. Udział kapitału zagranicznego w aktywach sektora bankowego na koniec 2013 r. wyniósł 63,2%. W 2013 r. najwyższy udział kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym sektora bankowego w Polsce mieli inwestorzy z Niemiec i Francji (odpowiednio 9,3% oraz 9,0%).

⁷¹ W liczbie tej nie jest uwzględniona liczba oddziałów instytucji kredytowych; liczba banków komercyjnych łącznie z oddziałami instytucji kredytowych wyniosła 69.

Tabl. 10. Udział kapitału zagranicznego w kapitale (funduszu) podstawowym według kraju pochodzenia^a

Kraje	Wartość					Udział w kapitale podstawowym sektora bankowego				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
	w mln zł					w odsetkach				
Ogółem	13 095,9	14 475,1	15 583,0	16 975,1	15 521,9	61,4	63,0	63,4	60,4	55,3
Niemcy	1 913,2	2 154,1	2 482,6	2 699,7	2 608,5	9,0	9,4	10,1	9,6	9,3
Włochy	1 110,3	1 110,4	1 110,4	1 246,3	1 246,3	5,2	4,8	4,5	4,4	4,4
USA	1 075,7	944,1	1 245,7	1 303,5	1 303,5	5,0	4,1	5,1	4,6	4,6
Francja	1 004,3	2 338,7	2 435,3	2 663,7	2 516,5	4,7	10,2	9,9	9,5	9,0
Holandia.....	697,1	508,7	295,2	303,2	303,2	3,3	2,2	1,2	1,1	1,1
Pozostałe ^b ..	7 295,2	8 174,8	8 013,9	8 758,6	7 543,9	34,2	32,3	32,6	31,2	26,9

^a nie dotyczy oddziałów instytucji kredytowych;

^b obejmuje kraje, które posiadają swój kapitał w mniej niż 3 bankach, bez względu na jego wielkość.

Uwaga: tablica nie obejmuje kapitału rozproszonego (poniżej 5%).

Źródło: dane KNF.

W roku 2013 sieć wszystkich placówek bankowych w Polsce zmniejszyła się o 0,7% do poziomu 15 266. Liczba oddziałów banków na terenie kraju wyniosła 7 332 i była mniejsza niż rok wcześniej (przeciwnie niż w latach 2009-2012). Spadek liczby oddziałów dla banków ogółem wyniósł 2,6%, przy czym w bankach komercyjnych był on nieco wyższy (4,0%), zaś w bankach spółdzielczych sieć oddziałów wzrosła (o 2,0%). W większości wyróżnionych grup banków wystąpił spadek liczby oddziałów⁷², jedynie w pięciu bankach komercyjnych o największej wartości aktywów, bankach prowadzących działalność maklerską oraz bankach samochodowych nastąpił wzrost liczby oddziałów odpowiednio o 10,4%, o 6,1% oraz o 50,0% (jeden nowy oddział). W bankach hipotecznych liczba ta pozostała bez zmian w porównaniu z rokiem 2012.

Liczba filii, ekspozytur, przedstawicielstw i innych placówek na terenie kraju na koniec 2013 r. wyniosła 7 934 i była większa w stosunku do roku poprzedniego o 1,1%. W bankach komercyjnych przyrost sieci filii, ekspozytur, przedstawicielstw i innych placówek bankowych wyniósł 1,6%, natomiast w bankach spółdzielczych następował on wolniej (wzrost o 0,2%). Wśród wyróżnionych typów banków największy przyrost liczby wymienionych placówek bankowych miał miejsce w bankach prowadzących działalność maklerską (o 4,0%)⁷³. Spadek liczby placówek wobec 2012 r. wystąpił w bankach giełdowych (o 0,3%), oraz w bankach zrzeszających (o 26,3%).

⁷² Zmniejszenie liczby oddziałów w 2013 r.: banki prowadzące usługi powiernicze o 3,7%, banki giełdowe o 2,6%, banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego o 13,6%, banki zrzeszające o 6,6%.

⁷³ Większym przyrostem (tj. 20,0%) cechowały się banki hipoteczne, lecz w liczbach bezwzględnych ich sieć filii, ekspozytur, przedstawicielstw i innych placówek bankowych zwiększyła się o jeden.

Tabl. 11. Sieć oddziałów oraz innych placówek banków w Polsce (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
LICZBA ODDZIAŁÓW					
Banki ogółem	6 351	6 929	7 087	7 530	7 332
komercyjne	4 799	5 345	5 476	5 841	5 609
spółdzielcze.....	1 552	1 584	1 611	1 689	1 723
Pięć banków komercyjnych					
o największej wartości aktywów	2 785	2 779	2 786	2 712	2 993
Banki prowadzące usługi powiernicze	3 977	4 271	4 331	4 735	4 559
Banki giełdowe	3 653	3 876	4 260	4 747	4 623
Banki prowadzące działalność maklerską	3 640	4 045	4 175	4 796	5 089
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	247	432	685	782	676
Banki samochodowe	2	2	2	2	3
Banki hipoteczne	1	2	2	2	2
Banki zrzeszające.....	66	71	75	76	71
LICZBA FILII, EKSPOZYTUR, PRZEDSTAWICIELSTW I INNYCH PLACÓWEK					
Banki ogółem	7 891	7 239	6 794	7 844	7 934
komercyjne	5 601	4 925	4 401	5 322	5 407
spółdzielcze.....	2 290	2 314	2 393	2 522	2 527
Pięć banków komercyjnych					
o największej wartości aktywów	2 960	2 599	2 013	1 899	1 901
Banki prowadzące usługi powiernicze	3 843	3 082	2 501	2 077	2 097
Banki giełdowe	4 057	3 603	3 008	3 294	3 285
Banki prowadzące działalność maklerską	3 540	3 240	2 693	2 564	2 667
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	405	700	622	695	708
Banki samochodowe	–	–	–	–	–
Banki hipoteczne	6	6	5	5	6
Banki zrzeszające.....	34	31	23	19	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Zatrudnienie w polskim sektorze bankowym (wyrażone liczbą pracujących w przeliczeniu na pełne etaty) na koniec 2013 r. było nieznacznie niższe niż rok wcześniej. Dla banków ogółem liczba ta wyniosła 174 106 osób pracujących, o 0,5% mniej niż przed rokiem. W bankach komercyjnych zatrudnienie zmniejszyło się o 0,7% i wyniosło 141 021 osób. W bankach spółdzielczych wielkość zatrudnienia wzrosła o 0,3% do poziomu 33 085 osób i w okresie 2009-2013 rosła nieprzerwanie. Wśród wyróżnionych typów banków liczba pracujących ogółem najbardziej zmniejszyła się w bankach samochodowych, zrzeszających oraz w bankach prowadzących usługi powiernicze (odpowiednio o 3,8%, o 3,7% oraz o 3,0%). Spadek zatrudnienia zanotowano również w bankach giełdowych (o 1,0%). Natomiast w pozostałych typach banków liczba pracujących w przeliczeniu na pełne etaty wzrosła, najbardziej w bankach hipotecznych (o 6,2%) i w bankach prowadzących działalność maklerską (o 5,8%). Zatrudnienie w centralach banków ogółem było o 0,5% niższe niż przed rokiem i na koniec 2013 r. wyniosło 72 261 osób pracujących w przeliczeniu na pełne etaty.

Dla porównania, zatrudnienie to rosło nieprzerwanie w latach 2009-2012⁷⁴. W bankach komercyjnych liczba pracujących w centralach zmniejszyła się o 0,7% i na koniec 2013 r. wyniosła 56 892 osoby, zaś w bankach spółdzielczych wzrosła o 0,4% do poziomu 15 369 osób. Biorąc pod uwagę wyróżnione typy banków, liczba pracujących w centralach zwiększyła się w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (o 8,1%), w pięciu bankach komercyjnych o największej wartości aktywów (o 5,0%) oraz w bankach prowadzących działalność maklerską (o 4,4%). Natomiast w centralach pozostałych wyróżnionych typów banków odnotowano spadek liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty, największy – w bankach samochodowych (o 10,4%)⁷⁵.

⁷⁴ Wzrost liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty w centralach banków ogółem: w 2009 r. o 3,2%, w 2010 r. o 3,6%, w 2011 r. o 1,7%, w 2012 r. o 0,8%.

⁷⁵ Spadek liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty w 2013 r. w centralach banków: prowadzących usługi powiernicze o 5,7%, giełdowych o 3,9%, hipotecznych o 2,2%, zrzeszających o 1,8%.

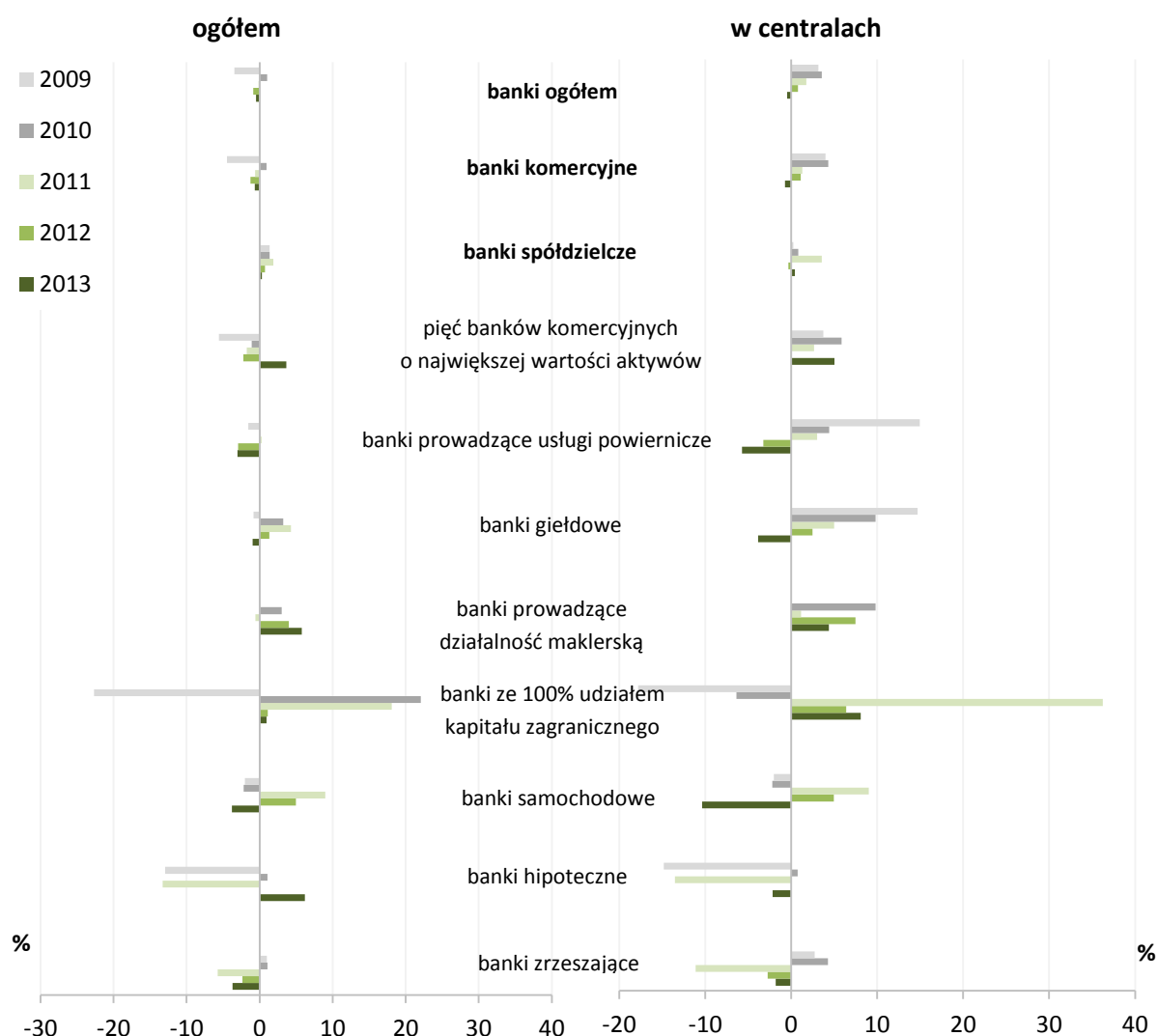
Tabl. 12. Liczba pracujących w polskim sektorze bankowym (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
	ogółem					w tym w centralach				
Banki ogółem	175 011	176 788	176 511	174 945	174 106	68 366	70 806	72 045	72 615	72 261
komercyjne	143 320	144 656	143 775	141 969	141 021	53 654	55 975	56 689	57 310	56 892
spółdzielcze.....	31 691	32 132	32 736	32 976	33 085	14 712	14 831	15 356	15 305	15 369
Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów	68 048	67 296	66 100	64 622	66 984	16 387	17 344	17 803	17 799	18 692
Banki prowadzące usługi powiernicze	103 347	103 449	103 708	100 671	97 630	33 930	35 432	36 501	35 319	33 303
Banki giełdowe	99 580	102 799	107 232	108 651	107 611	32 978	36 212	38 013	38 952	37 451
Banki prowadzące działalność maklerską .	96076	98994	98 439	102 386	108 303	29958	32898	33 279	35 762	37 324
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	14 778	18 038	21 304	21 539	21 743	8 930	8 361	11 390	12 119	13 098
Banki samochodowe	681	666	726	762	733	681	666	726	762	683
Banki hipoteczne	276	279	242	242	257	264	266	230	230	225
Banki zrzeszające.....	2 231	2 255	2 126	2 076	1 999	982	1 024	910	885	869

Uwaga: liczba pracujących – w przeliczeniu na pełne etaty.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Wykres 14. Zmiana liczby pracujących w przeliczeniu na pełne etaty w polskim sektorze bankowym (r/r)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

W 2013 r. liczba rachunków prowadzonych przez banki w Polsce zmniejszyła się o 0,5% i na koniec roku wyniosła 72,5 mln. Banki komercyjne prowadziły 65,6 mln rachunków (90,6% wszystkich rachunków), zaś banki spółdzielcze 6,8 mln (9,4% całości). W pięciu bankach komercyjnych o największej wartości aktywów uruchomionych było 59,4% wszystkich rachunków, czyli o 3,6 p. proc. więcej niż przed rokiem. W bankach komercyjnych odnotowano spadek liczby rachunków (o 0,6%), natomiast w bankach spółdzielczych ich liczba wzrosła (o 0,7%). Największym spadkiem liczby rachunków cechowały się banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (spadek o 8,5%) oraz banki samochodowe (o 8,0%). Nieznaczny spadek liczby prowadzonych rachunków wystąpił również w bankach prowadzących usługi powiernicze oraz giełdowych (o 0,3% w każdej z grup). W pozostałych wyróżnionych grupach banków liczba prowadzonych rachunków zwiększyła się⁷⁶. Wzrost ten był najszybszy w bankach hipotecznych (45,0%).

⁷⁶ Wzrost liczby prowadzonych rachunków w 2013 r.: pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów o 5,8%, banki prowadzące działalność maklerską o 5,9%.

Tabl. 13. Liczba prowadzonych rachunków (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Banki ogółem	60 472 373	65 534 147	74 040 172	72 842 308	72 469 344
komercyjne	53 666 681	58 793 561	66 936 093	66 059 712	65 636 973
spółdzielcze	6 805 692	6 740 586	7 104 079	6 782 596	6 832 371
Pięć banków komercyjnych					
o największej wartości aktywów	36 801 454	38 549 322	40 449 961	40 666 247	43 037 860
Banki prowadzące usługi powiernicze	44 293 697	46 989 861	50 385 227	51 430 054	51 271 251
Banki giełdowe.....	43 496 376	48 539 755	55 821 508	56 668 304	56 503 229
Banki prowadzące działalność maklerską .	42 841 651	45 614 847	49 271 042	51 337 157	54 389 027
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	1 933 141	3 787 272	5 148 181	4 605 819	4 216 411
Banki samochodowe.....	104 481	125 738	171 248	169 781	156 249
Banki hipoteczne.....	735	751	802	917	1 330
Banki zrzeszające	140 343	161 287	#	#	#

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

V. 3. Adekwatność kapitałowa

W końcu 2013 r. fundusze własne dla współczynnika wypłacalności banków ogółem⁷⁷ były o 7,4% wyższe niż w końcu poprzedniego roku i wyniosły 138,3 mld zł. Było to spowodowane głównie przez zatrzymanie zysków z 2012 r., zgodnie z zaleceniami KNF. W bankach komercyjnych pozostało prawie 50%, a w spółdzielczych ponad 90% zysków z 2012 r.⁷⁸ Rok wcześniej udział zysku zatrzymanego był wyższy i kształtował się na poziomie 70% w bankach komercyjnych, natomiast w bankach spółdzielczych wyniósł 95%. Fundusze banków komercyjnych stanowiły 93,0% funduszy własnych banków ogółem, w porównaniu z 93,3% rok wcześniej. Udział pięciu największych banków w funduszach banków komercyjnych, po wzroście o 1,2 p. proc., wyniósł 52,7%. Udział banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego stanowił 12,6% (wobec 13,5% rok wcześniej). Fundusze banków spółdzielczych miały 7,0% udziału w funduszach własnych banków ogółem (wobec 6,7% w 2012 r.). Udział banków spółdzielczych zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim z powodu wyższej o 5,3 p. proc. dynamiki wzrostu ich funduszy własnych niż banków komercyjnych.

Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności składały się z funduszy podstawowych oraz funduszy uzupełniających. W końcu 2013 r. udziały tych funduszy w funduszach ogółem wyniosły dla banków ogółem odpowiednio 90,3% i 9,7% wobec 89,2% i 10,8% rok wcześniej. W bankach spółdzielczych udział funduszy własnych podstawowych wyniósł 93,5% (94,2% rok wcześniej) i był o 3,5 p. proc. wyższy niż w bankach komercyjnych.

⁷⁷ Bez oddziałów instytucji kredytowych, które podlegają badaniu adekwatności kapitałowej razem ze swoją jednostką nadrzędną w jej kraju macierzystym.

⁷⁸ KNF, *Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, (2014), Warszawa.

Fundusze własne dla współczynnika wypłacalności banków ogółem w końcu 2013 r. były o 67,6 mld zł wyższe od minimalnych wymogów kapitałowych⁷⁹. Nadwyżka ta w ciągu roku wzrosła o 8,8 mld zł, tj. o 14,9%. W bankach komercyjnych wartość nadwyżki funduszy własnych nad wymogami kapitałowymi powiększyła się o 8,1 mld zł, tj. o 14,7% do 63,3 mld zł, a w bankach spółdzielczych o 0,6 mld zł, tj. o 17,4% do kwoty 4,3 mld zł.

Wymogi kapitałowe banków ogółem na koniec 2013 r. zostały ustalone na poziomie 70,7 mld zł i były o 1,2% wyższe niż rok wcześniej. Niska dynamika wymogów kapitałowych była spowodowana słabym wzrostem akcji kredytowej oraz zmianą metody wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dokonaną w niektórych dużych bankach⁸⁰. Z ogólnej kwoty wymogów kapitałowych na banki komercyjne przypadło 92,3%, w tym na pięć największych banków 47,3%, a na banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego 12,4%. Wymogi kapitałowe banków spółdzielczych wyniosły 5,4 mld zł, co stanowiło 7,7% wymogów kapitałowych banków ogółem. W 2013 r. udział banków spółdzielczych w wymogach kapitałowych sektora bankowego zwiększył się kosztem banków komercyjnych o 0,5 p. proc., przy wzroście udziału pięciu największych banków o 2,4 p. proc. i obniżeniu się udziału banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego o 0,5 p. proc.

Podniesienie wymogów kapitałowych zostało spowodowane głównie zwiększeniem wymogów z tytułu ryzyka kredytowego, które w przypadku banków ogółem wzrosły o 1,5% do kwoty 61,7 mld zł. W bankach komercyjnych wzrost wymogów z tytułu ryzyka kredytowego wyniósł 0,9% do 56,9 mld zł, a w bankach spółdzielczych 8,7% do 4,8 mld zł. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stanowiły 87,2% wszystkich wymogów kapitałowych w bankach ogółem, tj. o 0,3 p. proc. więcej niż rok wcześniej. Dla banków komercyjnych udział tych wymogów był na podobnym poziomie, co dla banków ogółem, a dla banków spółdzielczych na wyższym poziomie, bo 88,0%. Drugim ważnym obszarem ryzyka, na pokrycie którego musiały być wykorzystane fundusze własne, było ryzyko operacyjne.

W przypadku banków ogółem, a także dla grupy banków komercyjnych, wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka operacyjnego stanowiły odpowiednio 9,6% i 9,4% wymogów całkowitych, tj. o 0,3-0,2 p. proc. więcej niż w poprzednim roku. Dla banków spółdzielczych udział wymogów z tytułu ryzyka operacyjnego wyniósł 11,9% (o 0,1 p. proc. więcej niż rok wcześniej). Udziały wymogów kapitałowych na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka w całkowitych wymogach kapitałowych wyniosły łącznie 3,2% (o 0,6 p. proc. mniej niż rok wcześniej) w bankach ogółem i 3,5% (o 0,5 p. proc. mniej) w bankach komercyjnych. W bankach spółdzielczych te wymogi stanowiły tylko 0,1% (o 0,1 p. proc. mniej) całości.

Zmiany wartości wymogów kapitałowych oraz funduszy własnych spowodowały zmiany współczynnika wypłacalności. Odnotowana w 2013 r. wyższa dynamika wzrostu funduszy

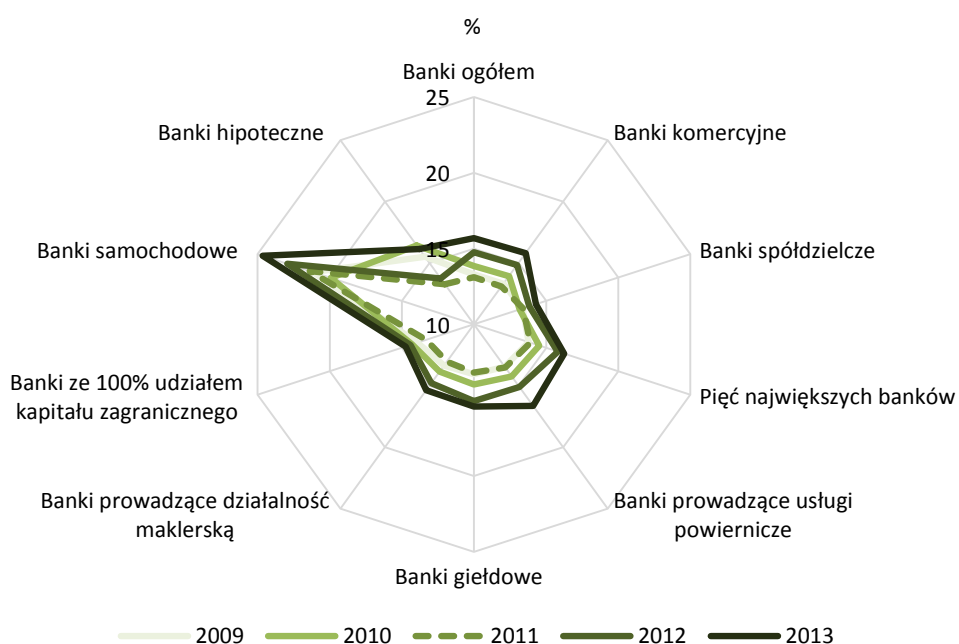
⁷⁹ Obliczone zgodnie z Uchwałą Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka (Dz. Urz. KNF nr 2 z 2010 r., poz. 11., z późn. zm.).

⁸⁰ KNF, *Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, (2014), Warszawa.

15własnych niż wymogów kapitałowych spowodowała wzrost wartości współczynnika wypłacalności. Dla banków ogółem, na koniec 2013 r., współczynnik ten ukształtował się na poziomie 15,68%, co oznaczało jego wzrost o 0,92 p. proc. w porównaniu do wartości rok wcześniej. W bankach komercyjnych współczynnik wypłacalności zwiększył się do 15,8% z 14,83%, a w bankach spółdzielczych wzrósł do 14,29% z 13,83%. We wszystkich grupach banków komercyjnych również wartość współczynnika wypłacalności zwiększyła się: dla pięciu największych banków do 16,26% z 15,81%, dla banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego do 14,73% z 14,40%, dla banków giełdowych do 15,42% z 15,05%, dla banków hipotecznych do 16,13% z 13,75%, dla banków prowadzących usługi powiernicze do 16,64% z 15,09%, dla banków prowadzących działalność maklerską do 15,35% z 14,79% i dla banków samochodowych do 24,65% z 22,95%. Osiągnięte współczynniki wypłacalności były dla wszystkich tych grup banków wyższe od zalecanego minimum na poziomie 12%. Podobna sytuacja wystąpiła w przypadku współczynnika Tier 1⁸¹, którego wartość dla banków ogółem ukształtowała się na poziomie 14,13% (wobec 13,15% rok wcześniej), czyli wyższym od zalecanych 9%.

Pomimo dobrego stanu bazy kapitałowej sektora bankowego, KNF rekomendowała dalsze jej wzmacnianie⁸². W tym celu wydała stanowisko⁸³ odnośnie podziału zysku za 2013 r.

Wykres 15. Współczynnik wypłacalności według grup banków, w latach 2009-2013.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

⁸¹ Obliczany jako relacja skorygowanych funduszy własnych podstawowych do wartości aktywów ważonych ryzykiem.

⁸² KNF, *Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, (2014), Warszawa.

⁸³ KNF, *Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej instytucji finansowych*, z dnia 10 grudnia 2013 r., Komunikat z 201. posiedzenia Komisji Nadzoru Finansowego, (2013), Warszawa.

Tabl. 14 Współczynniki wypłacalności i współczynniki Tier1 według grup banków w latach 2010-2013

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
	współczynnik wypłacalności				współczynnik Tier1			
	w %							
Banki ogółem	13,86	13,11	14,76	15,68	12,47	11,72	13,15	14,13
komercyjne	13,92	13,09	14,83	15,80	12,48	11,66	13,16	14,19
spółdzielcze.....	13,17	13,41	13,83	14,29	12,36	12,58	13,03	13,36
Pięć największych banków	14,51	13,90	15,81	16,26	13,12	12,51	14,32	14,80
Banki prowadzące usługi powiernicze	14,24	13,50	15,09	16,64	12,71	12,03	13,64	15,35
Banki giełdowe	13,95	13,17	15,05	15,42	12,39	11,65	13,19	13,69
Banki prowadzące działalność maklerską	13,85	13,03	14,79	15,35	12,39	11,60	13,22	13,92
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	14,28	13,32	14,40	14,73	13,13	12,26	13,68	13,85
Banki samochodowe	19,93	21,39	22,95	24,65	18,31	19,87	21,49	22,93
Banki hipoteczne	16,43	13,28	13,75	16,13	14,61	11,45	12,39	14,97

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Tabl. 15. Fundusze własne i wymogi kapitałowe według stanu w dniu 31 grudnia 2013 r.

Wyszczególnienie	Banki ogółem	Banki komercyjne	Banki spółdzielcze
	w mln zł		
Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności	138 335,2	128 598,1	9 737,1
Fundusze własne podstawowe	127 951,0	118 785,3	9 165,6
Fundusze własne uzupełniające	15 921,3	15 280,8	640,4
(-) Zmniejszenia podstawowych i uzupełniających funduszy własnych	-5 537,0	-5 468,0	-69,0
(-) w tym: z funduszy własnych podstawowych	-3 059,0	-2 996,4	-62,5
(-) w tym: z funduszy własnych uzupełniających	-2 478,1	-2 471,6	-6,5
Fundusze własne podstawowe ogółem do obliczania współczynnika wypłacalności	124 892,0	115 788,9	9 103,1
Fundusze własne uzupełniające ogółem do obliczania współczynnika wypłacalności	13 443,2	12 809,2	633,9
Kapitał krótkoterminowy	275,9	275,9	–
Wymogi kapitałowe	70 714,9	65 265,6	5 449,3
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie	61 656,9	56 859,1	4 797,8
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia – dostawy	32,8	32,8	–
Wymogi kapitałowe razem dla następujących rodzajów ryzyka: cen kapitałowych papierów wartościowych, cen instrumentów dłużnych, cen towarów i walutowego	362,7	362,1	0,6
Wymogi kapitałowe razem z tytułu ryzyka operacyjnego	6 778,6	6 131,7	647,0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	578,9	578,9	–
Inne i przejściowe wymogi kapitałowe	1 305,0	1 301,1	3,9
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych	67 620,2	63 332,5	4 287,8
Współczynnik wypłacalności w %	15,68	15,80	14,29
Współczynnik Tier 1 w %	14,13	14,19	13,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Tabl. 16. Fundusze własne i wymogi kapitałowe według stanu w dniu 31 grudnia 2012 r.

Wyszczególnienie	Banki ogółem	Banki komercyjne	Banki spółdzielcze
	w mln zł		
Fundusze własne ogółem dla współczynnika			
wypłacalności	128 746,5	120 084,2	8 662,3
Fundusze własne podstawowe	122 380,2	114 153,5	8 226,7
Fundusze własne uzupełniające	16 744,7	16 230,6	514,1
(-) Zmniejszenia podstawowych			
i uzupełniających funduszy własnych	-10 378,5	-10 299,9	-78,6
(-) w tym: z funduszy własnych			
podstawowych	-7 509,3	-7 443,0	-66,3
(-) w tym: z funduszy własnych			
uzupełniających	-2 869,2	-2 856,9	-12,3
Fundusze własne podstawowe ogółem do			
obliczania współczynnika wypłacalności	114 870,9	106 710,5	8 160,4
Fundusze własne uzupełniające ogółem do			
obliczania współczynnika wypłacalności	13 875,6	13 373,7	501,9
Kapitał krótkoterminowy	237,8	237,8	–
Wymogi kapitałowe	69 900,1	64 888,8	5 011,3
Wymogi kapitałowe razem dla następujących			
rodzajów ryzyka: kredytowego, kredytowego			
kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów			
do rozliczenia w późniejszym terminie	60 739,3	56 326,5	4 412,9
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka			
rozliczenia – dostawy	32,6	32,6	–
Wymogi kapitałowe razem dla następujących			
rodzajów ryzyka: cen kapitałowych papierów			
wartościowych, cen instrumentów dłużnych,			
cen towarów i walutowego	545,1	544,5	0,6
Wymogi kapitałowe razem z tytułu ryzyka			
operacyjnego	6 529,0	5 938,6	590,3
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego			
stóp procentowych	454,5	454,5	–
Inne i przejściowe wymogi kapitałowe	1 599,6	1 592,1	7,5
Nadwyżka (+) / niedobór (-) funduszy własnych ...	58 846,4	55 195,4	3 651,0
Współczynnik wypłacalności w %	14,76	14,83	13,83
Współczynnik Tier 1 w %	13,15	13,16	13,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

V. 4. Testy warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych, czyli *stress-testy*, to analizy sytuacji systemu finansowego mało prawdopodobnej, lecz możliwej w przypadku wystąpienia skrajnie niekorzystnych warunków makroekonomicznych. Wyniki tego typu badań są prezentowane przez NBP w *Raporcie o stabilności systemu finansowego* z półroczną częstotliwością, tj. lipcu i grudniu. Analizy przeprowadzone w grudniu 2013 r.⁸⁴ oparte zostały o symulację znacznych zmian w sferze następujących rodzajów ryzyk: szoku makroekonomicznego, szoku rynkowego i szoku

⁸⁴ NBP, *Raport o stabilności systemu finansowego Grudzień 2013 r.*, (2013), Warszawa, s. 90-94.

płynnościowego. Ponadto badaniu został poddany wpływ upadku jednego banku na cały sektor bankowy.

Tabl. 17. Test warunków skrajnych

Ryzyko	Założenia	Wyniki
szok makroekonomiczny	• zahamowane ożywienia gospodarczego strefy euro; • pogorszenie sytuacji gospodarczej USA; • ograniczenie polityki luzowania ilościowego przez Fed; • wzrost cen surowców energetycznych;	• konieczność podniesienia funduszy regulacyjnych: ○ W scenariuszu referencyjnym: 2,3% banków; ○ W scenariuszu szokowym: 20,9% banków; • w scenariuszu szokowym: ○ większość banków zachowałaby płynność; ○ niewystarczające bufora dla banków o udziale 11% sektora; ○ niedobór środków płynnych to ok. 25 mld zł; ○ koszt dokapitalizowania banków to mniej niż 6% kapitału całego sektora.
szok rynkowy	• wzrost rentowności obligacji o 300 pkt bazowych; • deprecjacja złotego wobec euro o 30%;	
szok płynności.....	• wystąpienie deprecjacji złotego; • wzrost rentowności polskich obligacji skarbowych; • odpływ środków zagranicznych; • wycofanie części depozytów.	

Źródło: opracowanie na podstawie NBP, *Raport o stabilności systemu finansowego Grudzień 2013 r.*, (2013), Warszawa.

Analizy przeprowadzone przez NBP wskazywały na możliwość znacznej absorpcji szoków przez polski system bankowy. Nawet w przypadku bankructwa jednego podmiotu, efekt domina nie wystąpiłby, gdyż banki w większości zachowałyby płynność. Co więcej, odporność sektora na szoki wobec lipca 2013 r. poprawiła się. W porównaniu do poprzedniego badania, przy utrzymaniu się udziału banków o niedostatecznych buforach płynnościowych, niedobory środków płynnych spadły o około 5 mld zł.

V. 5. Rachunek przepływów pieniężnych

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej

W 2013 r. przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej banków ogółem wyniosły -5,6 mld zł, w porównaniu do 20,5 mld zł w roku poprzednim. Banki komercyjne osiągnęły przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej o wartości -7,5 mld zł (wobec 18,0 mld zł w 2012 r.), a banki spółdzielcze 1,9 mld zł, tj. o 27,7% mniej niż rok wcześniej. Pod tym względem, w poszczególnych grupach banków komercyjnych wystąpiły znaczne różnice. Pięć największych banków osiągnęło nadwyżkę przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej w wysokości 9,4 mld zł (wzrost o 15,5%). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego odnotowały wartość ujemną, wynoszącą 3,1 mld zł (wobec -0,7 mld zł rok wcześniej).

Głównym czynnikiem, poza zyskiem netto, kształtującym wielkość przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej były zmiany stanów⁸⁵ aktywów i zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów). Wartość aktywów operacyjnych w bankach ogółem powiększyła się w 2013 r. o 104,8 mld zł (wobec 27,0 mld zł w roku poprzednim), podczas gdy wartość zobowiązań operacyjnych zwiększyła się o 87,5 mld zł (wobec 32,7 mld zł w 2012 r.). Większa skala wzrostu aktywów niż zobowiązań operacyjnych (o 17,3 mld zł) przyczyniła się do zmniejszenia środków pieniężnych o tę kwotę. W przypadku banków komercyjnych ta różnica była jeszcze większa. Wzrost aktywów operacyjnych był w nich o 18,3 mld zł większy od wzrostu zobowiązań operacyjnych, pomimo że w pięciu największych bankach wystąpiła sytuacja odwrotna (wzrost aktywów operacyjnych był mniejszy od wzrostu zobowiązań operacyjnych o 1,1 mld zł), a w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego saldo zmian aktywów i zobowiązań operacyjnych wyniosło -4,8 mld zł. Odwrotna sytuacja, niż dla całości banków komercyjnych, wystąpiła w bankach spółdzielczych, w których wzrost wartości zobowiązań był o 0,9 mld zł wyższy od wzrostu aktywów. Rok wcześniej wartość zobowiązań zwiększyła się więcej od wartości aktywów zarówno w bankach komercyjnych, jak i w bankach spółdzielczych, odpowiednio o 4,4 mld zł i o 1,3 mld zł.

Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej banków ogółem zostały w 2013 r. dodatkowo obniżone przez ujemne saldo zmiany stanu należności i zobowiązań z tytułu podatku dochodowego dotyczącego działalności operacyjnej o 1,4 mld zł (1,5 mld zł rok wcześniej). Wartość ta wystąpiła prawie w całości w bankach komercyjnych, za co odpowiadała w większości grupa pięciu największych banków, gdzie to saldo wyniosło -1,1 mld zł (-1,0 mld zł w 2012 r.).

W 2013 r. zysk netto bieżącego roku banków ogółem był niższy niż ujemne saldo zmiany wartości aktywów i zobowiązań operacyjnych. Dlatego też, przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej były ujemne. Rok wcześniej, kiedy to wzrost aktywów był mniejszy od wzrostu zobowiązań o 5,7 mld zł, przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej były o 32,9% większe od zysku netto. Banki spółdzielcze uzyskały przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej o 150,5% większe niż ich zysk netto. W bankach komercyjnych przepływy te były ujemne, co oznacza, że nie tylko zysk netto bieżącego roku, ale i inne środki zostały spożytkowane na działalność operacyjną.

Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej

Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej banków ogółem zamknęły się w 2013 r. deficytem w wysokości 2,8 mld zł (wobec nadwyżki w wysokości 11,3 mld zł w 2012 r.). Zarówno banki komercyjne jak i banki spółdzielcze zanotowały większe wydatki niż wpływ z działalności inwestycyjnej: banki komercyjne o 2,4 mld zł (wobec nadwyżki

⁸⁵ Wzrost stanu wartości aktywów, z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów, powoduje zmniejszenie środków pieniężnych, a zmniejszenie powiększa stan środków pieniężnych. Odwrotna sytuacja zachodzi w przypadku zobowiązań: wzrost stanu ich wartości oznacza zwiększenie, a spadek zmniejszenie stanu środków pieniężnych.

wpływów nad wydatkami o 11,7 mld zł w roku poprzednim), a banki spółdzielcze o 0,4 mld zł (tak jak w 2012 r.). Pięć największych banków osiągnęło ujemne przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej w wysokości 2,7 mld zł (w porównaniu do 5,7 mld zł dodatnich przepływów w 2012 r.). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego odnotowały również ujemne saldo z działalności inwestycyjnej w wysokości 2,4 mld zł, podczas gdy w poprzednim roku wielkość ta była dodatnia i wyniosła 2,8 mld zł.

W 2013 r. wpływy z działalności inwestycyjnej banków ogółem wyniosły 775,3 mld zł, co oznacza ich wzrost w skali roku o 48,8%. Były one wypracowane niemal w całości przez banki komercyjne (774,8 mld zł). Pięć największych banków miało 89,9% udziału w tych wpływach (wobec 70,5% w 2012 r.). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego osiągnęły 5,1% udziału w tych wpływach (wobec 7,4% rok wcześniej). Wpływy z działalności inwestycyjnej banków ogółem pochodziły głównie ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (50,7% wobec 47,9% w poprzednim roku), innych wpływów związanych z działalnością inwestycyjną⁸⁶ (43,6% wobec 45,2%) oraz ze zbycia inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności (5,0% wobec 6,9%). Pięć największych banków miało podobną strukturę wpływów jak banki komercyjne. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego osiągnęły te wpływy prawie wyłącznie z innych wpływów związanych z działalnością inwestycyjną.

W 2013 r. wydatki na działalność inwestycyjną banków ogółem, po wzroście o 52,6%, wyniosły 778,1 mld zł. Struktura tych wydatków w przypadku banków ogółem i banków komercyjnych, była podobna do struktury wpływów.

Udział banków spółdzielczych we wpływach i wydatkach z działalności inwestycyjnej banków ogółem wyniósł odpowiednio 0,1% i 0,2%, ale te wpływy i wydatki miały inną strukturę niż w bankach komercyjnych. W bankach spółdzielczych 88,6% (wobec 83,3% w poprzednim roku) wpływów z działalności inwestycyjnej pochodziła ze zbycia inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności. Większość (62,1% wobec 51,7% w 2012 r.) wydatków na działalność inwestycyjną banków spółdzielczych stanowiły wydatki na nabycie inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności, natomiast wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych stanowiły prawie jedną czwartą tych wydatków (24,2% wobec 33,2% w 2012 r.).

Przepływy pieniężne z działalności finansowej

Banki ogółem zanotowały w 2013 r. ujemne przepływy pieniężne netto z działalności finansowej, które wyniosły -5,1 mld zł w porównaniu do 0,5 mld zł w poprzednim roku. O takim wyniku zdecydowały banki komercyjne, które osiągnęły ujemne saldo z działalności finansowej w wysokości -5,2 mld zł. Natomiast banki spółdzielcze wykazały nieznacznie dodatnie saldo tych przepływów (0,06 mld zł wobec 0,04 mld zł deficytu rok wcześniej).

⁸⁶ Inne niż wymienione w pozostałych pozycjach.

W poszczególnych grupach banków komercyjnych wystąpiły znaczne różnice. Pięć największych banków osiągnęło ujemne przepływy pieniężne netto z działalności finansowej w wysokości -9,1 mld zł (w porównaniu do -3,6 mld zł w 2012 r.). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego odnotowały dodatnie saldo z działalności finansowej w kwocie 3,1 mld zł, a w poprzednim roku ta wielkość, w tej grupie banków, wyniosła 4,0 mld zł.

Wpływy z działalności finansowej banków ogółem wyniosły 40,2 mld zł (43,3% mniej niż rok wcześniej) i pochodziły w 99,3% z banków komercyjnych. W porównaniu do poprzedniego roku udział pięciu największych banków w tych wpływach zmniejszył się do 21,0% (o 11,1 p. proc.), a udział banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego zwiększył się do 44,0% (o 17,9 p. proc.).

W 2013 r. na wpływy z działalności finansowej banków ogółem składały się głównie wpływy z emisji zobowiązań podporządkowanych (22,6%; o 4,2 p. proc. więcej niż rok wcześniej), wpływy z emisji akcji lub innych instrumentów kapitałowych (12,5%; o 0,8 p. proc. więcej) oraz inne wpływy z działalności finansowej⁸⁷ (64,5%; o 5,0 p. proc. mniej). W poszczególnych grupach banków komercyjnych te proporcje wyglądały odmiennie z powodu różnych źródeł finansowania działalności. Pięć największych banków wyemitowało akcje lub inne instrumenty kapitałowe za 4,1 mld zł (o 22,6% mniej niż rok wcześniej) a zobowiązania podporządkowane za 0,5 mld zł (o 90,0% mniej). Wpływy z tych emisji stanowiły odpowiednio 49,2% (o 26,0 p. proc. więcej) i 5,9% (o 16,1 p. proc. mniej) wpływów tych banków z działalności finansowej. Z kolei banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego wyemitowały zobowiązania podporządkowane za 8,4 mld zł (o 27,3% więcej) oraz akcje lub inne instrumenty kapitałowe na kwotę 0,2 mld zł (o 78,5% mniej). Wpływy z tych źródeł stanowiły odpowiednio 47,5% (wobec 35,6% w 2012 r.) i 1,1% (wobec 4,7%) wpływów z działalności finansowej tych banków.

Wydatki na działalność finansową banków ogółem wyniosły 45,3 mld zł (o 35,7% mniej niż rok wcześniej). Podobnie jak wpływy, zostały one wygenerowane prawie w całości przez banki komercyjne (99,5%; o 0,2 p. proc. mniej niż rok wcześniej). Udział w tych wydatkach pięciu największych banków wyniósł 38,8% (o 1,4 p. proc. więcej), a banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego 32,3% (o 11,7 p. proc. więcej). Wydatki na działalność finansową banków ogółem składały się z: wypłaconych dywidend – 16,2% (o 10,1 p. proc. więcej niż w 2012 r.), spłaty zobowiązań podporządkowanych – 13,1% (8,3 p. proc. więcej), nabycia akcji własnych – 0,3% (w poprzednim roku nie było takich wydatków) oraz innych wydatków na działalność finansową⁸⁸ – 70,4% (o 18,7 p. proc. mniej). W poszczególnych grupach banków komercyjnych proporcje te różniły się. Pięć największych banków oprócz innych wydatków, w 2013 r. wypłaciło tylko dywidendy w wysokości 5,6 mld zł (o 55,8% więcej niż rok wcześniej), które stanowiły 31,8% ich wydatków na działalność finansową

⁸⁷ Wpływy niebędące wpływami z emisji akcji lub innych instrumentów kapitałowych, emisji zobowiązań podporządkowanych lub ze sprzedaży akcji własnych.

⁸⁸ Wydatki niebędące wypłaconymi dywidendami, spłatą zobowiązań podporządkowanych, wydatkami z tytułu umorzenia akcji lub innych instrumentów kapitałowych.

(wzrost o 18,2 p. proc.). Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego spłaciły zobowiązania podporządkowane w wysokości 5,3 mld zł (o 84,3% więcej) oraz wypłaciły dywidendy w wysokości 1,0 mld zł (3 razy więcej niż rok wcześniej). Udziały tych wydatków wyniosły odpowiednio 36,1% (o 16,3 p. proc. więcej) i 6,6% (4,5 p. proc. więcej) w wydatkach na działalność finansową tej grupy banków.

Środki pieniężne na koniec okresu

W 2013 r. banki ogółem, osiągnęły ujemne przepływy pieniężne netto ze wszystkich trzech rodzajów swojej działalności, tzn. operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej. Stało się tak za sprawą banków komercyjnych, ponieważ w przypadku banków spółdzielczych ujemne przepływy pieniężne netto wystąpiły tylko na działalności inwestycyjnej. Dodatkowo wystąpiły niewielkie ujemne różnice kursowe. Przyczyniło się to do zmniejszenia środków pieniężnych netto na koniec 2013 roku o 13,6 mld zł. W 2012 r. wystąpił przyrost środków pieniężnych o 32,1 mld zł. Stan środków pieniężnych w końcu 2013 r. osiągnął wartość 100,2 mld zł, tj. o 21,4% mniej w porównaniu z końcem 2012 r. Do banków komercyjnych należało 93,5 mld zł (o 22,5% mniej niż rok wcześniej), w tym pięć największych banków dysponowało kwotą 43,6 mld zł (spadek o 5,4%), a banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego posiadały 15,5 mld zł (spadek o 16,7%). W bankach spółdzielczych stan środków pieniężnych obniżył się o 2,7% do 6,7 mld zł.

Na środki pieniężne w bankach ogółem w końcu 2013 r. składały się głównie: należności od banków centralnych (39,7%; o 5,1 p. proc. mniej niż rok wcześniej), kredyty i inne należności (25,3%; o 0,5 p. proc. mniej), gotówka w kasie (15,0%; o 3,5 p. proc. więcej) oraz aktywa dostępne do sprzedaży (11,7%; o 4,5 p. proc. więcej). W bankach komercyjnych struktura środków pieniężnych była zbliżona do tej odnotowanej dla całego sektora bankowego, występowały tylko niewielkie różnice w udziałach procentowych poszczególnych pozycji. Banki spółdzielcze charakteryzowały się inną strukturą środków pieniężnych, ponieważ banki te przeprowadzają operacje z bankiem centralnym głównie za pośrednictwem swoich banków zrzeszających. Środki pieniężne banków spółdzielczych składały się głównie z kredytów i innych należności (47,6%; o 4,3 p. proc. mniej niż rok wcześniej), gotówki w kasie (27,6%; o 2,0 p. proc. więcej), aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu (8,3%; wzrost o 0,5 p. proc.), należności od banków centralnych (7,8%; wzrost o 2,8 p. proc.) oraz inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności (5,0%; spadek o 2,8 p. proc.).

Tabl. 18. Rachunek przepływów pieniężnych w 2013 r.

Wyszczególnienie	Banki ogółem	Banki komercyjne	Banki spółdzielcze
	w mln zł		
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność operacyjna			
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	15 146,0	14 400,8	745,2
Korekty do uzgodnienia zysku (straty) netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej	-2 033,9	-2 211,0	177,1
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej	13 112,1	12 189,8	922,2
(Wzrost) spadek aktywów i zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)	-17 335,0	-18 281,3	946,3
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	-4 222,9	-6 091,4	1 868,5
Zmiana stanu należności/zobowiązań z tytułu podatku dochodowego dotyczącego działalności operacyjnej	-1 377,1	-1 375,6	-1,5
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	-5 600,0	-7 467,0	1 867,0
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność inwestycyjna			
Wpływy związane z działalnością inwestycyjną	775 324,5	774 750,0	574,5
Wydatki związane z działalnością inwestycyjną	778 128,2	777 117,8	1 010,4
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	-2 803,8	-2 367,9	-435,9
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność finansowa			
Wpływy z działalności finansowej	40 219,7	39 939,0	280,7
Wydatki na działalność finansową	45 335,9	45 117,1	218,8
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-5 116,3	-5 178,1	61,8
Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	-47,7	-47,7	0,0
Zwiększenie środków pieniężnych netto	-13 567,8	-15 060,7	1 493,0
Środki pieniężne na początku okresu	113 742,1	108 582,8	5 159,3
Środki pieniężne na koniec okresu	100 174,3	93 522,1	6 652,2
Składniki środków pieniężnych:			
Gotówka w kasie	15 053,3	13 218,1	1 835,2
Należności od banków centralnych	39 756,7	39 270,4	486,3
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 592,8	1 038,8	554,0
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	1 637,0	1 599,8	37,2
Aktywa dostępne do sprzedaży	11 734,1	11 586,4	147,7
Kredyty i inne należności (razem z leasingiem finansowym)	25 301,0	22 137,6	3 163,4
Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności	1 105,2	772,3	332,9
Inne inwestycje krótkoterminowe o wysokiej płynności	3 448,0	3 374,7	73,3
Przekroczenie salda na rachunkach banku płatnych na żądanie (jeśli są integralną częścią zarządzania środkami pieniężnymi)	546,2	524,0	22,2

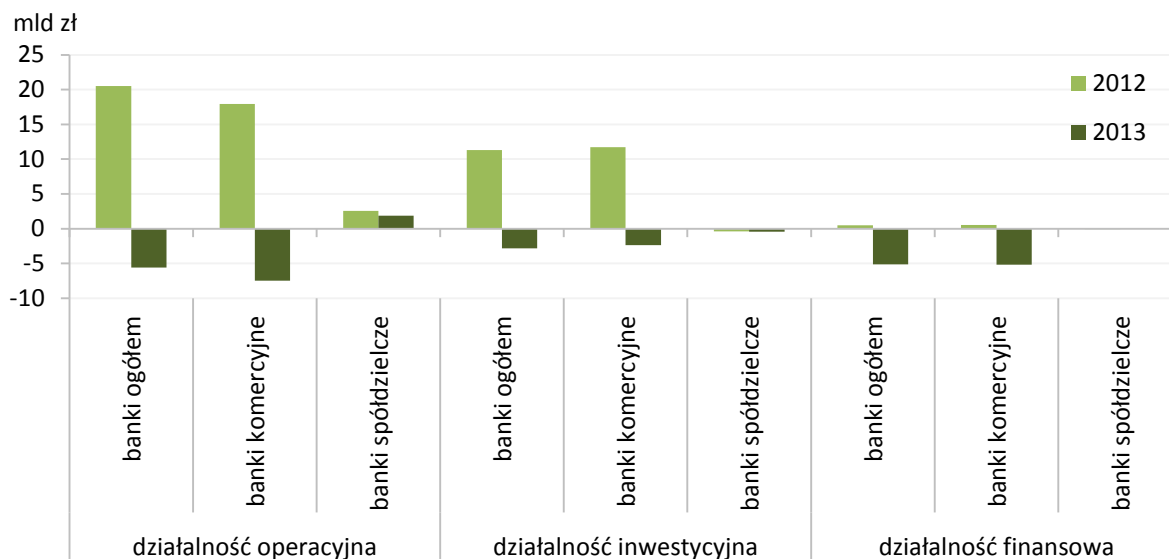
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Tabl. 19. Rachunek przepływów pieniężnych w 2012 r.

Wyszczególnienie	Banki ogółem	Banki komercyjne	Banki spółdzielcze
	w mln zł		
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność operacyjna			
Zysk (Strata) przypadający na jednostkę dominującą	15 444,5	14 476,9	967,6
Korekty do uzgodnienia zysku (straty) netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej	845,2	563,3	281,9
Przepływy wynikające z zysków z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian aktywów i zobowiązań z działalności operacyjnej	16 289,7	15 040,2	1 249,5
(Wzrost) spadek aktywów i zobowiązań operacyjnych (z wyłączeniem gotówki i ekwiwalentów)	5 705,2	4 369,9	1 335,3
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	21 994,9	19 410,1	2 584,8
Zmiana stanu należności/zobowiązań z tytułu podatku dochodowego dotyczącego działalności operacyjnej	-1 462,3	-1 459,8	-2,5
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	20 532,7	17 950,3	2 582,4
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność inwestycyjna			
Wpływy związane z działalnością inwestycyjną	521 170,1	520 663,9	506,2
Wydatki związane z działalnością inwestycyjną	509 846,3	508 961,6	884,6
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną	11 323,9	11 702,3	-378,4
Rachunek przepływów pieniężnych, działalność finansowa			
Wpływy z działalności finansowej	70 984,9	70 815,4	169,4
Wydatki na działalność finansową	70 480,1	70 272,8	207,3
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	504,8	542,6	-37,8
Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych	-217,1	-217,0	-0,1
Zwiększenie środków pieniężnych netto	32 144,2	29 978,2	2 166,1
Środki pieniężne na początku okresu	95 308,1	90 639,4	4 668,7
Środki pieniężne na koniec okresu	127 452,3	120 617,6	6 834,8
Składniki środków pieniężnych:			
Gotówka w kasie	14 706,8	12 957,6	1 749,3
Należności od banków centralnych	57 143,3	56 831,7	311,6
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 895,4	1 360,2	535,3
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	2 433,3	2 399,2	34,1
Aktywa dostępne do sprzedaży	9 208,4	9 152,9	55,4
Kredyty i inne należności (razem z leasingiem finansowym)	32 826,1	29 282,8	3 543,4
Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności	5 366,3	4 835,9	530,4
Inne inwestycje krótkoterminowe o wysokiej płynności	3 475,0	3 416,8	58,2
Przekroczenie salda na rachunkach banku płatnych na żądanie (jeśli są integralną częścią zarządzania środkami pieniężnymi)	397,7	380,5	17,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Wykres 16. Przepływy pieniężne netto w latach 2012-2013.



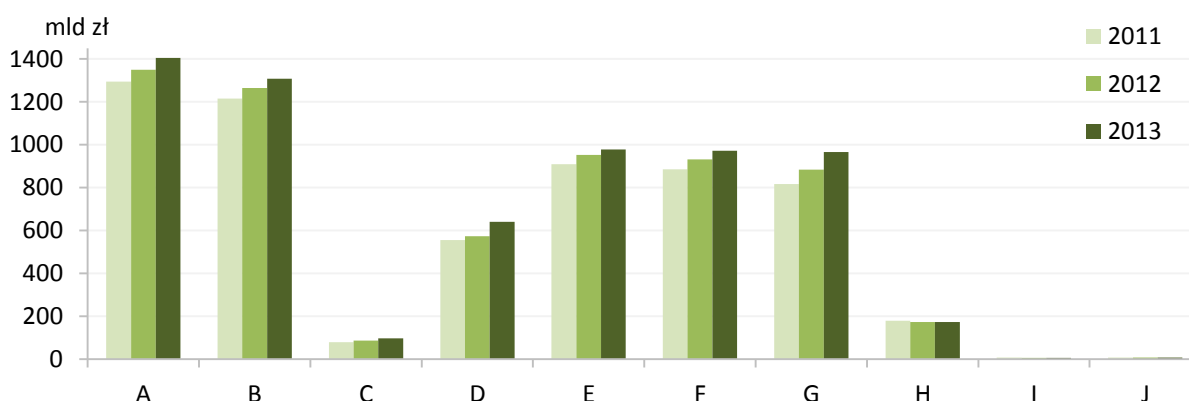
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

V. 6. Wyniki finansowe polskiego sektora bankowego

Bilans

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec 2013 r. wyniosła 1 404,7 mld zł i była wyższa w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 4,1%. Sumę bilansową sektora bankowego wypracowały głównie banki komercyjne, w których posiadaniu było 93,1% aktywów ogółem (o 0,8 p. proc. mniej niż w 2012 r.), zaś banki spółdzielcze dysponowały 6,9% aktywów sektora bankowego w Polsce. Tempo wzrostu sumy bilansowej było nieznacznie niższe niż w 2012 r., kiedy to jej wartość zwiększyła się o 4,3%.

Wykres 17. Suma bilansowa sektora bankowego



A – sektor bankowy; B – banki komercyjne; C – banki spółdzielcze; D – pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów; E – banki prowadzące usługi powiernicze; F – banki giełdowe; G – banki prowadzące działalność maklerską; H – banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego; I – banki samochodowe; J – banki hipoteczne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Najwyższą dynamikę aktywów w 2013 r. odnotowano w bankach spółdzielczych (wzrost wartości sumy bilansowej o 12,5%) oraz w grupie pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów (wzrost o 11,8%). Natomiast w bankach samochodowych oraz hipotecznych doszło do zmniejszenia wartości sumy bilansowej (odpowiednio o 2,1% i o 2,7%). Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów zgromadziło 45,6% (o 3,2 p. proc. więcej niż przed rokiem) aktywów sektora bankowego w kwocie 640,7 mld zł.

W strukturze aktywów w końcu 2013 r. najbardziej znaczącą pozycją były kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy), których udział stanowił 70,9%, zaś ich wartość wyniosła 995,7 mld zł. W stosunku do roku poprzedniego wzrosła ona o 3,9%. Kredyty i pożyczki stanowiły 97,4% wartości kredytów i innych należności i wyniosły 970,1 mld zł.

W 2013 r. banki komercyjne udzieliły 92,2% wszystkich kredytów i pożyczek (o 0,4 p. proc. mniej niż przed rokiem), a ich wartość wzrosła o 3,4%, osiągając kwotę 894,1 mld zł. Wartość kredytów i pożyczek udzielonych przez banki spółdzielcze wyniosła 76,0 mld zł, czyli o 9,4% więcej niż przed rokiem.

Tabl. 20. Podstawowe dane ze sprawozdań banków

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	
	w mln zł			2012=100
Suma bilansowa	1 294 009	1 349 487	1 404 736	104,1
Kredyty i pożyczki	917 302	934 158	970 071	103,8
w tym dla sektora niefinansowego ^a	763 769	769 443	795 267	103,4
kredyty na nieruchomości	378 073	385 108	398 057	103,4
gospodarstwa domowe	326 588	329 864	344 014	104,3
przedsiębiorstwa	48 266	51 237	49 647	96,9
pozostałe kredyty	385 696	384 335	397 210	103,3
gospodarstwa domowe	193 163	190 224	197 648	103,9
przedsiębiorstwa	191 621	193 315	198 717	102,8
Depozyty	900 266	925 328	974 109	105,3
w tym sektora niefinansowego	696 039	720 847	771 318	107,0
gospodarstwa domowe ^b	473 697	511 612	543 306	106,2
przedsiębiorstwa ^b	205 963	191 257	209 729	109,7
Kapitały	128 959	146 520	152 965	104,4
Wynik działalności bankowej, w tym z tytułu:	57 243	58 726	55 447	94,4
odsetek	34 921	35 439	34 686	97,9
opłat i prowizji	14 277	14 329	13 423	93,7
Wynik finansowy netto roku bieżącego	15 592	15 445	15 146	98,1
zysk netto	16 177	15 799	15 477	98,0
strata netto	585	354	331	93,5
Udział kredytów z utratą wartości w kredytach dla sektora niefinansowego (w %)	8,1	8,6	8,3	x

^a Wartość brutto, bez instrumentów dłużnych i innych należności.

^b Bez depozytów zablokowanych i depozytów z terminem wypowiedzenia.

Źródło: dane NBP.

Największą część (91,7%) kredytów i pożyczek⁸⁹ stanowiły w badanym okresie kredyty i pożyczki dla sektora niefinansowego, a ich wartość na koniec 2013 r. wyniosła 795,3 mld zł – tj. o 3,4% więcej niż w roku poprzednim. Kredyty i pożyczki dla sektora finansowego stanowiły 4,9% wartości kredytów i pożyczek ogółem i wyniosły 42,7 mld zł, czyli o 5,5% więcej niż przed rokiem. Wartość kredytów dla sektora instytucji rządowych i samorządowych zmniejszyła się w badanym okresie o 9,2%, zaś ich udział w kredytach i pożyczkach ogółem wyniósł na koniec roku 3,4%. Wartość kredytów dla sektora instytucji rządowych i samorządowych wyniosła 29,1 mld zł, z czego 28,3 mld zł (97,4%) stanowiły kredyty i pożyczki instytucji samorządowych. Kwota kredytów i pożyczek ogółem udzielonych w walutach obcych zmniejszyła się o 1,8% i na koniec 2013 r. wyniosła 259,9 mld zł, zaś jej udział w strukturze walutowej zmniejszył się do poziomu 30,0%.

Banki komercyjne udzieliły 97,5% wszystkich kredytów i pożyczek dla sektora finansowego i 93,5% dla sektora niefinansowego. Udział pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów wyniósł odpowiednio 62,9% oraz 46,1%. W kredytach i pożyczkach sektora instytucji rządowych i samorządowych grupa banków komercyjnych miała niższy udział (82,2%) niż w całości kredytów i pożyczek z uwagi na dużą rolę banków spółdzielczych w finansowaniu działalności samorządów lokalnych. Udział banków spółdzielczych w kredytach i pożyczkach udzielanych sektorowi budżetowemu wzrósł w porównaniu z rokiem 2012 o 2,3 p. proc., osiągając poziom 17,8%.

Kredyty na nieruchomości stanowiły 50,1% kredytów i pożyczek dla sektora niefinansowego udzielonych przez sektor bankowy. W 2013 r. ich wartość wzrosła o 3,4% i na koniec roku wyniosła 398,1 mld zł, z czego 98,9%, czyli 393,7 mld zł banki udzieliły gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom. Niemal połowę tego portfela kredytów (47,8%) banki udzieliły w walutach obcych – na kwotę 188,0 mld zł. Przeważającą część kredytów na nieruchomości dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych udzielonych w walutach obcych stanowiły kredyty we frankach szwajcarskich (73,0%); ich kwota na koniec 2013 r. wyniosła 137,2 mld zł i była mniejsza o 6,2% niż w roku poprzednim. Kredyty na nieruchomości udzielone w euro stanowiły 26,2% kredytów na nieruchomości dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych udzielonych w walutach obcych i wyniosły 49,3 mld zł, czyli o 1,4% mniej niż w 2012 r. Wartość kredytów na nieruchomości dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw udzielonych w złotych na koniec 2013 r. wyniosła 205,6 mld zł i była wyższa niż rok wcześniej o 22,6 mld zł, tj. o 12,3%.

Przeważającą część kredytów na nieruchomości (87,4%) banki udzieliły gospodarstw domowym. Ich wartość wyniosła 344,0 mld zł. Kredyty na nieruchomości dla przedsiębiorstw wyniosły 49,6 mld zł, o 3,1% mniej niż przed rokiem. Głównym kierunkiem przeznaczenia kredytów na nieruchomości przedsiębiorstw i gospodarstw domowych było finansowanie

⁸⁹ Kredyty i pożyczki według sektorów i według ich przeznaczenia podano w wartości brutto, czyli nie pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości kredytów; wielkość ta nie zawiera innych należności tj. gwarancji, poręczeń, akredytyw oraz należności z tytułu przekroczenia salda zdefiniowanego w umowie kredytowej na rachunku bieżącym i rachunku karty kredytowej.

zakupu nieruchomości mieszkaniowych. Na koniec 2013 r. ich wartość wyniosła 347,5 mld zł – o 7,2% więcej niż przed rokiem, co stanowiło 88,3% kwoty kredytów na nieruchomości.

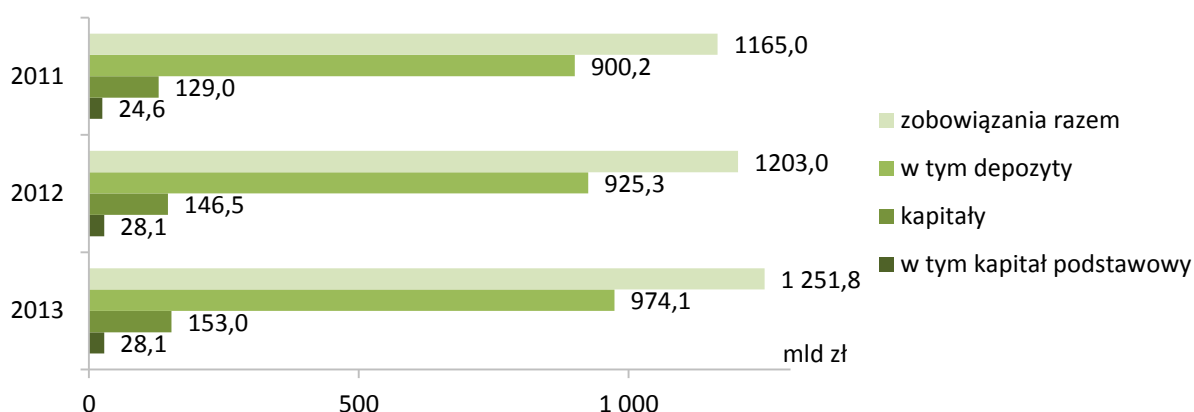
Pozostałe kredyty sektora niefinansowego na koniec 2013 r. wyniosły 397,2 mld zł i ich wartość wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 3,3%. Niemal połowę (49,8%) pozostałych kredytów banki udzieliły gospodarstwom domowym, a ich wartość wyniosła 197,6 mld zł, z czego 60,4%, czyli 119,3 mld zł (o 2,6% więcej niż przed rokiem) przeznaczone było na cele konsumpcyjne. Z portfela pozostałych kredytów banki udzieliły przedsiębiorstwom kredyty na kwotę 198,7 mld zł. Dominującymi kierunkami ich przeznaczenia były kredyty operacyjne (55,0%) w kwocie 109,3 mld zł (nieznaczny wzrost – o mniej niż 0,1% w stosunku do roku poprzedniego) oraz kredyty inwestycyjne (43,8%) o wartości 87,0 mld zł, czyli o 6,6% większej niż przed rokiem.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości kredytów udzielonych sektorowi niefinansowemu na koniec 2013 r. wyniosły 35,9 mld zł, co stanowiło 99,6% wszystkich odpisów. Wartość ta wzrosła w porównaniu do roku poprzedniego o 1,0%, czyli o 0,3 mld zł. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów dla gospodarstw domowych wyniosły w badanym okresie 65,7% wszystkich odpisów sektora niefinansowego, co stanowiło kwotę 23,6 mld zł. Udział kredytów z utratą wartości w kredytach dla sektora niefinansowego zmniejszył się i na koniec 2013 r. wyniósł 8,3%, czyli o 0,3 p. proc. mniej niż przed rokiem.

Oprócz kredytów i innych należności znaczącą pozycję w aktywach sektora bankowego w 2013 r. stanowiły również aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, których udział w sumie bilansowej wyniósł 15,4%, co stanowiło kwotę 216,5 mld zł. W porównaniu do poprzedniego roku ich wartość wzrosła o 20,0%. W aktywach banków komercyjnych znajdowało się 98,6% tychże aktywów finansowych, z czego 113,2 mld zł (52,3%) było w posiadaniu pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów. W 2013 r. najwyższy udział (98,3%) w aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży miały instrumenty dłużne, których wartość wyniosła 212,8 mld zł.

Główną pozycję pasywów polskiego sektora bankowego stanowiły zobowiązania. Na koniec 2013 r. wyniosły one 1 251,8 mld zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosły o 4,1%. Stanowiły one 89,1% ogólnej kwoty pasywów. Najwyższą dynamikę zobowiązań odnotowano w bankach spółdzielczych (wzrost o 13,0%) oraz w grupie pięciu banków komercyjnych o największej wartości aktywów (wzrost o 12,3%). Wartość zobowiązań zmniejszyła się w bankach hipotecznych (o 2,9%). Na grupę banków komercyjnych przypadało 93,1% zobowiązań sektora bankowego, zaś pozostałe 6,9% – na banki spółdzielcze.

Wykres 18. Pasywa polskiego sektora bankowego



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Główną pozycją zobowiązań banków były zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Ich udział na koniec 2013 r. wyniósł 94,8%, co stanowiło kwotę 1 186,3 mld zł, z czego 82,1% stanowiły depozyty. W badanym okresie depozyty zwiększyły się o 5,3%, osiągając wartość 974,1 mld zł. Na koniec 2013 r. udział depozytów w pasywach sektora bankowego wyniósł 69,3%.

Największą część depozytów (80,2%) stanowiły depozyty sektora niefinansowego o wartości 781,2 mld zł, czyli o 6,9% większej niż przed rokiem. Większość tych depozytów została ulokowana w bankach komercyjnych (90,2%). Wartość depozytów sektora niefinansowego w pięciu bankach komercyjnych o największej wartości aktywów ukształtowała się na poziomie 413,0 mld zł, co stanowiło 52,9% depozytów sektora niefinansowego. Tempo wzrostu wartości depozytów sektora niefinansowego było znacząco szybsze w bankach spółdzielczych (14,7%), niż w bankach komercyjnych (6,1%). Wśród wyróżnionych typów banków największy wzrost depozytów odnotowano w grupie pięciu banków o największej wartości aktywów (15,2%) oraz w bankach prowadzących działalność maklerską (14,2%). Natomiast banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego na koniec 2013 r. zarejestrowały spadek wartości depozytów od sektora niefinansowego o 5,1%. Struktura walutowa depozytów sektora niefinansowego w 2013 r. pozostała stabilna: 89,8% stanowiły depozyty złotowe (o 0,2 p. proc. więcej niż przed rokiem), 6,7% to udział depozytów w EUR (o 0,1 p. proc. mniej niż rok wcześniej), a pozostałe 3,5% – to depozyty w innych niż EUR walutach obcych (o 0,1 p. proc. mniej niż w 2012 r.).

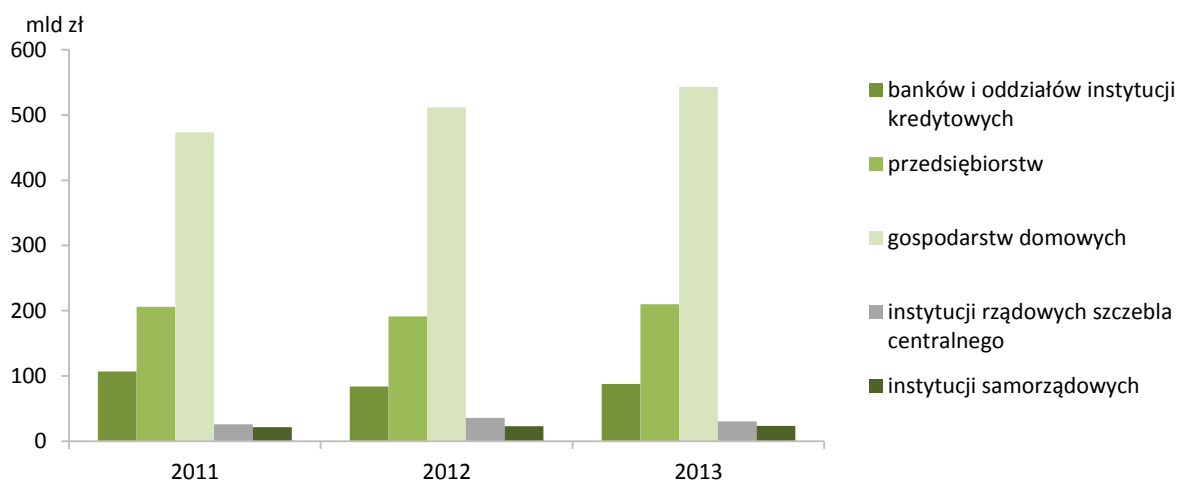
Największy udział w depozytach sektora niefinansowego miały depozyty gospodarstw domowych. Ich udział na koniec 2013 r. wyniósł 70,5%. Wartość depozytów gospodarstw domowych wzrosła w badanym okresie o 6,2%, osiągając kwotę 543,3 mld zł. Największą część tych depozytów (93,1%) stanowiły depozyty osób prywatnych, które wyniosły 505,7 mld zł. Depozyty przedsiębiorstw stanowiły 27,2% depozytów sektora niefinansowego, a ich wartość na koniec 2013 r. wyniosła 209,7 mld zł, czyli o 9,7% więcej niż rok wcześniej.

Wartość depozytów sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2013 r. wyniosła 55,4 mld zł – o 7,4% mniej niż rok wcześniej, przy czym wartość depozytów instytucji

samorządowych wzrosła o 1,3%, zaś instytucji rządowych szczebla centralnego – zmniejszyła się o 15,2%. Struktura walutowa depozytów sektora instytucji rządowych i samorządowych uległa w 2013 r. znaczącym zmianom. Udział depozytów złotych wzrósł z 67,9% do 80,4%, depozytów w EUR zmniejszył się z 25,6% do 12,0%, zaś udział depozytów w innych niż EUR walutach obcych zwiększył się z 6,5% do 7,6%.

Depozyty sektora finansowego na koniec 2013 r. wyniosły 147,3 mld zł i były o 2,0% większe niż przed rokiem, zaś ich udział w depozytach ogółem wyniósł 15,1%. Większość (59,5%) depozytów sektora finansowego stanowiły depozyty banków i instytucji kredytowych – ich wartość na koniec 2013 r. wyniosła 87,6 mld zł (o 4,3% więcej niż przed rokiem). W strukturze walutowej depozytów sektora finansowego zwiększył się udział depozytów złotych (o 2,4 p. proc. do poziomu 70,6%) oraz depozytów w EUR (o 0,4 p. proc. do poziomu 16,7%), zaś udział depozytów w innych niż EUR walutach obcych zmniejszył się do poziomu 12,7%.

Wykres 19. Depozyty polskiego sektora bankowego



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Kapitały sektora bankowego w Polsce na koniec 2013 r. wyniosły 153,0 mld zł i zwiększyły się o 4,4%, czyli o 6,4 mld zł w stosunku do roku poprzedniego. Udział kapitałów w pasywach banków pozostał stabilny na poziomie 10,9%. Kapitały banków komercyjnych wyniosły 143,1 mld zł, a ich udział w kapitałach sektora bankowego nieznacznie się zmniejszył w stosunku do roku 2012 i wyniósł 93,5%. Kapitały banków spółdzielczych na koniec 2013 r. osiągnęły wartość 9,9 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zwiększyły się o 8,3%. Niemal wszystkie z wyróżnionych typów banków wykazały się przyrostem kapitałów. Najwyższy wzrost odnotowano w bankach prowadzących działalność maklerską (11,5%) oraz w grupie pięciu banków o największej wartości aktywów (8,9%). Wartość kapitałów zmniejszyła się w bankach samochodowych (o 15,3%) oraz w bankach ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (o 2,3%).

Struktura kapitałów sektora bankowego uległa niewielkim zmianom w porównaniu do roku 2012. Największą ich część (45,6%) stanowiły kapitały zapasowe, których wartość wyniosła

69,7 mld zł, a ich udział w kapitałach banków ogółem był większy o 2,8 p. proc. niż przed rokiem. Kapitał podstawowy stanowił 18,3% kapitałów sektora bankowego i na koniec 2013 r. wyniósł 28,1 mld zł. Trzecim pod względem wielkości składnikiem kapitałów banków były kapitały rezerwowe, wynoszące na koniec badanego okresu 30,2 mld zł, co stanowiło 19,7% udział w kapitałach sektora bankowego. W strukturze kapitałów znaczący udział stanowił ponadto zysk roku bieżącego, który na koniec 2013 r. wyniósł 9,9% (o 0,6 p. proc. mniej niż przed rokiem), zaś jego wartość wyniosła 15,1 mld zł i była niższa o 1,9% niż w 2012 r.

Rachunek zysków i strat

Przychody z działalności operacyjnej sektora bankowego na koniec 2013 r. wyniosły 133,7 mld zł i w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyły się o 9,8%, czyli o 14,6 mld zł. Banki komercyjne wypracowały 94,8% wymienionych przychodów, na kwotę 126,7 mld zł (o 9,9% mniejszą niż przed rokiem). Przychody z działalności operacyjnej banków spółdzielczych na koniec 2013 r. wyniosły 7,0 mld zł i były o 8,0% mniejsze niż rok wcześniej. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów osiągnęło przychody z działalności operacyjnej w wysokości 72,6 mld zł, co stanowiło 54,3% przychodów banków ogółem. Większą w porównaniu z 2012 r. wartość przychodów z działalności operacyjnej odnotowały jedynie banki samochodowe (o 7,3%) oraz pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów (o 4,2%).

Główną składową (67,5%) przychodów z działalności operacyjnej były przychody z działalności bankowej, które na koniec 2013 r. wyniosły 90,2 mld zł i w relacji do roku poprzedniego zmniejszyły się o 16,1%. Najważniejszymi źródłami przychodów z działalności bankowej były przychody z tytułu odsetek (udział 68,5%) oraz przychody z tytułu opłat i prowizji (udział 19,5%).

Przychody z tytułu odsetek na koniec 2013 r. wyniosły 61,8 mld zł i były mniejsze o 9,4 mld zł (13,1%) niż przed rokiem. Na kwotę tę złożyły się głównie odsetki od kredytów i innych należności (łącznie z leasingiem finansowym), które w badanym okresie wyniosły 51,0 mld zł (o 11,2% mniej niż przed rokiem), co stanowiło 82,4% przychodów z tytułu odsetek. Drugim znaczącym źródłem przychodów z tytułu odsetek (11,6% tychże przychodów) były odsetki od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które na koniec 2013 r. wyniosły 7,2 mld zł i w relacji do roku poprzedniego spadły o 12,1%. Natomiast koszty z tytułu odsetek wyniosły na koniec badanego okresu 27,2 mld zł – o 24,1% mniej niż przed rokiem. W rezultacie wynik z tytułu odsetek ukształtował się na poziomie 34,7 mld zł i był mniejszy o 2,1% w zestawieniu z rokiem 2012.

Na przychody z działalności bankowej znaczący wpływ miały również przychody z tytułu opłat i prowizji, które na koniec 2013 r. wyniosły 17,6 mld zł – o 3,5% mniej niż rok wcześniej. Natomiast koszty z tytułu opłat i prowizji rosły w tempie 6,9% i na koniec badanego okresu wyniosły 4,1 mld zł. W efekcie wynik z tytułu opłat i prowizji ukształtował się na poziomie 13,4 mld zł, czyli o 6,3% mniejszym niż w roku poprzednim.

Koszty działalności operacyjnej na koniec 2013 r. wyniosły 115,2 mld zł i w porównaniu z rokiem 2012 zmniejszyły się o 10,7%. Banki komercyjne wygenerowały 94,8% tych kosztów w kwocie 109,1 mld zł – o 11,0% mniej niż przed rokiem. Udział banków spółdzielczych w kosztach działalności operacyjnej sektora bankowego wyniósł 5,2%, co stanowiło kwotę 6,0 mld zł. Wartość ta zmniejszyła się w porównaniu do poprzedniego roku o 5,1%.

Jednym z głównych komponentów kosztów działalności operacyjnej były koszty działalności bankowej, które wyniosły 34,8 mld zł. Udział kosztów działalności bankowej w kosztach działalności operacyjnej na koniec 2013 r. wyniósł 30,2%. Wartość tych kosztów zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego o 28,7%, czyli o 14,0 mld zł, co głównie było wynikiem zmniejszenia kosztów odsetek z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych metodą amortyzowanego kosztu (o 23,8%, czyli 8,4 mld zł), których 82,1% stanowią depozyty.

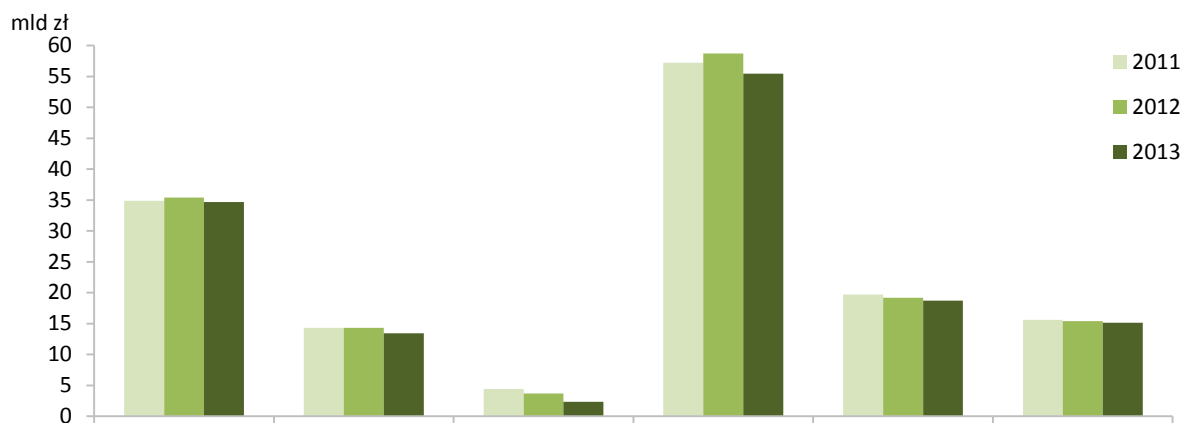
Wynik działalności bankowej na koniec 2013 r. wyniósł 55,4 mld zł i był o 5,6% niższy niż przed rokiem. Zarówno banki spółdzielcze, jak i komercyjne odnotowały zmniejszenie wyniku działalności bankowej (odpowiednio o 7,6% i 5,4%). Zmniejszenie wyniku działalności bankowej wystąpiło we wszystkich omawianych typach banków, za wyjątkiem banków prowadzących działalność maklerską (wzrost o 3,2%).

Poziom kosztów działalności operacyjnej banków był również kształtowany przez koszty działania banków i amortyzację oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat. Koszty działania banków w 2013 r. wyniosły 27,5 mld zł i w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyły się o 0,8%. Większość (55,7%) tych kosztów stanowiły koszty pracownicze, których kwota wyniosła 15,3 mld zł i była o 0,2% niższa niż przed rokiem. Pozostałą część (44,3%) kosztów działania banków stanowiły koszty ogólnego zarządu, których wartość na koniec 2013 r. wyniosła 12,2 mld zł – o 1,5% mniej niż w 2012 r. Wartość amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych wyniosła 2,6 mld zł, czyli o 2,6% więcej niż przed rokiem. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat wyniosły 7,8 mld zł, tj. o 5,5% mniej niż rok wcześniej. Główną składową tychże odpisów były odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych według amortyzowanego kosztu, których saldo zmniejszyło się w badanym okresie o 7,3%.

Wynik z działalności operacyjnej sektora bankowego na koniec 2013 r. wyniósł 18,5 mld zł, czyli o 3,6% mniej niż przed rokiem. Banki komercyjne wypracowały 94,8% tego wyniku w kwocie 17,6 mld zł. W bankach spółdzielczych wynik z działalności operacyjnej wyniósł 1,0 mld zł i był mniejszy o 23,1% niż przed rokiem. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów wypracowało 62,6% wyniku z działalności operacyjnej sektora bankowego w kwocie 11,6 mld zł, czyli o 4,7% mniejszej niż w 2012 r. Wzrost wyniku z działalności operacyjnej na koniec 2013 r. odnotowano jedynie w trzech z wyróżnionych typów banków: w bankach samochodowych (o 14,5%), w bankach prowadzących działalność maklerską (o 12,7%) oraz w bankach powierniczych (o 0,9%).

Wynik finansowy brutto z działalności kontynuowanej sektora bankowego na koniec 2013 r. był zbliżony do wartości wyniku z działalności operacyjnej i wyniósł 18,7 mld zł. Obciążenie wyniku finansowego brutto podatkiem dochodowym wyniosło 3,6 mld zł i w relacji do 2012 r. zmniejszyło się o 4,0%⁹⁰.

Wykres 20. Wybrane pozycje rachunku zysków i strat sektora bankowego



A – wynik z tytułu odsetek; B – wynik z tytułu opłat i prowizji; C – wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu; D – wynik działalności bankowej; E – wynik brutto z działalności kontynuowanej; F – wynik netto roku bieżącego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

Wynik finansowy netto sektora bankowego na koniec 2013 r. wyniósł 15,1 mld zł i był o 1,9% mniejszy niż rok wcześniej. Zysk netto ukształtował się na poziomie 15,5 mld zł – o 2,0% niższym niż przed rokiem, zaś strata netto wyniosła 0,3 mld zł i zmniejszyła się o 6,6%. Stratę netto poniosły 2 banki komercyjne, 8 oddziałów instytucji kredytowych i 8 banków spółdzielczych.

Banki komercyjne wypracowały 95,1% wyniku finansowego netto sektora bankowego. Wynik finansowy netto banków komercyjnych na koniec 2013 r. wyniósł 14,4 mld zł, natomiast banków spółdzielczych ukształtował się na poziomie 0,7 mld zł. Wynik finansowy banków spółdzielczych zmniejszył się o 23,0%, natomiast w bankach komercyjnych – o 0,5%. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów zarejestrowało wynik finansowy netto w wysokości 9,6 mld zł (o 2,4% niższej niż w 2012 r.), co stanowiło 63,4% wyniku netto sektora bankowego. Wynik netto niższy niż w poprzednim okresie odnotowano również w grupie banków ze 100% udziałem kapitału zagranicznego (spadek o 7,7%) oraz w bankach hipotecznych (spadek o 36,9%). W pozostałych wyróżnionych typach banków wystąpił wzrost wyniku finansowego netto, najwyższy w bankach prowadzących działalność maklerską (o 15,1%) oraz w bankach samochodowych (o 10,8%).

⁹⁰ Relacja podatku dochodowego do zysku brutto z działalności kontynuowanej w całym sektorze bankowym w 2013 r. wyniosła 18,7%.

V. 7. Wskaźniki rentowności sektora bankowego

Wskaźnik rentowności kapitału (ROE) sektora bankowego w 2013 r. wyniósł 10,11% i był niższy o 1,10 p. proc. niż rok wcześniej. Zarówno banki komercyjne i spółdzielcze, jak i większość z wyróżnionych w niniejszym opracowaniu typów banków (za wyjątkiem banków prowadzących działalność maklerską i banków samochodowych), odnotowały spadek wskaźnika ROE. W bankach komercyjnych wskaźnik rentowności kapitału wyniósł 10,27%, zaś w bankach spółdzielczych 7,85%. Efektywność sektora bankowego w obszarze rentowności aktywów ogółem (ROA) w 2013 r. pozostała stabilna i wyniosła 1,10% (wobec 1,17% w 2012 r.).

Spadek wskaźnika rentowności aktywów w 2013 r. wystąpił w bankach komercyjnych i spółdzielczych oraz we wszystkich wyróżnionych grupach banków (za wyjątkiem banków prowadzących działalność maklerską i banków samochodowych). W bankach komercyjnych wskaźnik ROA zmniejszył się o 0,07 p. proc. do poziomu 1,10%, zaś w bankach spółdzielczych o 0,36 p. proc. do poziomu 0,82%. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów cechowało się najwyższymi wskaźnikami rentowności aktywów i kapitału w polskim sektorze bankowym, które w 2013 r. wyniosły odpowiednio 1,58% i 12,42%.

Tabl. 21. Wskaźniki rentowności aktywów i kapitału w polskim sektorze bankowym

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2011	2012	2013
	ROA w %			ROE w %		
Banki ogółem	1,27	1,17	1,10	12,73	11,21	10,11
komercyjne	1,28	1,17	1,12	12,80	11,21	10,27
spółdzielcze.....	1,21	1,18	0,82	11,60	11,19	7,85
Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów .	1,89	1,74	1,58	15,83	14,10	12,42
Banki prowadzące usługi powiernicze	1,54	1,30	1,29	14,08	11,73	11,10
Banki giełdowe	1,53	1,35	1,29	14,20	12,09	11,05
Banki prowadzące działalność maklerską	1,50	1,24	1,31	13,77	11,05	11,08
Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego	0,81	0,78	0,73	10,67	8,38	7,40
Banki samochodowe	1,30	1,20	1,37	7,78	6,64	7,76
Banki hipoteczne	0,52	0,37	0,24	5,08	3,71	2,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NBP.

PODSUMOWANIE

Polski sektor bankowy w 2013 r. uzyskał pozytywne wyniki finansowe w warunkach spadku dynamiki wzrostu PKB. Wzrosła suma bilansowa, natomiast wynik finansowy netto wyniósł 15,1 mld zł i był o 1,9% niższy niż rok wcześniej. Zysk netto ukształtował się na poziomie 15,5 mld zł i był niższy niż w poprzednim roku o 2,0%. Wynik finansowy netto banków komercyjnych wyniósł 14,4 mld zł i zmniejszył się o 0,5%. Natomiast w przypadku banków spółdzielczych ukształtował się on na poziomie 0,7 mld zł, co oznaczało spadek o 23,0%. Kapitały własne sektora bankowego w Polsce na koniec 2013 r. wyniosły 153,0 mld zł i zwiększyły się o 6,4 mld zł, czyli o 4,4% w stosunku do roku poprzedniego.

W 2013 r. polski sektor bankowy utrzymał adekwatność kapitałową na bezpiecznym poziomie. Współczynnik wypłacalności dla banków ogółem wyniósł 15,68%, zaś Tier1 osiągnął 14,13%. Wskaźnik rentowności kapitału własnego (ROE) sektora bankowego w 2013 r. wyniósł 10,11% i był niższy o 1,10 p. proc. niż rok wcześniej, zaś wskaźnik rentowności aktywów (ROA) osiągnął poziom 1,10%, wobec 1,17% w 2012 r.

W 2013 r. NBP dwukrotnie, co pół roku, przeprowadzał test warunków skrajnych. Badanie to dało pozytywne wyniki dla polskiego systemu bankowego, który okazał się zdolny do absorpcji silnych szoków makroekonomicznych, rynkowych i płynnościowych.

SUMMARY

The banking sector in Poland in 2013, despite of the slower growth of GDP, achieved positive financial results. The balance sheet total increased, while the net financial result amounted to 15.1 billion PLN and was lower by 2.0% than in a previous year. The net profit, which reached 15.5 billion PLN, was lower than in the last year. The net financial result of commercial banks amounted to 14.4 billion PLN and decreased by 0.5%. In the case of cooperative banks this figure reached 0.7 billion PLN, which meant a decline of 23.0%. The capital of the banking sector in Poland at the end of 2013 amounted to 153,0 billion PLN, which was an increase by 6,4 billion PLN (4,4%) compared to the previous year.

In 2013 Polish banking sector's capital adequacy remained at a safe level. The capital adequacy ratio for total of banks amounted to 15.68% and for Tier1 reached 14.13%. Return on Equity (ROE) of the banking sector in 2013 amounted to 10,11% and was lower by 1,10 percentage points than in a previous year. The profitability of total assets (ROA) reached level of 1,10% in comparison to 1,17% in 2012.

In 2013 National Bank of Poland conducted two semi-annual stress-tests. The results of this study turned out to be positive, as the Polish banking system proved to be capable of absorbing strong macroeconomic, market and liquidity shocks.

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAPHY

- Brzozowski M.: CRD IV, CRR – instrumenty makroostrożnościowe, (2014), Warszawa.
- Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego (wybrane roczniki).
- Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (wybrane roczniki).
- EBC, Polityka pieniężna,
http://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/facts/monpol/html/mp_009.pl.html
- EBC, *Raport roczny 2013*, (2014), Frankfurt.
- GPW, *Rocznik Giełdowy 2014*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Biuletyn Statystyczny nr 9/2014*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Budownictwo – wyniki działalności w 2013 r.*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Handel zagraniczny styczeń-grudzień 2013 r.*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2012 r. na tle procesów w gospodarce światowej*, (2013), Warszawa.
- GUS, *Sytuacja makroekonomiczna w Polsce w 2013 r. na tle procesów w gospodarce światowej*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Wstępny szacunek produktu krajowego brutto w II kwartale 2014 r.*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Wyniki finansowe podmiotów gospodarczych I-XII 2013 r.*, (2014), Warszawa.
- GUS, *Zatrudnienie i wynagrodzenie w 2013 r.*, (2014), Warszawa.
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- <http://www.federalreserve.gov/>
- <http://unctad.org/en/Pages/Statistics.aspx>
- KE, AMECO.
- KE, *Poland, Report prepared in accordance with Article 104(3) of the Treaty*, (2009), Bruksela.
- KNF, *Raport o sytuacji banków w 2013 r.*, (2014), Warszawa.
- KNF, *Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej instytucji finansowych z dnia 10 grudnia 2013 r., Komunikat z 201. posiedzenia Komisji Nadzoru Finansowego*, (2013), Warszawa.
- MFW, *Global Financial Stability Report, Moving from Liquidity- to Growth-Driven Markets*, (2014), Waszyngton.
- MFW, *World Economic Outlook (WEO), Recovery Strengthens, Remains Uneven*, (2014), Waszyngton.
- MOP, *Global Employment Trends 2014*, (2014), Genewa.
- NBP, *Raport o stabilności systemu finansowego, Grudzień 2013*, (2013), Warszawa.
- NBP, *Raport Roczny 2013. Płynność sektora bankowego. Instrumenty polityki pieniężnej*, (2014), Warszawa.
- NBP, *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce w 2013 roku*, (2014), Warszawa.
- WTO, *World Trade Report 2014*, (2014), Genewa.
- www.stooq.pl

ANEKS STATYSTYCZNY – WYBRANE TABLICE
STATISTICAL APPENDIX – SELECTED TABLES

Tabl. 1. Banki ogółem – aktywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Aktywa, razem	1 294 009	1 349 487	1 404 736	Assets total
Kasa i operacje z bankami centralnymi	40 218	71 367	54 896	 Cash and cash balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	46 359	44 614	41 286	 Financial assets held for trading
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	23 770	21 691	23 886	Financial assets designated at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	172 569	180 410	216 478	 Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	936 576	957 911	995 702	 Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	19 274	23 752	25 631	Debt instruments
Kredyty i pożyczki	917 302	934 158	970 071	Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	29 691	25 295	26 925	 Held-to-maturity investments
Aktywa finansowe zabezpieczające	1 875	2 974	2 511	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	8,0	8,6	3,0	Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rzeczowe aktywa trwałe	11 331	11 543	11 284	 Tangible assets
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	11 108	11 286	10 932	Property, Plant and Equipment
Nieruchomości inwestycyjne	224	256	352	Investment property
Wartości niematerialne i prawne	6 051	6 759	8 994	 Intangible assets
Wartość firmy	1 789	1 829	3 502	Goodwill
Inne	4 262	4 930	5 492	Other
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	9 260	10 085	6 684	Investments in subsidiaries, associates and joint ventures
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	7 115	6 668	6 988	 Income tax assets
Pozostałe aktywa	6 929	8 209	8 480	 Other assets
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 256	1 953	621	Non-current assets and disposal groups classified as held for sale

Tabl. 2. Banki ogółem – pasywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Pasywa, razem	1 294 009	1 349 487	1 404 736	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	1 165 050	1 202 967	1 251 771	 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	363	5,5	6,0	Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	22 365	27 968	22 206	Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	1 820	2 436	329	Financial liabilities designated at fair value throughprofit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 099 774	1 131 815	1 186 312	Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	2 908	2 623	6 634	Financial liabilities associated with transferredfinancial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	6 944	5 097	4 402	Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	-4,3	24	3,6	Fair value changes of the hedged items in portfoliohedge of interest rate risk
Rezerwy	2 829	3 288	3 040	Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	2 486	2 619	1 598	Income tax liabilities
Inne zobowiązania	19 179	20 640	21 022	Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR ^{a)})	4 819	4 703	4 450	Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	1 566	1 748	1 764	Deferred income
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	0,1	0,1	4,5	Liabilities included in disposal groups classified asheld for sale
Kapitały, w tym	128 959	146 520	152 965	 Total equity, of which
Kapitał podstawowy	24 585	28 092	28 052	Issued capital
Kapitał zapasowy	56 057	62 752	69 728	Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	22 794	26 880	30 190	Reserve capital
Fundusz ogólnego ryzyka	8 358	9 049	8 960	General risk reserve
Pozycje pozabilansowe	4 643 013	4 751 846	4 823 533	Off-balance sheet items

^{a)} IBNR (Incurred But Not Reported) – poniesione, ale niewykazane straty.

Tabl. 3. Banki ogółem – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przychody z działalności operacyjnej	122 260	148 235	133 676	Income from operating activity
Przychody z działalności bankowej	99 214	107 508	90 240	Income from banking activity
Koszty działalności operacyjnej	102 614	129 041	115 166	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	41 970	48 783	34 792	Cost of banking activity
Przychody z tytułu odsetek	64 693	71 197	61 841	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	51 803	57 390	50 956	of which loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	29 772	35 757	27 155	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	29 295	35 342	26 929	 of which financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	34 921	35 439	34 686	Net interest income
Przychody z tytułu dywidend	1 058	923	759	Dividend income
Przychody z tytułu opłat i prowizji	17 935	18 197	17 559	Fee and commission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3 658	3 868	4 137	Fee and commission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	694	1 312	1 404	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss, net
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	4 448	3 677	2 348	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	877	1 229	725	Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	969	1 817	2 102	Foreign exchange result
Wynik działalności bankowej	57 243	58 726	55 447	Result on banking activity
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	16	3,7	349	Result on derecognition of assets other than held for sale
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ...	555	910	1 131	Other net operating income
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-165	-79	-7,6	Result from hedge accounting

Tabl. 3. Banki ogółem – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Koszty działania banku	26 614	27 714	27 498	General and administrative expenses
koszty pracownicze	14 642	15 339	15 310	 Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	11 972	12 376	12 188	 Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	2 568	2 583	2 650	Depreciation of fixed assets and intangible assets
Rezerwy	651	1 150	458	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	7 595	8 241	7 791	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym) ...	7 433	8 302	7 696	 of which loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	94	294	167	Impairment on non-financial assets
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR ^{b)})	-482	-384	154	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	19 646	19 194	18 510	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	0,2	0,1	0,0	Result of extraordinary items
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	9,4	-1,8	-17	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży, niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	1,5	-14	223	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	19 657	19 179	18 716	Gross profit (loss) from continuing operations
Zysk brutto	20 132	19 544	19 088	 Gross profit
Strata brutto	476	365	372	 Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	3 862	3 719	3 572	Income tax related to continuing operations
Wynik (zysk/strata) netto roku bieżącego	15 592	15 445	15 146	Net result (profit/loss) of the current year
Zysk netto	16 177	15 799	15 477	 Net profit
Strata netto	585	354	331	 Net loss

^{b)} PSR – Polskie Standardy Rachunkowości

Tabl. 4. Banki ogółem – wartość depozytów

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Depozyty ogółem	899 068	923 880	973 176	Deposits total
PLN	746 476	783 820	840 569	 <i>PLN</i>
EUR	82 918	87 601	82 472	 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	69 673	52 459	50 135	 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor finansowy	155 152	144 456	147 283	Financial sector
PLN	86 780	98 477	103 992	 <i>PLN</i>
EUR	33 893	23 477	24 531	 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	34 479	22 502	18 760	 <i>Other than PLN, EUR</i>
Sektor niefinansowy	694 935	719 616	770 522	Non-financial sector
PLN	623 810	644 760	692 038	 <i>PLN</i>
EUR	43 546	48 789	51 305	 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	27 578	26 066	27 179	 <i>Other than PLN, EUR</i>
Przedsiębiorstwa	205 963	191 257	209 729	<i>Enterprises</i>
PLN	171 017	158 061	176 533	 <i>PLN</i>
EUR	23 298	25 134	25 669	 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	11 647	8 063	7 527	 <i>Other than PLN, EUR</i>
Gospodarstwa domowe	473 697	511 612	543 306	<i>Households</i>
PLN	438 146	470 637	498 851	 <i>PLN</i>
EUR	19 758	23 115	24 994	 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	15 793	17 860	19 462	 <i>Other than PLN, EUR</i>
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	15 275	16 747	17 487	<i>Non-profit institutions serving households</i>
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	48 981	59 809	55 371	General government sektor
PLN	35 886	40 583	44 539	 <i>PLN</i>
EUR	5 479	15 335	6 637	 <i>EUR</i>
Inne niż PLN i EUR	7 616	3 891	4 195	 <i>Other than PLN, EUR</i>

Tabl. 5. Banki ogółem – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przedsiębiorstwa	239 886	244 552	248 364	Enterprises
PLN	172 700	184 104	181 573	PLN
EUR	51 840	48 659	53 015	EUR
Inne niż PLN i EUR	15 347	11 789	13 777	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	16 101	15 734	13 627	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	32 165	35 503	36 020	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	105 205	109 232	109 274	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	83 967	81 633	86 985	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	185	114	66	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1 987	2 087	2 156	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	276	248	236	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	519 751	520 088	541 662	Households
PLN	309 576	332 038	363 967	PLN
EUR	34 145	33 405	32 516	EUR
Inne niż PLN i EUR	176 030	154 645	145 180	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	317 650	320 314	333 902	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	8 937	9 550	10 112	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	27 081	30 976	34 508	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	28 754	28 840	30 360	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	1 180	1 203	1 010	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	13 770	12 878	12 490	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	12 585	11 409	10 279	Consumer instalment, car loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	45 936	48 944	49 957	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	63 857	55 973	59 044	Consumer loans, other
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	4 132	4 804	5 241	Non-profit institutions serving households
PLN	4 113	4 790	5 228	PLN
EUR	15	10	9,3	EUR
Inne niż PLN i EUR	4,7	3,9	3,3	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	3 117	3 844	4 238	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	103	162	158	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	184	224	242	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	723	568	597	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	—	—	0,0	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	4,0	4,0	4,2	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,7	0,9	1,3	Loans in credit card account

Tabl. 6. Banki komercyjne – aktywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Aktywa, razem	1 215 649	1 263 667	1 308 205	Assets total
Kasa i operacje z bankami centralnymi	38 716	69 555	52 994	Cash and cash balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	46 343	44 603	41 250	Financial assets held for trading
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	23 770	21 691	23 875	Financial assets designated at fair value through profitand loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	171 646	179 225	213 531	Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	872 381	888 431	919 730	Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	19 271	23 743	25 628	Debt instruments
Kredyty i pożyczki	853 111	864 689	894 102	Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	20 622	14 955	14 384	Held-to-maturity investments
Aktywa finansowe zabezpieczające	1 875	2 974	2 511	Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	8,0	8,6	3,0	Fair value changes of the hedged items in portfolio hedgeof interest rate risk
Rzeczowe aktywa trwałe	9 207	9 283	8 931	Tangible assets
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe.....	9 037	9 071	8 625	Property, Plant and Equipment
Nieruchomości inwestycyjne	170	212	306	Investment property
Wartości niematerialne i prawne	6 012	6 721	8 955	Intangible assets
Wartość firmy	1 787	1 827	3 502	Goodwill
Inne	4 224	4 894	5 453	Other
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	9 260	10 085	6 683	Investments in subsidiaries, associates and jointventures
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	6 906	6 412	6 732	Income tax assets
Pozostałe aktywa	6 707	7 853	8 136	Other assets
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 195	1 869	491	Non-current assets and disposal groups classified asheld for sale

Tabl. 7. Banki komercyjne – pasywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Pasywa, razem	1 215 649	1 263 667	1 308 205	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	1 094 869	1 126 263	1 165 114	 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	363	5,5	5,9	 Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	22 365	27 968	22 206	 Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	1 820	2 436	329	 Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 031 274	1 056 782	1 101 305	 Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	2 908	2 623	6 634	 Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	6 944	5 097	4 402	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane.....	-4,3	24	3,6	 Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rezerwy	2 673	3 095	2 828	 Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	2 382	2 502	1 527	 Income tax liabilities
Inne zobowiązania	18 419	20 056	20 498	 Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR)	4 626	4 493	4 249	 Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	1 099	1 180	1 122	 Deferred income
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	0,1	4,5	 Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały, w tym	120 780	137 404	143 090	 Total equity, of which
Kapitał podstawowy	23 771	27 313	27 264	 Issued capital
Kapitał zapasowy	50 059	55 921	61 933	 Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	22 744	26 828	30 136	 Reserve capital
Fundusz ogólnego ryzyka	7 965	8 627	8 523	 General risk reserve
Pozycje pozabilansowe	4 596 855	4 700 026	4 763 356	Off-balance sheet items

Tabl. 8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat

79

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przychody z działalności operacyjnej	115 493	140 633	126 683	Income from operating activity
Przychody z działalności bankowej	92 976	100 520	83 874	Income from banking activity
Koszty działalności operacyjnej	96 997	122 680	109 128	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	39 981	46 379	32 665	Cost of banking activity
Przychody z tytułu odsetek	59 601	65 359	56 640	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	47 152	52 085	46 178	of which loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	27 868	33 453	25 143	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	27 399	33 039	24 917	 of which financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	31 733	31 905	31 497	Net interest income
Przychody z tytułu dywidend	1 038	914	757	Dividend income
Przychody z tytułu opłat i prowizji	16 849	17 093	16 436	Fee and commission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3 577	3 773	4 030	Fee and commission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	688	1 307	1 403	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss, net
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	4 447	3 676	2 349	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	877	1 229	725	Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	939	1 790	2 072	Foreign exchange result
Wynik działalności bankowej	52 994	54 141	51 209	Result on banking activity
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	12	1,9	344	Result on derecognition of assets other than held for sale
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ...	508	821	1 052	Other net operating income
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-165	-79	-7,6	Result from hedge accounting

Tabl. 8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Koszty działania banku	23 938	24 844	24 641	General and administrative expenses
koszty pracownicze	12 764	13 334	13 319	 Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	11 174	11 510	11 321	 Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	2 370	2 376	2 443	Depreciation of fixed assets and intangible assets
Rezerwy	595	1 071	391	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	7 399	7 981	7 548	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym) ..	7 238	8 045	7 462	of which loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	94	294	167	Impairment on non-financial assets
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	-457	-365	147	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	18 497	17 953	17 556	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	–	Result of extraordinary items
Ujemna wartość firmy odniesiona do wyniku finansowego	–	–	–	Negative goodwill included in financial result
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności	9,4	-1,8	-17	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	1,5	-14	223	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	18 507	17 938	17 762	Gross profit (loss) from continuing operations
Zysk brutto	#	18 298	18 125	 Gross profit
Strata brutto	#	360	364	 Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	3 611	3 446	3 362	Income tax related to continuing operations
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	14 693	14 477	14 401	Net result (profit/loss) of the current year
Zysk netto	#	14 825	14 723	 Net profit
Strata netto	#	348	322	 Net loss

Tabl. 9. Banki komercyjne – wartość depozytów

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Depozyty ogółem	832 029	850 402	889 841	Deposits total
PLN	680 108	711 188	758 329	 PLN
EUR	82 401	86 948	81 617	 EUR
Inne niż PLN i EUR	69 521	52 265	49 895	 Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	154 232	143 781	146 813	Financial sector
PLN	85 878	97 815	103 547	 PLN
EUR	33 876	23 465	24 510	 EUR
Inne niż PLN i EUR	34 478	22 501	18 755	 Other than PLN, EUR
Sektor niefinansowy	634 965	653 409	694 602	Non-financial sector
PLN	564 487	579 384	617 155	 PLN
EUR	43 051	48 151	50 502	 EUR
Inne niż PLN i EUR	27 427	25 873	26 945	 Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	200 591	185 309	202 909	Enterprises
PLN	165 744	152 215	169 851	 PLN
EUR	23 203	25 038	25 541	 EUR
Inne niż PLN i EUR	11 644	8 056	7 517	 Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	420 889	453 274	476 300	Households
PLN	385 881	413 021	432 734	 PLN
EUR	19 362	22 579	24 327	 EUR
Inne niż PLN i EUR	15 646	17 674	19 239	Other than PLN, EUR
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	13 485	14 826	15 393	Non-profit institutions serving households
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	42 832	53 211	48 427	General government sektor
PLN	29 742	33 990	37 627	 PLN
EUR	5 474	15 331	6 604	 EUR
Inne niż PLN i EUR	7 616	3 891	4 195	 Other than PLN, EUR

Tabl. 10. Banki komercyjne – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przedsiębiorstwa	227 899	230 377	232 043	Enterprises
PLN	160 733	169 968	165 328	PLN
EUR	51 820	48 620	52 945	EUR
Inne niż PLN i EUR	15 347	11 789	13 770	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	15 784	15 021	12 964	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	30 032	32 378	32 341	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	99 779	103 097	102 099	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	79 905	77 483	82 228	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	183	112	66	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1 940	2 039	2 110	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	276	247	235	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	488 659	487 362	506 780	Households
PLN	278 512	299 340	329 115	PLN
EUR	34 120	33 379	32 487	EUR
Inne niż PLN i EUR	176 028	154 644	145 178	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	313 048	315 404	328 458	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	6 191	6 361	6 476	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	20 260	23 742	26 883	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	17 385	16 818	17 654	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	1 098	1 160	989	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	13 743	12 851	12 462	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	12 352	11 210	10 109	Consumer instalment, car loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	42 388	45 356	46 138	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	62 194	54 459	57 611	Consumer loans, other
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	3 701	4 358	4 766	Non-profit institutions serving households
PLN	3 682	4 344	4 753	PLN
EUR	14	10	9,3	EUR
Inne niż PLN i EUR	4,7	3,9	3,3	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	2 984	3 692	4 072	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	52	88	82	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	138	184	198	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	523	390	409	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	—	—	—	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	3,9	4,0	4,2	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,7	0,9	1,3	Loans in credit card account

Tabl. 11. Banki spółdzielcze – aktywa

Stan w dniu 31 XII

83

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Aktywa, razem	78 360	85 820	96 531	Assets total
Kasa i operacje z bankami centralnymi	1 502	1 812	1 902	 Cash and cash balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	17	11	36	 Financial assets held for trading
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	—	—	11	Financial assets designated at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	923	1 185	2 947	 Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	64 194	69 479	75 972	 Loans and other receivables (including financial leases
Instrumenty dłużne	2,8	9,5	3,0	 Debt instruments
Kredyty i pożyczki	64 192	69 470	75 969	 Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	9 068	10 340	12 541	 Held-to-maturity investments
Aktywa finansowe zabezpieczające	—	—	—	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	—	—	—	Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rzeczowe aktywa trwałe	2 124	2 259	2 353	 Tangible assets
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe.....	2 070	2 215	2 307	 Property, Plant and Equipment
Nieruchomości inwestycyjne	54	44	46	 Investment property
Wartości niematerialne i prawne	39	38	39	 Wartości niematerialne i prawne
Wartość firmy	1,9	2,2	0,1	 Goodwill
Inne	37	36	39	 Other
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	—	—	1,0	Investments in subsidiaries, associates and joint ventures
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	209	255	256	 Income tax assets
Pozostałe aktywa	223	356	343	 Other assets
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	60	83	130	Non-current assets and disposal groups classified as held for sale

Tabl. 12. Banki spółdzielcze – pasywa

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Pasywa, razem	78 360	85 820	96 531	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	70 181	76 704	86 657	 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	0,0	0,0	0,2	 Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0,0	–	–	 Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	–	–	–	 Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	68 500	75 032	85 006	 Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	–	–	–	 Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	–	–	–	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane.....	–	–	–	 Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rezerwy	156	193	212	 Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	104	117	71	 Income tax liabilities
Inne zobowiązania	761	584	524	 Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione, ale niewykazywane straty IBNR.....	193	210	201	 Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	467	568	642	 Deferred income
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	0,0	0,0	0,0	 Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały, w tym	8 179	9 116	9 874	 Total equity, of which
Kapitał podstawowy	814	779	788	 Issued capital
Kapitał zapasowy	5 999	6 830	7 794	 Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	50	52	54	 Reserve capital
Fundusz ogólnego ryzyka	393	421	437	 General risk reserve
Pozycje pozabilansowe	46 158	51 820	60 177	Off-balance sheet items

Tabl. 13. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przychody z działalności operacyjnej	6 767	7 602	6 993	Income from operating activity
Przychody z działalności bankowej	6 238	6 988	6 365	Income from banking activity
Koszty działalności operacyjnej	5 617	6 361	6 038	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	1 989	2 403	2 127	Cost of banking activity
Przychody z tytułu odsetek	5 092	5 838	5 201	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	4 650	5 305	4 778	of which loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	1 904	2 304	2 012	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	1 896	2 303	2 012	 of which financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	3 187	3 534	3 189	Net interest income
Przychody z tytułu dywidend	20	9,8	1,7	Dividend income
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 086	1 104	1 123	Fee and commission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	81	95	106	Fee and commission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	6,6	4,8	1,1	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss, net
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0,1	0,3	-0,8	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	0,0	0,0	-0,4	Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	30	27	31	Foreign exchange result
Wynik działalności bankowej	4 249	4 585	4 238	Result on banking activity
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	3,5	1,8	4,7	Result on derecognition of assets other than held for sale
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ...	46	90	79	Other net operating income
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	–	–	–	Result from hedge accounting

Tabl. 13. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Koszty działania banku	2 676	2 871	2 857	General and administrative expenses
koszty pracownicze	1 878	2 005	1 991	Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	798	866	867	Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	198	208	207	Depreciation of fixed assets and intangible assets
Rezerwy	56	79	67	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	196	260	243	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym) ..	195	257	234	of which loans and receivables measured at amortisedcost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	0,0	0,0	0,1	Impairment on non-financial assets
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	-25	-19	6,5	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	1 149	1 241	955	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	0,2	0,1	0,0	Result of extraordinary items
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności ...	–	–	–	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	–	–	–	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	1 149	1 241	955	Gross profit (loss) from continuing operations
Zysk brutto	#	1 246	963	Gross profit
Strata brutto	#	5,2	8,6	Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	251	273	209	Income tax related to continuing operations
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	898	968	745	Net result (profit/loss) of the current year
Zysk netto	#	974	754	Net profit
Strata netto	#	6,4	8,8	Net loss

Tabl. 14. Banki spółdzielcze – wartość depozytów

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Depozyty ogółem	67 039	73 479	83 335	Deposits total
PLN	66 368	72 631	82 240	 PLN
EUR	517	653	856	 EUR
Inne niż PLN i EUR	153	194	240	 Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	920	674	471	Financial sector
PLN	902	662	445	 PLN
EUR	16	11	21	 EUR
Inne niż PLN i EUR	1,2	1,0	5,0	 Other than PLN, EUR
Sektor niefinansowy	59 970	66 207	75 920	Non-financial sector
PLN	59 323	65 376	74 883	 PLN
EUR	495	638	802	 EUR
Inne niż PLN i EUR	152	193	235	 Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	5 371	5 948	6 820	Enterprises
PLN	5 272	5 845	6 682	 PLN
EUR	96	96	129	 EUR
Inne niż PLN i EUR	3,4	6,8	10,0	 Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	52 808	58 338	67 006	Households
PLN	52 265	57 616	66 116	 PLN
EUR	396	536	667	 EUR
Inne niż PLN i EUR	147	185	223	 Other than PLN, EUR
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	1 790	1 921	2 094	Non-profit institutions serving households
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	6 149	6 597	6 944	General government sektor
PLN	6 143	6 593	6 911	 PLN
EUR	5,3	3,9	33	 EUR
Inne niż PLN i EUR	0,1	0,1	0,0	 Other than PLN, EUR

Tabl. 15. Banki spółdzielcze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przedsiębiorstwa	11 987	14 175	16 321	Enterprises
PLN	11 967	14 136	16 245	PLN
EUR	20	39	69	EUR
Inne niż PLN i EUR	–	0,0	6,0	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	317	713	663	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	2 132	3 125	3 679	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	5 426	6 135	7 175	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	4 062	4 150	4 757	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	2,0	1,8	0,0	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	47	48	46	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,6	0,6	1,0	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	31 091	32 726	34 883	Households
PLN	31 064	32 698	34 852	PLN
EUR	25	26	29	EUR
Inne niż PLN i EUR	2,1	1,4	1,3	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	4 602	4 910	5 444	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	2 747	3 189	3 637	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	6 820	7 234	7 625	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	11 369	12 023	12 706	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	82	42	21	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	27	27	28	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	233	199	170	Consumer instalment, car loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	3 549	3 589	3 819	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	1 663	1 514	1 432	Consumer loans, other
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	431	445	475	Non-profit institutions serving households
PLN	430	445	475	PLN
EUR	0,5	–	–	EUR
Inne niż PLN i EUR	–	–	–	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	133	152	166	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	51	74	76	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	47	40	45	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	200	179	188	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	–	–	–	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	0,1	0,0	0,0	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,0	0,0	0,0	Loans in credit card account

Tabl. 16. **Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – aktywa**

Stan w dniu 31 XII

68

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Aktywa, razem	555 587	572 802	640 662	Assets total
Kasa i operacje z bankami centralnymi	17 838	32 444	25 070	 Cash and cash balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	18 357	14 471	14 278	 Financial assets held for trading
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	12 662	13 662	15 179	Financial assets designated at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	87 555	87 202	113 208	 Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	389 387	399 942	446 853	 Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	13 802	17 066	19 263	Debt instruments
Kredyty i pożyczki	375 585	382 876	427 590	Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	8 656	2 779	1 889	 Held-to-maturity investments
Aktywa finansowe zabezpieczające	1 501	2 232	1 986	 Instrumenty pochodne zabezpieczające
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	—	—	—	Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rzeczowe aktywa trwałe	5 328	5 576	5 517	 Tangible assets
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe.....	5 298	5 548	5 477	Property, Plant and Equipment
Nieruchomości inwestycyjne	29	28	40	Investment property
Wartości niematerialne i prawne	3 082	3 184	5 341	 Intangible assets
Wartość firmy	275	283	1 971	Goodwill
Inne	2 807	2 901	3 370	Other
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	3 376	3 636	3 883	Investments in subsidiaries, associates and joint ventures
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	2 283	1 975	2 742	 Income tax assets
Pozostałe aktywa	3 432	4 062	4 445	 Other assets
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 131	1 638	271	Non-current assets and disposal groups classified as held for sale

Tabl. 17. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – pasywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Pasywa, razem	555 587	572 802	640 662	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	490 033	498 782	560 080	 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	361	3,3	5,3	 Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	9 669	14 153	11 922	 Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	1 805	2 436	291	 Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	458 389	463 131	524 568	 Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	2 908	2 623	6 582	 Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	3 508	3 144	2 912	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	-17	16	-2,3	 Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rezerwy	1 492	1 731	1 639	 Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	1 327	1 431	923	 Income tax liabilities
Inne zobowiązania	8 721	8 317	9 367	 Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR)	1 872	1 798	1 873	 Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	–	–	–	 Deferred income
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	–	–	 Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały, w tym	65 555	74 021	80 583	 Total equity, of which
Kapitał podstawowy	2 542	2 558	2 747	 Issued capital
Kapitał zapasowy	28 995	32 597	39 100	 Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	16 691	19 396	21 324	 Reserve capital
Fundusz ogólnego ryzyka	4 993	5 343	5 633	 General risk reserve
Pozycje pozabilansowe	2 426 872	2 575 739	2 947 395	Off-balances sheet items

Tabl. 18. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat

91

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Przychody z działalności operacyjnej	51 371	69 687	72 584	<i>Income from operating activity</i>
Przychody z działalności bankowej	43 760	47 658	44 533	<i>Income from banking activity</i>
Koszty działalności operacyjnej	39 063	57 533	61 006	<i>Operating expenses</i>
Koszty działalności bankowej	16 215	19 004	16 198	<i>Cost of banking activity</i>
Przychody z tytułu odsetek	28 129	31 029	28 272	<i>Interest income</i>
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	22 321	24 969	23 050	<i>of which loans and other receivables (including financial leases)</i>
Koszty odsetek	11 486	13 746	11 060	<i>Interest expenses</i>
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	11 396	13 684	11 009	<i>.... of which financial liabilities measured at amortised cost</i>
Wynik z tytułu odsetek	16 643	17 283	17 212	<i>Net interest income</i>
Przychody z tytułu dywidend	627	459	474	<i>Dividend income</i>
Przychody z tytułu opłat i prowizji	9 305	9 352	9 935	<i>Fee and commission income</i>
Koszty z tytułu opłat i prowizji	1 736	1 890	2 183	<i>Fee and commission expenses</i>
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	205	712	854	<i>Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss, net</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1 478	1 540	648	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading</i>
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	570	812	438	<i>Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss</i>
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	453	385	957	<i>Foreign exchange result</i>
Wynik działalności bankowej	27 546	28 654	28 335	<i>Result on banking activity</i>
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	-1,1	-4,3	-7,9	<i>Result on derecognition of assets other than held for sale</i>
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	143	114	257	<i>Other net operating income</i>
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-115	-38	15	<i>Result from hedge accounting</i>

Tabl. 18. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Koszty działania banku	10 456	10 643	11 607	General and administrative expenses
koszty pracownicze	5 893	5 962	6 530	 Staff expenses
koszty ogólnego zarządu	4 563	4 681	5 077	 Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	1 311	1 254	1 383	Depreciation of fixed assets and intangible assets
Rezerwy	372	533	110	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	2 778	3 441	3 909	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym) ..	2 757	3 416	3 892	of which loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	47	235	114	Impairment on non-financial assets
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	-301	-465	104	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	12 308	12 153	11 578	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	–	Result of extraordinary items
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności ...	–	–	–	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	1,6	0,4	246	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	12 310	12 154	11 825	Gross profit (loss) from continuing operations
Zysk brutto	12 310	12 154	11 825	 Gross profit
Strata brutto	–	–	–	 Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	2 356	2 316	2 223	Income tax related to continuing operations
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	9 954	9 837	9 602	Net result (profit/loss) of the current year
Zysk netto	9 954	9 837	9 602	 Net profit
Strata netto	–	–	–	 Net loss

Tabl. 19. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość depozytów

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Depozyty ogółem	398 296	404 053	461 901	Deposits total
PLN	347 680	357 380	410 348	 PLN
EUR	30 066	31 034	33 649	 EUR
Inne niż PLN i EUR	20 550	15 638	17 905	 Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	33 529	35 757	37 688	Financial sector
PLN	26 660	30 640	33 814	 PLN
EUR	4 391	3 581	2 554	 EUR
Inne niż PLN i EUR	2 479	1 536	1 321	 Other than PLN, EUR
Sektor niefinansowy	351 175	354 895	408 943	Non-financial sector
PLN	307 813	313 798	361 837	 PLN
EUR	25 337	27 046	30 582	 EUR
Inne niż PLN i EUR	18 025	14 050	16 525	 Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	105 711	89 778	108 010	Enterprises
PLN	84 348	73 579	89 864	 PLN
EUR	13 347	13 003	14 059	 EUR
Inne niż PLN i EUR	8 016	3 195	4 086	 Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	237 519	256 787	291 272	Households
PLN	215 766	232 129	262 624	 PLN
EUR	11 824	13 878	16 298	 EUR
Inne niż PLN i EUR	9 929	10 780	12 351	 Other than PLN, EUR
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	7 945	8 330	9 662	Non-profit institutions serving households
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	13 592	13 401	15 270	General government sektor
PLN	13 207	12 942	14 697	 PLN
EUR	338	408	513	 EUR
Inne niż PLN i EUR	46	52	59	 Other than PLN, EUR

Tabl. 20. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przedsiębiorstwa	120 415	118 637	125 042	Enterprises
PLN	81 898	84 816	87 398	PLN
EUR	29 752	27 398	31 165	EUR
Inne niż PLN i EUR	8 766	6 423	6 479	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	7 143	6 784	5 752	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	14 459	14 830	15 404	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	49 553	49 717	51 574	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	49 080	47 155	52 166	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	—	—	0,0	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	47	30	20	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	133	121	126	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	202 451	206 754	237 707	Households
PLN	136 916	148 623	172 432	PLN
EUR	8 162	7 986	9 698	EUR
Inne niż PLN i EUR	57 373	50 146	55 577	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	133 420	137 438	163 875	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	3 236	3 670	3 920	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	10 848	12 487	14 415	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	9 887	8 852	8 938	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	581	644	496	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	3 610	3 783	4 262	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	438	473	503	Consumer instalment, car loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	18 543	24 261	23 585	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	21 888	15 147	17 712	Consumer loans, other
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	2 524	3 103	3 622	Non-profit institutions serving households
PLN	2 513	3 094	3 614	PLN
EUR	10	8,2	7,6	EUR
Inne niż PLN i EUR	0,7	0,6	0,3	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	2 162	2 723	3 204	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	6,7	8,9	17	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	84	128	150	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	270	242	249	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	—	—	—	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	0,6	0,5	0,4	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,5	0,7	1,0	Loans in credit card account

Tabl. 21. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – aktywa

Stan w dniu 31 XII

55

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Aktywa, razem	179 146	172 223	173 288	Assets total
Kasa i operacje z bankami centralnymi	7 275	9 987	7 469	 Cash and cash balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16 366	19 371	17 870	 Financial assets held for trading
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	—	—	—	Financial assets designated at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	17 121	10 186	12 899	 Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	132 858	126 962	128 757	 Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	902	820	733	 Debt instruments
Kredyty i pożyczki	131 956	126 142	128 024	 Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	1 567	1 483	1 793	 Held-to-maturity investments
Aktywa finansowe zabezpieczające	37	120	96	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	3,9	4,1	2,9	Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rzeczowe aktywa trwałe	722	689	638	 Tangible assets
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe	722	680	638	 Property, Plant and Equipment
Nieruchomości inwestycyjne	—	9,2	0,2	 Investment property
Wartości niematerialne i prawne	558	885	905	 Intangible assets
Wartość firmy	26	60	60	 Goodwill
Inne	532	826	845	 Other
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	254	278	435	Investments in subsidiaries, associates and joint ventures
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	1 438	1 441	1 350	 Income tax assets
Pozostałe aktywa	917	806	1 065	 Other assets
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	28	11	6,8	Non-current assets and disposal groups classified as held for sale

Tabl. 22. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – pasywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Pasywa, razem	179 146	172 223	173 288	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	163 799	154 979	156 473	 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	–	–	–	 Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	4 532	4 990	4 185	 Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	–	–	0,8	 Financial liabilities designated at fair value through profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	153 622	144 872	146 615	 Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	–	–	–	 Financial liabilities associated with transferred financial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	57	75	41	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	–	–	-0,2	 Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rezerwy	388	390	515	 Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	311	214	160	 Income tax liabilities
Inne zobowiązania	3 890	3 385	3 927	 Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR)	716	813	757	 Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	283	240	273	 Deferred income
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	–	–	 Liabilities included in disposal groups classified as held for sale
Kapitały, w tym	15 347	17 243	16 815	 Total equity, of which
Kapitał podstawowy	7 275	8 220	7 908	 Issued capital
Kapitał zapasowy	4 915	5 235	5 559	 Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	1 396	1 613	1 601	 Reserve capital
Fundusz ogólnego ryzyka	1 026	1 172	1 185	 General risk reserve
Pozycje pozabilansowe	713 348	749 493	666 555	Off-balances sheet items

Tabl. 23. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przychody z działalności operacyjnej	17 575	17 706	15 604	Income from operating activity
Przychody z działalności bankowej	13 214	13 374	10 992	Income from banking activity
Koszty działalności operacyjnej	15 482	15 945	14 009	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	5 408	5 932	4 067	Cost of banking activity
Przychody z tytułu odsetek	8 534	8 787	7 274	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	7 532	7 747	6 513	of which loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	4 066	4 756	3 333	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	4 034	4 714	3 322	 of which financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	4 467	4 030	3 942	Net interest income
Przychody z tytułu dywidend	46	49	44	Dividend income
Przychody z tytułu opłat i prowizji	2 316	2 245	2 215	Fee and commission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	709	684	648	Fee and commission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	-2,8	22	13	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss, net
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1 214	1 211	852	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	1,3	–	0,7	Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	474	568	506	Foreign exchange result
Wynik działalności bankowej	7 807	7 442	6 925	Result on banking activity
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	1,2	-0,2	0,0	Result on derecognition of assets other than held for sale
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	98	341	476	Other net operating income
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-39	-12	-15	Result from hedge accounting

Tabl. 23. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Koszty działania banku	4 090	4 475	4 551	<i>General and administrative expenses</i>
koszty pracownicze	2 011	2 190	2 287	<i>.... Staff expenses</i>
koszty ogólnego zarządu	2 079	2 285	2 265	<i>.... Administrative expenses</i>
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	305	361	340	<i>Depreciation of fixed assets and intangible assets</i>
Rezerwy	114	63	97	<i>Provisions</i>
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	1 162	1 077	758	<i>Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning</i>
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym) ..	1 162	1 076	740	<i>of which loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)</i>
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	5,0	21	19	<i>Impairment on non-financial assets</i>
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	-96	-15	-26	<i>Result of incurred but not reported losses IBNR</i>
Wynik z działalności operacyjnej	2 093	1 761	1 596	<i>Result from operating activity</i>
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	–	<i>Result of extraordinary items</i>
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności ...	0,0	–	–	<i>Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method</i>
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	-0,2	-14	0,5	<i>Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations</i>
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	2 093	1 746	1 596	<i>Gross profit (loss) from continuing operations</i>
Zysk brutto	2 289	1 911	1 775	<i>.... Gross profit</i>
Strata brutto	195	165	179	<i>.... Gross loss</i>
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	454	366	338	<i>Income tax related to continuing operations</i>
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	1 436	1 365	1 260	<i>Net result (profit/loss) of the current year</i>
Zysk netto	1 770	1 529	1 429	<i>.... Net profit</i>
Strata netto	334	164	168	<i>.... Net loss</i>

Tabl. 24. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość depozytów

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Depozyty ogółem	129 555	116 968	113 297	Deposits total
PLN	84 498	80 855	80 469	 PLN
EUR	28 915	22 629	21 617	 EUR
Inne niż PLN i EUR	16 142	13 484	11 211	 Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	53 964	43 703	43 532	Financial sector
PLN	18 094	18 994	20 786	 PLN
EUR	22 454	15 103	14 354	 EUR
Inne niż PLN i EUR	13 416	9 606	8 392	 Other than PLN, EUR
Sektor niefinansowy	75 140	72 679	69 085	Non-financial sector
PLN	65 974	61 313	59 031	 PLN
EUR	6 451	7 500	7 246	 EUR
Inne niż PLN i EUR	2 715	3 866	2 807	 Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	33 974	32 949	33 763	Enterprises
PLN	27 754	25 457	27 218	 PLN
EUR	4 606	5 155	5 337	 EUR
Inne niż PLN i EUR	1 613	2 337	1 208	 Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	40 260	38 823	34 699	Households
PLN	37 342	35 001	31 230	 PLN
EUR	1 825	2 298	1 889	 EUR
Inne niż PLN i EUR	1 093	1 523	1 580	 Other than PLN, EUR
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	906	907	623	Non-profit institutions serving households
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	451	586	680	General government sektor
PLN	429	549	651	 PLN
EUR	11	26	17	 EUR
Inne niż PLN i EUR	11	11	12	 Other than PLN, EUR

Tabl. 25. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

100

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Przedsiębiorstwa	37 245	35 323	34 764	Enterprises
PLN	23 468	22 851	20 356	 PLN
EUR	10 548	10 214	9 515	 EUR
Inne niż PLN i EUR	3 229	2 259	4 893	 Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	618	221	125	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	4 614	6 414	5 844	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	18 249	17 840	18 634	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	12 229	9 310	8 473	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	88	30	40	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1 436	1 498	1 638	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	12	9,0	10	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	84 548	77 744	80 121	Households
PLN	39 891	37 106	41 320	 PLN
EUR	17 775	17 293	16 964	 EUR
Inne niż PLN i EUR	26 882	23 345	21 837	 Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	48 883	48 086	49 902	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	1 017	931	824	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	2 480	2 759	2 441	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	639	548	503	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	99	33	29	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	3 654	3 383	3 253	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	6 034	5 031	3 988	Consumer instalment, car loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	9 350	6 939	8 671	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	12 392	10 033	10 511	Consumer loans, other
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	683	702	50	Non-profit institutions serving households
PLN	679	700	49	 PLN
EUR	3,3	1,1	0,9	 EUR
Inne niż PLN i EUR	0,8	0,5	0,0	 Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	653	669	14	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	5,8	6,5	10	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	12	11	7,4	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	10	12	15	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	—	—	—	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	2,6	3,0	2,8	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,0	0,0	0,1	Loans in credit card account

Tabl. 26. Banki giełdowe – aktywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł <i>in mln zł</i>			
Aktywa, razem	884 649	930 674	970 958	Assets total
Kasa i operacje z bankami centralnymi	28 037	48 858	39 398	 Cash and cash balances with central banks
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	29 077	24 670	22 944	 Financial assets held for trading
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	23 770	21 691	23 875	Financial assets designated at fair value through profit and loss
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	128 175	138 249	162 608	 Available-for-sale financial assets
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	631 730	657 049	684 632	 Loans and other receivables (including financial leases)
Instrumenty dłużne	18 274	22 863	24 592	 Debt instruments
Kredyty i pożyczki	613 456	634 186	660 040	 Loans and advances
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	12 768	6 274	3 031	 Held-to-maturity investments
Aktywa finansowe zabezpieczające	1 838	2 854	2 415	 Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezpieczenia wartości godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	–	–	–	Fair value changes of the hedged items in portfolio hedge of interest rate risk
Rzeczowe aktywa trwałe	7 611	7 911	7 622	 Tangible assets
Nieruchomości i rzeczowe aktywa trwałe.....	7 528	7 836	7 442	 Property, Plant and Equipment
Nieruchomości inwestycyjne	83	75	180	 Investment property
Wartości niematerialne i prawne	5 126	5 595	7 786	 Intangible assets
Wartość firmy	1 760	1 767	3 441	 Goodwill
Inne	3 366	3 828	4 344	 Other
Inwestycje w jednostkach zależnych stowarzyszonych i współkontrolowanych	4 506	4 813	5 094	Investments in subsidiaries, associates and joint ventures
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	4 607	4 389	4 629	 Income tax assets
Pozostałe aktywa	5 238	6 531	6 489	 Other assets
Aktywa trwałe (lub grupy aktywów) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	2 166	1 788	435	Non-current assets and disposal groups classified as held for sale

Tabl. 27. Banki giełdowe – pasywa

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Pasywa, razem	884 649	930 674	970 958	Total equity and total liabilities
Zobowiązania, razem	790 754	822 413	857 933	 Total liabilities
Zobowiązania wobec banków centralnych	363	5,5	5,8	Amount due to central banks
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17 543	22 743	17 845	Financial liabilities held for trading
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	1 805	2 436	291	Financial liabilities designated at fair valuethrough profit and loss
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	741 899	769 612	809 259	Financial liabilities measured at amortised cost
Zobowiązania finansowe z tytułu przeniesienia aktywów finansowych	2 908	2 623	6 634	Financial liabilities associated with transferredfinancial assets
Zobowiązania finansowe zabezpieczające	6 760	4 980	4 327	Derivatives – Hedge accounting
Różnice z zabezp. wart. godziwej przed ryzykiem stopy procentowej przypadające na pozycje zabezpieczane	-4,3	24	3,8	Fair value changes of the hedged items in portfoliohedge of interest rate risk
Rezerwy	1 907	2 436	2 046	Provisions
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	1 894	2 091	1 129	Income tax liabilities
Inne zobowiązania	12 296	12 218	13 406	Other liabilities
Rezerwa na ryzyko ogólne/poniesione, ale niewykazywane straty (IBNR)	3 384	3 243	2 987	Provision for incurred but not reported losses IBNR
Przychody zastrzeżone	–	–	–	Deferred income
Zobowiązania związane z grupą aktywów zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	–	–	–	Liabilities included in disposal groups classified asheld for sale
Kapitały, w tym	93 895	108 261	113 025	 Total equity, of which
Kapitał podstawowy	8 663	11 313	10 014	Issued capital
Kapitał zapasowy	42 222	48 227	54 042	Supplementary capital
Kapitały rezerwowe	20 965	24 719	28 086	Reserve capital
Fundusz ogólnego ryzyka	6 605	7 065	6 914	General risk reserve
Pozycje pozabilansowe	3 720 223	3 801 463	3 928 586	Off-balances sheet items

Tabl. 28. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Przychody z działalności operacyjnej	87 414	113 338	101 988	Income from operating activity
Przychody z działalności bankowej	71 097	79 424	65 861	Income from banking activity
Koszty działalności operacyjnej	71 673	98 155	87 107	Operating expenses
Koszty działalności bankowej	30 063	35 931	25 018	Cost of banking activity
Przychody z tytułu odsetek	44 475	50 312	43 354	Interest income
w tym, kredyty i inne należności (łącznie z leasingiem finansowym)	35 036	39 945	35 366	of which loans and other receivables (including financial leases)
Koszty odsetek	19 998	24 815	18 689	Interest expenses
w tym, zobowiązania finansowe wyceniane metodą amortyzowanego kosztu	19 587	24 456	18 489	 of which financial liabilities measured at amortised cost
Wynik z tytułu odsetek	24 477	25 497	24 665	Net interest income
Przychody z tytułu dywidend	711	629	685	Dividend income
Przychody z tytułu opłat i prowizji	13 357	13 968	13 535	Fee and commission income
Koszty z tytułu opłat i prowizji	2 596	2 887	3 156	Fee and commission expenses
Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat – netto	640	1 303	1 354	Realised gains (losses) on financial assets and liabilities not measured at fair value through profit and loss, net
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	3 011	2 357	1 415	Gains (losses) on financial assets and liabilities held for trading
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat	876	1 229	724	Gains (losses) on financial assets and liabilities designated at fair value through profit and loss
Wynik z tytułu różnic kursowych netto (rewaluacja)	560	1 397	1 621	Foreign exchange result
Wynik działalności bankowej	41 034	43 493	40 843	Result on banking activity
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania składników aktywów innych niż przeznaczone do sprzedaży	11	1,8	-8,3	Result on derecognition of assets other than held for sale
Wynik z tytułu pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych ..	315	317	474	Other net operating income
Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń	-126	-68	8,1	Result from hedge accounting

Tabl. 28. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat (dok.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Koszty działania banku	17 673	18 715	18 398	General and administrative expenses
koszty pracownicze	9 599	10 292	10 172	 taff expenses
koszty ogólnego zarządu	8 074	8 423	8 227	 Administrative expenses
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	1 861	1 862	1 942	Depreciation of fixed assets and intangible assets
Rezerwy	436	1 006	279	Provisions
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat/ Wynik z tytułu rezerw celowych	5 178	6 309	5 937	Impairment on financial assets not designated at fair value through profit and loss / Net provisioning
w tym, kredytów i pożyczek wycenianych według zamortyzowanego kosztu (łącznie z leasingiem finansowym) ..	5 134	6 283	5 905	of which loans and receivables measured at amortised cost (including financial leases)
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	60	272	144	Impairment on non-financial assets
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazywanych strat (IBNR)/ Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	-285	-396	264	Result of incurred but not reported losses IBNR
Wynik z działalności operacyjnej	15 741	15 183	14 881	Result from operating activity
Wynik na operacjach nadzwyczajnych	–	–	–	Result of extraordinary items
Udział w zyskach (stratach) netto jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć rozliczanych metodą praw własności ...	–	–	–	Share in net profits (losses) of associated units and joint ventures accounted according to the equity method
Wynik z aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży niezakwalifikowanych jako działalność zaniechana	1,6	0,4	223	Result on non-current assets and disposal groups classified as held for sale not qualified as discontinued operations
Zysk (Strata) brutto z działalności kontynuowanej	15 743	15 183	15 103	Gross profit (loss) from continuing operations
Zysk brutto	15 743	#	15 103	 Gross profit
Strata brutto	–	#	–	 Gross loss
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	3 077	2 962	2 879	Income tax related to continuing operations
Wynik (Zysk/Strata) netto roku bieżącego	12 666	12 221	12 225	Net result (profit/loss) of the current year
Zysk netto	12 666	#	12 225	 Net profit
Strata netto	–	#	–	 Net loss

Tabl. 29. Banki giełdowe – wartość depozytów

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł in mln zł			
Depozyty ogółem	625 198	653 161	695 854	Deposits total
PLN	533 996	570 743	609 247	 PLN
EUR	46 590	47 879	52 466	 EUR
Inne niż PLN i EUR	44 611	34 539	34 142	 Other than PLN, EUR
Sektor finansowy	75 171	72 872	72 990	Financial sector
PLN	43 585	53 400	54 185	 PLN
EUR	10 803	6 868	8 714	 EUR
Inne niż PLN i EUR	20 783	12 603	10 091	 Other than PLN, EUR
Sektor niefinansowy	525 782	555 679	596 291	Non-financial sector
PLN	466 926	493 529	529 483	 PLN
EUR	35 140	40 339	42 890	 EUR
Inne niż PLN i EUR	23 716	21 811	23 918	 Other than PLN, EUR
Przedsiębiorstwa	158 381	146 235	162 035	Enterprises
PLN	130 556	120 940	135 896	 PLN
EUR	18 094	19 687	19 974	 EUR
Inne niż PLN i EUR	9 732	5 608	6 165	 Other than PLN, EUR
Gospodarstwa domowe	355 628	396 204	420 258	Households
PLN	325 147	359 947	380 351	 PLN
EUR	16 596	20 167	22 302	 EUR
Inne niż PLN i EUR	13 885	16 090	17 605	 Other than PLN, EUR
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	11 773	13 241	13 998	Non-profit institutions serving households
Sektor instytucji rządowych i samorządowych	24 245	24 610	26 573	General government sektor
PLN	23 485	23 813	25 579	 PLN
EUR	648	672	862	 EUR
Inne niż PLN i EUR	113	125	133	 Other than PLN, EUR

Tabl. 30. Banki giełdowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla sektora niefinansowego

Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	Specification
	w mln zł			
Przedsiębiorstwa	167 147	172 583	175 283	Enterprises
PLN	117 378	127 845	126 490	PLN
EUR	38 154	35 603	40 270	EUR
Inne niż PLN i EUR	11 615	9 135	8 524	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	9 099	8 679	7 017	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	20 434	20 528	21 352	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	74 075	79 452	78 093	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	62 927	63 305	68 252	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	36	14	3,0	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	322	366	342	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	253	238	224	Loans in credit card account
Gospodarstwa domowe	376 218	385 450	400 310	Households
PLN	214 109	240 205	263 466	PLN
EUR	15 431	16 010	15 449	EUR
Inne niż PLN i EUR	146 678	129 235	121 396	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	256 178	260 076	270 252	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	4 769	5 015	4 995	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	16 140	18 392	20 029	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	14 765	14 030	14 590	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	655	951	788	Loans for purchase of securities
Kredyty w rachunku karty kredytowej	9 481	9 093	8 912	Loans in credit card account
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, samochodowe	5 789	5 914	5 572	Consumer instalment, car loans
Kredyty na cele konsumpcyjne, ratalne, pozostałe	32 441	37 933	36 965	Consumer instalment loans, other
Kredyty na cele konsumpcyjne, pozostałe	36 000	34 046	38 208	Consumer loans, other
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	2 751	3 356	4 380	Non-profit institutions serving households
PLN	2 737	3 344	4 368	PLN
EUR	11	9,0	8,4	EUR
Inne niż PLN i EUR	4,0	3,4	3,3	Other than PLN, EUR
Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	2 235	2 800	3 803	Housing real estate loans
Kredyty na nieruchomości niemieszkaniowe	33	37	36	Other real estate loans
Kredyty operacyjne	115	166	184	Operating loans
Kredyty inwestycyjne	366	351	354	Investment loans
Kredyty na zakup papierów wartościowych	—	—	—	Loans for purchase of securities
Kredyty samochodowe	1,2	0,8	1,0	Car loans
Kredyty w rachunku karty kredytowej	0,7	0,9	1,2	Loans in credit card account

SPIS TABLIC (ANEKS STATYSTYCZNY – WYBRANE TABLICE)

LIST OF CHARTS (STATISTICAL APPENDIX – SELECTED TABLES)

TABL. 1. BANKI OGÓŁEM – AKTYWA	71
TABL. 2. BANKI OGÓŁEM – PASYWA	72
TABL. 3. BANKI OGÓŁEM – RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	73
TABL. 4. BANKI OGÓŁEM – WARTOŚĆ DEPOZYTÓW	75
TABL. 5. BANKI OGÓŁEM – RODZAJE I PRZEZNACZENIE KREDYTÓW DLA SEKTORA NIEFINANSOWEGO	76
TABL. 6. BANKI KOMERCYJNE – AKTYWA	77
TABL. 7. BANKI KOMERCYJNE – PASYWA	78
TABL. 8. BANKI KOMERCYJNE – RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	79
TABL. 9. BANKI KOMERCYJNE – WARTOŚĆ DEPOZYTÓW	81
TABL. 10. BANKI KOMERCYJNE – RODZAJE I PRZEZNACZENIE KREDYTÓW DLA SEKTORA NIEFINANSOWEGO	82
TABL. 11. BANKI SPÓŁDZIELCZE – AKTYWA	83
TABL. 12. BANKI SPÓŁDZIELCZE – PASYWA	84
TABL. 13. BANKI SPÓŁDZIELCZE – RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	85
TABL. 14. BANKI SPÓŁDZIELCZE – WARTOŚĆ DEPOZYTÓW	87
TABL. 15. BANKI SPÓŁDZIELCZE – RODZAJE I PRZEZNACZENIE KREDYTÓW DLA SEKTORA NIEFINANSOWEGO ...	88
TABL. 16. PIĘĆ BANKÓW KOMERCYJNYCH O NAJWIĘKSZEJ WARTOŚCI AKTYWÓW – AKTYWA	89
TABL. 17. PIĘĆ BANKÓW KOMERCYJNYCH O NAJWIĘKSZEJ WARTOŚCI AKTYWÓW – PASYWA	90
TABL. 18. PIĘĆ BANKÓW KOMERCYJNYCH O NAJWIĘKSZEJ WARTOŚCI AKTYWÓW – RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	91
TABL. 19. PIĘĆ BANKÓW KOMERCYJNYCH O NAJWIĘKSZEJ WARTOŚCI AKTYWÓW – WARTOŚĆ DEPOZYTÓW ...	93
TABL. 20. PIĘĆ BANKÓW KOMERCYJNYCH O NAJWIĘKSZEJ WARTOŚCI AKTYWÓW – RODZAJE I PRZEZNACZENIE KREDYTÓW DLA SEKTORA NIEFINANSOWEGO	94
TABL. 21. BANKI ZE 100% UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO – AKTYWA	95
TABL. 22. BANKI ZE 100% UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO – PASYWA	96
TABL. 23. BANKI ZE 100% UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO – RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	97
TABL. 24. BANKI ZE 100% UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO – WARTOŚĆ DEPOZYTÓW	99
TABL. 25. BANKI ZE 100% UDZIAŁEM KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO – RODZAJE I PRZEZNACZENIE KREDYTÓW DLA SEKTORA NIEFINANSOWEGO	100
TABL. 26. BANKI GIEŁDOWE – AKTYWA	101
TABL. 27. BANKI GIEŁDOWE – PASYWA	102
TABL. 28. BANKI GIEŁDOWE – RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	103
TABL. 29. BANKI GIEŁDOWE – WARTOŚĆ DEPOZYTÓW	105
TABL. 30. BANKI GIEŁDOWE – RODZAJE I PRZEZNACZENIE KREDYTÓW DLA SEKTORA NIEFINANSOWEGO	106

SŁOWNICZEK POJĘĆ

Koszty działalności operacyjnej – koszty działalności bankowej (w tym koszty z tytułu: odsetek, opłat i prowizji) i inne koszty operacyjne (w tym koszty: działania banku, amortyzacji oraz utworzone odpisy z tytułu utraty wartości aktywów).

Przychody z działalności operacyjnej – przychody z działalności bankowej (w tym przychody z tytułu: odsetek, opłat i prowizji oraz dywidend) i inne przychody operacyjne (w tym z tytułu pozostałych przychodów operacyjnych oraz rozwiązania odpisów z tytułu utraty wartości aktywów).

Wskaźnik zwrotu na aktywach ROA – wyrażona w procentach relacja wyniku finansowego netto do średniej wielkości aktywów z końca roku poprzedniego i bieżącego.

Wskaźnik zwrotu z kapitału ROE – wyrażona w procentach relacja wyniku finansowego netto do średniej wielkości kapitału własnego z końca roku poprzedniego i bieżącego.

Definicje pozostałych pojęć wykorzystywanych w publikacji są zgodne z „Instrukcją uzupełniającą do pakietu FINREP”, NBP (www.nbp.pl/statystyka/sprawozdawczosc/form/instrukcja-FINREP.pdf).

GLOSSARY

Operating expenses – cost of banking activities (of which costs of: interest, fee and commission) and another operating costs (of which other operating costs and increase of impairment).

Income from operating activities – income from banking activities (of which income from: interest, fee and commission, dividends) and another operating income (of which other operating income and dissolution of impairment).

Return on assets ROA – a percentage relation of net profit/loss to average value of assets from end of previous year and current year.

Return on equity ROE – a percentage relation of net profit/loss to average value of own equity from end of previous year and current year.

Definitions of other terms used in this publication are consistent with „Instrukcja uzupełniająca do pakietu FINREP”, NBP (www.nbp.pl/statystyka/sprawozdawczosc/form/instrukcja-FINREP.pdf).

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

AE	Gospodarki wysoko rozwinięte (wg MFW, <i>Advanced Economies</i>)
BAEL	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności
BIS	Bank Rozrachunków Międzynarodowych (<i>Bank for International Settlements</i>)
BIZ	Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (<i>foreign direct investment</i>)
CPI	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (<i>Consumer Price Index</i>)
CRD	Dyrektywa dotycząca wymogów kapitałowych (<i>Capital Requirement Directive</i>)
CRD IV	Dyrektywa w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającą dyrektywę 2002/87/WE i uchylającą dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (<i>Capital Requirements Directive IV</i>)
CRR	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (<i>Capital Requirements Regulation</i>)
EBA	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (<i>European Banking Authority</i>)
EBC	Europejski Bank Centralny (<i>European Central Bank</i>)
ECOFIN	Rada do spraw gospodarczych i finansowych Rady Unii Europejskiej (<i>Economic and Financial Affairs Council</i>)
EDP	Procedura nadmiernego deficytu (<i>Excessive Deficit Procedure</i>)
EEAG	Europejska Grupa Doradztwa Ekonomicznego (<i>European Economic Advisory Group</i>)
EFSF	Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej
EFSM	Europejskiego Mechanizmu Stabilizacji Finansowej
EMDE	Gospodarki wschodzące i rozwijające się (<i>Emerging Markets and Developing Economies</i>)
EMS	Europejski Mechanizm Stabilizacyjny (<i>European Stability Mechanism</i>)
ESA	Europejski System Rachunków Narodowych i Regionalnych (<i>European System of National and Regional Accounts</i>)
Fed	System Rezerwy Federalnej USA (<i>Federal Reserve</i>)
FOMC	Federalny Komitet do spraw Operacji Otwartego Rynku (<i>Federal Open Market Committee</i>)
GPW	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie (<i>Warsaw Stock Exchange</i>)
GUS	Główny Urząd Statystyczny (<i>Central Statistical Office</i>)
KE	Komisja Europejska (<i>European Commission</i>)
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego (<i>Polish Financial Supervision Authority</i>)
LIBOR	Stopa procentowa kredytów oferowanych na rynku międzybankowym (<i>London Interbank Offered Rate</i>)

LTRO	Operacja długoterminowego refinansowania prowadzona przez Europejski Bank Centralny (<i>Long Term Refinancing Operation</i>)
MF	Ministerstwo Finansów (<i>Ministry of Finance</i>)
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy (<i>International Monetary Fund</i>)
MG	Ministerstwo Gospodarki (<i>Ministry of Economy</i>)
MOP	Międzynarodowa Organizacja Pracy (<i>International Labour Organization</i>)
NBP	Narodowy Bank Polski (<i>National Bank of Poland</i>)
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OMT	Bezwarunkowe transakcje monetarne (<i>Outright Monetary Transactions</i>)
PKB	Produkt krajowy brutto (<i>Gross Domestic Product</i>)
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności (<i>Polish Classification of Activities, NACE</i>)
POLONIA	Stawka referencyjna "POLONIA" (<i>Polish Overnight Index Average "POLONIA"</i>)
QQE	Luzowanie ilościowe i jakościowe (<i>Quantitative and Qualitative Easing</i>)
RE	Rada Europejska (<i>European Council</i>)
ROA	Rentowność aktywów ogółem (<i>Return on assets</i>)
ROE	Rentowność kapitałów własnych (<i>Return on equity</i>)
RPP	Rada Polityki Pieniężnej (<i>Monetary Policy Council</i>)
SNA	System Rachunków Narodowych (<i>The System of National Accounts</i>)
UE	Unia Europejska (<i>European Union</i>)
UNCTAD	Konferencja Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (<i>United Nations Conference on Trade and Development</i>)
WEO	Raport o stanie gospodarki światowej (<i>World Economic Outlook</i>)
WIBOR	Wysokość oprocentowania pożyczek na polskim rynku międzybankowym (<i>Warsaw Interbank Offered Rate</i>)
WIG	Warszawski Indeks Giełdowy (<i>Warsaw Stock Exchange</i>)
WTO	Światowa Organizacja Handlu (<i>World Trade Organization</i>)

SPIS WYKRESÓW W TEKŚCIE
LIST OF CHARTS IN THE TEXT

WYKRES 1. ZMIANY PKB W WYBRANYCH PAŃSTWACH I GRUPACH PAŃSTW	9
WYKRES 2. SALDO I DŁUG SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH	10
WYKRES 3. NAPŁYW BIZ WEDŁUG WYBRANYCH GOSPODAREK NA ŚWIECIE	13
WYKRES 4. PODSTAWOWE STOPY PROCENTOWE BANKÓW CENTRALNYCH	15
WYKRES 5. ZNORMALIZOWANE INDEKSY GIEŁD	16
WYKRES 6. RENTOWNOŚĆ OBLIGACJI 10-LETNICH	16
WYKRES 7. SKALA WPŁYWU POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII NA WZROST REALNY PKB	19
WYKRES 8. SALDO I DŁUG SEKTORA INSTYTUCJI RZĄDOWYCH I SAMORZĄDOWYCH W POLSCE	21
WYKRES 9. ZMIANA LICZBY PRACUJĄCYCH W POLSCE (W STOSUNKU DO ANALOGICZNEGO KWARTAŁU POPRIEDNIEGO ROKU) ORAZ STOPA BEZROBOCIA W POLSCE	21
WYKRES 10. STRUKTURA AKTYWÓW FINANSOWYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH.....	25
WYKRES 11. ZNORMALIZOWANE INDEKSY WIG I WIG-BANKI	26
WYKRES 12. STOPY PROCENTOWE NBP.....	27
WYKRES 13. STAWKA POLONIA I STOPA REFERENCYJNA NBP	28
WYKRES 14. ZMIANA LICZBY PRACUJĄCYCH W PRZELICZENIU NA PEŁNE ETATY W POLSKIM SEKTORZE BANKOWYM (R/R).....	45
WYKRES 15. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI WEDŁUG GRUP BANKÓW, W LATACH 2009-2013.....	48
WYKRES 16. PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO W LATACH 2012-2013.	59
WYKRES 17. SUMA BILANSOWA SEKTORA BANKOWEGO	59
WYKRES 18. PASywa POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO	63
WYKRES 19. DEPOZYTY POLSKIEGO SEKTORA BANKOWEGO	64
WYKRES 20. WYBRANE POZYCJE RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT SEKTORA BANKOWEGO	67

SPIS TABLIC W TEKŚCIE

LIST OF TABLES IN THE TEXT

TABL. 1. MIESZKANIA, NA KTÓRYCH BUDOWĘ WYDANO POZWOLENIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO ORAZ KTÓRE ODDANO DO UŻYTKOWANIA (W TYS.)	24
TABL. 2. DANE DOTYCZĄCE SEKTORA BANKOWEGO W UE	29
TABL. 3. DYNAMIKA WARTOŚCI AKTYWÓW SEKTORA BANKOWEGO W KRAJACH UE (AKTYWA WYCENIONO W EUR)	30
TABL. 4. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTOWEGO BANKÓW W KRAJACH UE W LATACH 2012–2013	32
TABL. 5. WSPÓŁCZYNNIKI WYPŁACALNOŚCI BANKÓW W KRAJACH UE W LATACH 2012–2013 W % AKTYWÓW OGÓŁEM WSZYSTKICH BANKÓW W DANYM KRAJU	33
TABL. 6. ROZKŁAD WSPÓŁCZYNNIKA ROE BANKÓW W KRAJACH UE W LATACH 2012–2013 W % AKTYWÓW BANKÓW OGÓŁEM W DANYM KRAJU	35
TABL. 7. UDZIAŁY PIĘCIU NAJWIĘKSZYCH INSTYTUCJI KREDYTOWYCH W AKTYWACH OGÓŁEM INSTYTUCJI KREDYTOWYCH W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ	36
TABL. 8. ŚREDNIA LICZBA ZATRUDNIONYCH W KRAJOWYCH INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2009-2013	37
TABL. 9. LICZBA BANKÓW W POLSCE (STAN W DNIU 31 XII)	40
TABL. 10. UDZIAŁ KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO W KAPITAŁE (FUNDUSZU) PODSTAWOWYM WEDŁUG KRAJU POCHODZENIA ^A	41
TABL. 11. SIEĆ ODDZIAŁÓW ORAZ INNYCH PLACÓWEK BANKÓW W POLSCE (STAN W DNIU 31 XII)	42
TABL. 12. LICZBA PRACUJĄCYCH W POLSKIM SEKTORZE BANKOWYM (STAN W DNIU 31 XII)	44
TABL. 13. LICZBA PROWADZONYCH RACHUNKÓW (STAN W DNIU 31 XII)	46
TABL. 14. WSPÓŁCZYNNIKI WYPŁACALNOŚCI I WSPÓŁCZYNNIKI TIER1 WEDŁUG GRUP BANKÓW W LATACH 2010-2013	49
TABL. 15. FUNDUSZE WŁASNE I WYMOGI KAPITAŁOWE WEDŁUG STANU W DNIU 31 GRUDNIA 2013 R.	50
TABL. 16. FUNDUSZE WŁASNE I WYMOGI KAPITAŁOWE WEDŁUG STANU W DNIU 31 GRUDNIA 2012 R.	51
TABL. 17. TEST WARUNKÓW SKRAJNYCH	52
TABL. 18. RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH W 2013 R.	57
TABL. 19. RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH W 2012 R.	58
TABL. 20. PODSTAWOWE DANE ZE SPRAWOZDAŃ BANKÓW	60
TABL. 21. WSKAŹNIKI RENTOWNOŚCI AKTYWÓW I KAPITAŁU W POLSKIM SEKTORZE BANKOWYM	68

SPIS TABLIC ANEKSU STATYSTYCZNEGO (dostępnego w wersji elektronicznej w formacie XLS)

LIST OF TABLES IN STATISTICAL APPENDIX (Appendix is available only in the digital version in XLS format)

I. Banki ogółem

Banks, total

- I.1. Banki ogółem – aktywa
Banks, total - assets
- I.2. Banki ogółem – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks, total - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- I.3. Banki ogółem – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks, total - purposes of loans for enterprises
- I.4. Banki ogółem – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks, total - types and purposes of household loans
- I.5. Banki ogółem – pasywa
Banks, total - net liabilities
- I.6. Banki ogółem – wartość depozytów
Banks, total - value of deposits
- I.7. Banki ogółem – wartość pozycji pozabilansowych
Banks, total - value of off-balance sheet items
- I.8. Banki ogółem – rachunek zysków i strat
Banks, total - income statement
- I.9. Banki ogółem – rachunek przepływów pieniężnych
Banks, total - cash flow statement
- I.10. Banki ogółem – adekwatność kapitałowa
Banks, total - capital adequacy

II. Banki komercyjne

Commercial banks

- II.1. Banki komercyjne – aktywa
Commercial banks - assets
- II.2. Banki komercyjne – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Commercial banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- II.3. Banki komercyjne – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Commercial banks - purposes of loans for enterprises
- II.4. Banki komercyjne – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Commercial banks - types and purposes of household loans
- II.5. Banki komercyjne – pasywa
Commercial banks - net liabilities
- II.6. Banki komercyjne – wartość depozytów
Commercial banks - value of deposits
- II.7. Banki komercyjne – wartość pozycji pozabilansowych
Commercial banks - value of off-balance sheet items
- II.8. Banki komercyjne – rachunek zysków i strat
Commercial banks - income statement

II.9. Banki komercyjne – rachunek przepływów pieniężnych
Commercial banks - cash flow statement

II.10. Banki komercyjne – adekwatność kapitałowa
Commercial banks - capital adequacy

III. Banki spółdzielcze ***Cooperative banks***

III.1. Banki spółdzielcze – aktywa
Cooperative banks - assets

III.2. Banki spółdzielcze – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Cooperative banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

III.3. Banki spółdzielcze – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Cooperative banks - purposes of loans for enterprises

III.4. Banki spółdzielcze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Cooperative banks - types and purposes of household loans

III.5. Banki spółdzielcze – pasywa
Cooperative banks - net liabilities

III.6. Banki spółdzielcze – wartość depozytów
Cooperative banks - value of deposits

III.7. Banki spółdzielcze – wartość pozycji pozabilansowych
Cooperative banks - value of off-balance sheet items

III.8. Banki spółdzielcze – rachunek zysków i strat
Cooperative banks - income statement

III.9. Banki spółdzielcze – rachunek przepływów pieniężnych
Cooperative banks - cash flow statement

III.10. Banki spółdzielcze – adekwatność kapitałowa
Cooperative banks - capital adequacy

IV. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów ***Five commercial banks with the largest value of assets***

IV.1. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – aktywa
Five commercial banks with the largest value of assets - assets

IV.2. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Five commercial banks with the largest value of assets - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

IV.3. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Five commercial banks with the largest value of assets - purposes of loans for enterprises

IV.4. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Five commercial banks with the largest value of assets - types and purposes of household loans

IV.5. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – pasywa netto
Five commercial banks with the largest value of assets - net liabilities

IV.6. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość depozytów
Five commercial banks with the largest value of assets - value of deposits

- IV.7. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – wartość pozycji pozabilansowych
Five commercial banks with the largest value of assets - value of deposits
- IV.8. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek zysków i strat
Five commercial banks with the largest value of assets - income statement
- IV.9. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – rachunek przepływów pieniężnych
Five commercial banks with the largest value of assets - cash flow statement
- IV.10. Pięć banków komercyjnych o największej wartości aktywów – adekwatność kapitałowa
Five commercial banks with the largest value of assets - capital adequacy

V. Banki prowadzące usługi powiernicze
Banks conducting custodian services

- V.1. Banki prowadzące usługi powiernicze – aktywa
Banks conducting custodian services - assets
- V.2. Banki prowadzące usługi powiernicze – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks conducting custodian services - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- V.3. Banki prowadzące usługi powiernicze – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks conducting custodian services - purposes of loans for enterprises
- V.4. Banki prowadzące usługi powiernicze – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks conducting custodian services - types and purposes of household loans
- V.5. Banki prowadzące usługi powiernicze – pasywa
Banks conducting custodian services - net liabilities
- V.6. Banki prowadzące usługi powiernicze – wartość depozytów
Banks conducting custodian services - value of deposits
- V.7. Banki prowadzące usługi powiernicze – wartość pozycji pozabilansowych
Banks conducting custodian services - value of off-balance sheet items
- V.8. Banki prowadzące usługi powiernicze – rachunek zysków i strat
Banks conducting custodian services - income statement
- V.9. Banki prowadzące usługi powiernicze – rachunek przepływów pieniężnych
Banks conducting custodian service - cash flow statement
- V.10. Banki prowadzące usługi powiernicze – adekwatność kapitałowa
Banks conducting custodian service - capital adequacy

VI. Banki giełdowe
Banks listed on Warsaw Stock Exchange

- VI.1. Banki giełdowe – aktywa
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - assets
- VI.2. Banki giełdowe – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- VI.3. Banki giełdowe – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - purposes of loans for enterprises
- VI.4. Banki giełdowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - types and purposes of household Loans

- VI.5. Banki giełdowe – pasywa
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - net liabilities
- VI.6. Banki giełdowe – wartość depozytów
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - value of deposits
- VI.7. Banki giełdowe – wartość pozycji pozabilansowych
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - value of off-balance sheet items
- VI.8. Banki giełdowe – rachunek zysków i strat
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - income statement
- VI.9. Banki giełdowe – rachunek przepływów pieniężnych
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - cash flow statement
- VI.10. Banki giełdowe – adekwatność kapitałowa
Banks listed on Warsaw Stock Exchange - capital adequacy

VII. Banki prowadzące działalność maklerską
Banks conducting brokerage activities

- VII.1. Banki prowadzące działalność maklerską – aktywa
Banks conducting brokerage activities - assets
- VII.2. Banki prowadzące działalność maklerską – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks conducting brokerage activities - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- VII.3. Banki prowadzące działalność maklerską – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks conducting brokerage activities - purposes of loans for enterprises
- VII.4. Banki prowadzące działalność maklerską – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks conducting brokerage activities - types and purposes of household loans
- V.5. Banki prowadzące działalność maklerską – pasywa
Banks conducting brokerage activities - net liabilities
- VII.6. Banki prowadzące działalność maklerską – wartość depozytów
Banks conducting brokerage activities - value of deposits
- VII.7. Banki prowadzące działalność maklerską – wartość pozycji pozabilansowych
Banks conducting brokerage activities - value of off-balance sheet items
- VII.8. Banki prowadzące działalność maklerską – rachunek zysków i strat
Banks conducting brokerage activities - income statement
- VII.9. Banki prowadzące działalność maklerską – rachunek przepływów pieniężnych
Banks conducting brokerage activities - cash flow statement
- VII.10. Banki prowadzące działalność maklerską – adekwatność kapitałowa
Banks conducting brokerage activities - capital adequacy

VIII. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego
Banks with 100% share of foreign equity

- VIII.1. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – aktywa
Banks with 100% share of foreign equity - assets
- VIII.2. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Banks with 100% share of foreign equity - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits

- VIII.3. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Banks with 100% share of foreign equity - purposes of loans for enterprises
- VIII.4. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Banks with 100% share of foreign equity - types and purposes of household loans
- VII.5. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – pasywa
Banks with 100% share of foreign equity - net liabilities
- VIII.6. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość depozytów
Banks with 100% share of foreign equity - value of deposits
- VIII.7. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – wartość pozycji pozabilansowych
Banks with 100% share of foreign equity - value of off-balance sheet items
- VIII.8. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek zysków i strat
Banks with 100% share of foreign equity - income statement
- VIII.9. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – rachunek przepływów pieniężnych
Banks with 100% share of foreign equity - cash flow statement
- VIII.10. Banki ze 100% udziałem kapitału zagranicznego – adekwatność kapitałowa
Banks with 100% share of foreign equity - capital adequacy

IX. Banki samochodowe ***Car banks***

- IX.1. Banki samochodowe – aktywa
Car banks - assets
- IX.2. Banki samochodowe – wartość udzielonych kredytów i pożyczek brutto oraz wartość odpisów na kredyty i pożyczki
Car banks - value of granted loans and credits, gross and value of impairments on loans and credits
- IX.3. Banki samochodowe – przeznaczenie kredytów dla przedsiębiorstw
Car banks - purposes of loans for enterprises
- IX.4. Banki samochodowe – rodzaje i przeznaczenie kredytów dla gospodarstw domowych
Car banks - types and purposes of household loans
- IX.5. Banki samochodowe – pasywa
Car banks - net liabilities
- IX.6. Banki samochodowe – wartość depozytów
Car banks - value of deposits
- IX.7. Banki samochodowe – wartość pozycji pozabilansowych
Car banks - value of off-balance sheet items
- IX.8. Banki samochodowe – rachunek zysków i strat
Car banks - income statement
- IX.9. Banki samochodowe – rachunek przepływów pieniężnych
Car banks - cash flow statement
- IX.10. Banki samochodowe – adekwatność kapitałowa
Car banks - capital adequacy

**OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH I SKRÓTÓW
UŻYWANYCH W PUBLIKACJI**

SYMBOLS AND ABBREVIATIONS USED IN PUBLICATION

Znaki umowne

Symbols

Kreska (–)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero: (0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5. <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit.</i>
(0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka (.)	– zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
„Of which”	<i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

**Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.
*When publishing CSO data please indicate source.***